

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote

1.1.–31.12.2023

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2023:

Liikevoitto oli 2 050 miljoonaa euroa – Omistaja-asiakkaille ennätysmäärä etuja

Liikevoitto 1–12/2023	Korkokate 1–12/2023	Tuotot yhteensä 1–12/2023	Kulut yhteensä 1–12/2023	CET1- vakavaraisuus 31.12.2023
2 050 milj. €	+77 %	+41 %	+12 %	19,2 %

- Liikevoitto oli 2 050 miljoonaa euroa (1 120).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, vakuutuspalvelutulos ja nettopalkkiotuotot kasvoivat yhteensä 45 % 3 860 miljoonaan euroon (2 666). Korkokate kasvoi 77 % 2 871 miljoonaan euroon (1 618). Vakuutuspalvelutulos laski 23,2 % 81 miljoonaan euroon (106) ja nettopalkkiotuotot 3,7 % 908 miljoonaan euroon (942).
- Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset olivat 269 miljoonaa euroa (115) ja 0,26 % (0,11) luotto- ja takauskannasta.
- Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 59 % 389 miljoonaan euroon (245).
- Kulut yhteensä kasvoivat 12 % 2 201 miljoonaan euroon (1 961). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 46 % (58).
- Luottokanta laski 1 % 98,9 miljardiin euroon (100,2) ja talletukset laskivat 5 % 74,5 miljardiin euroon (78,0).
- CET1-vakavaraisuus oli 19,2 % (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitasen 6,9 prosenttiyksiköllä. OP Ryhmä siirtyi ensimmäisellä vuosineljänneksellä luottoriskin standardimenetelmän käyttöön.
- Vähittäispankin liikevoitto kasvoi 1 223 miljoonaan euroon (502). Korkokate kasvoi 89 % 2 258 miljoonaan euroon (1 194). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 77 miljoonaa euroa 173 miljoonaan euroon (96). Nettopalkkiotuotot laskivat 11 % 686 miljoonaan euroon (773). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 46 % (62). Luottokanta laski 2 % ja talletukset 6 %.
- Yrityspankin liikevoitto laski 408 miljoonaan euroon (416). Korkokate kasvoi 29 % 591 miljoonaan euroon (457). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 78 miljoonaa euroa 96 miljoonaan euroon (18). Nettopalkkiotuotot kasvoivat 32 % 219 miljoonaan euroon (166). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 40 % (41). Luottokanta kasvoi 1 % ja talletukset laskivat 2 %.
- Vakuutuksen liikevoitto kasvoi 414 miljoonaan euroon (293). Vakuutuspalvelutulos laski 25 miljoonaa euroa 81 miljoonaan euroon (106). Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 193 miljoonaa euroa 347 miljoonaan euroon (154). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 94 % (90).
- Ryhmätoimintojen liiketappio oli -26 miljoonaa euroa (-91).
- OP Ryhmä korotti 30 prosentilla vuodelta 2023 omistaja-asiakkaille kertyviä OP-bonuksia. Kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215). Lisäksi omistaja-asiakkaat saavat päivittaiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo oli 22 miljoonaa euroa vuodelta 2023.
- OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tilinpäätöstiedotteen liitetiedossa 1 Laatumisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.
- Vuoden 2024 liikevoiton arvioidaan olevan hyvällä tasolla, mutta muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2023 liikevoitto. Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Vuoden 2024 näkymät".

OP Ryhmän avainlukuja

	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Liikevoitto, milj. €	2 050	1 120	83,0
Vähittäispankki	1 223	502	143,5
Yrityspankki	408	416	-2,1
Vakuutus	414	293	41,4
Ryhmätoiminnot	-26	-91	-
Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset, milj. €	-275	-215	28,0
Tuotot yhteensä	4 775	3 394	40,7
Kulut yhteensä	-2 201	-1 961	12,2
Kulu-tuotto-suhde, %	46,1	57,8	-11,7*
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,6	6,3	4,3*
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	12,0	7,5	4,5*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,98	0,51	0,46*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,11	0,61	0,50*
	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
CET1-vakavaraisuus, %	19,2	17,4	1,8*
Luottokanta, mrd. €**	98,9	100,2	-1,4
Talletukset, mrd. €**	74,5	78,0	-4,6
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	2,94	2,31	0,6*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,26	0,11	0,15*
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 094	2 066	1,4

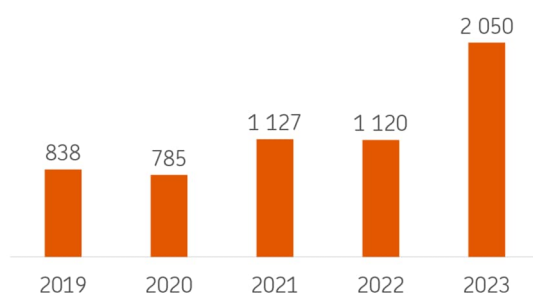
OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tätä aiempien vuosien 2019, 2020 ja 2021 lukuja ei ole oikaistu. Tilinpäätöstiedotteen liitetiedossa 1 Laatomisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

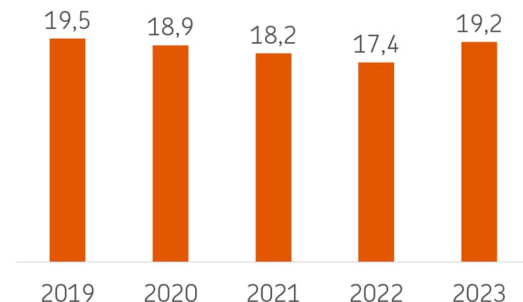
* Suhdeluvun muutos

** Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Liikevoitto, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtajan kommentit

Suomen talous painui taantumaan, inflaatio hidastui ja korot pysyivät aiempaa korkeammalla tasolla

Suomen talous oli vuonna 2023 poikkeuksellisen epävarmassa ja epätasapainoisessa tilassa. Talous painui loppuvuonna maltilliseen taantumaan, työttömyys nousi hieman ja inflaatio pysyi hidastumisesta huolimatta edelleen selvästi aiempia vuosia korkeammalla tasolla. Markkinakorot pysyivät loppuvuoden laskusta huolimatta selvästi totuttua korkeammalla tasolla Euroopan keskuspankin pitäessä rahapolitiittista ohjausta kireällä.

Asuntomarkkinoilla niin asuntokaupan volyyymi kuin asuntoluottojen kysyntä olivat vuoden takaiseen verrattuna selvästi alhaisemmalla tasolla. Myös asuntojen hintojen lasku jatkui.

Markkinakorkojen lasku loppuvuonna vauhditti osakemarkkinoita ja osakekurssit nousivat monissa pörsseissä. Sen sijaan Helsingin pörssissä osakeindeksit laskivat.

Taloussuhdanteen heikkeneminen näkyi erityisesti rakentamisessa ja siihen liittyvissä toimialoissa. Myös koko kiinteistösektorin riskit olivat selvässä kasvussa. Konkurssien määrä kasvoi selvästi edellisvuosiin verrattuna.

Geopoliittiset riskit pysyivät korkealla koko vuoden ja kasvoivat loppuvuonna erityisesti Lähi-idän kiristyneen tilanteen vuoksi.

OP Ryhmällä oli erittäin onnistunut vuosi – vahva tulos mahdollistaa entistä paremmat edut omistaja-asiakkaille

Toimintaympäristön haasteista huolimatta OP Ryhmän liiketoiminta kehittyi vuonna 2023 erittäin myönteisesti. Koko vuoden liikevoitto nousi edellisvuodesta 83 prosenttia ja oli 2 050 miljoonaa euroa.

Vahvan tuloskehityksemme ansiosta tarjoamme lähes 2,1 miljoonalle omistaja-asiakkaallemme entistäkin paremmat edut vuonna 2024. Näin helpotamme osaltamme kotitalouksien tilannetta näinä taloudellisesti haastavina aikoina. Tulemme maksamaan vuodelta 2024 kertyvät OP-bonukset 40 prosentilla korotettuina emmekä peri vuonna 2024 omistaja-asiakkailtamme lainkaan päivittäispalveluista kuukausimaksuja. Korotettujen OP-bonusten ja päivittäispalveluihin liittyvän edun yhteenlaskettu kokonaisarvo nousee arviolta 400 miljoonaan euroon eli kyse on omistaja-asiakkaille kohdistuvasta merkittävästä edusta. Asiakkaidensa omistaman OP Ryhmän taloudellinen menestys tulee jatkossakin näkymään eri tavoin omistaja-asiakkaille annettavina taloudellisina ja muina etuina.

Vahva vakavaraisuus ja erinomainen maksuvalmius luovat turvaa epävarmassa toimintaympäristössä

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus vahvistui edelleen ja oli 19,2 prosenttia, mikä ylittää 6,9 prosenttiyksiköllä sääntelyn edellyttämän minimitason. OP Ryhmä on yksi vakavaraisimmista suurista pankeista Euroopassa.

Myös maksuvalmius säilyi erinomaisella tasolla. Vahva vakavaraisuus, erinomainen maksuvalmius sekä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien laaja luottamus ovat tärkeitä tekijöitä niin pankille kuin vakuutusyhtiölle. OP Ryhmän osalta kaikki nämä tekijät ovat erinomaisessa kunnossa.

OP Ryhmän asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat edelleen vahvasti erityisesti korkokatteen voimakkaan kasvun vauhdittamana. Niin talletusvarainhankinnan kuin tukkumarkkinoilta tehtävän varainhankinnan kustannukset nousivat selvästi. Sijoitustoiminnan tuotot kehittyivät vaikeassa sijoitusmarkkinaympäristössä hyvin. Nettopalkkiotuotot sen sijaan olivat jonkin verran edellisvuotta pienemmät. Vakuutuspalvelutulokset jäivät selvästi edellisvuotta pienemmäksi erityisesti terveystalouden korvausmenojen ja toimintakulujen kasvun johdosta. Kokonaisuudessaan tuotot kasvoivat 41 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

OP Ryhmän kulut kasvoivat edellisestä vuodesta 12 prosenttia, mihin vaikutti erityisesti henkilöstökulujen kasvu sekä kasvaneet panostukset ICT-kehittämiseen. OP Ryhmän kulut-tuotot-suhde parani edellisestä vuodesta tuntuvasti ja oli erittäin hyvällä tasolla ollen 46 prosenttia.

Kaikkien kolmen liiketoimintasegmentin tulos oli vahva. Erityisen voimakkaasti tulos kasvoi korkokatteen hyvän kehityksen ansiosta Vähittäispankkitoiminnassa, jossa liikevoitto kasvoi 143 prosenttia 1 223 miljoonaan euroon. Myös Vakuutuksen tulos parani selvästi edellisestä vuodesta erityisesti hyvien sijoitustuottojen ansiosta. Yrityspankin tulos jäi pari prosenttia edellisvuotta pienemmäksi.

Sekä talletusten että luottojen määrä oli laskussa – asiakkaiden lainanhoitokyky on säilynyt hyvänä

Talletuskanta supistui vuoden aikana lähes viisi prosenttia. Talletusten määrän väheneminen johtui pääosin yritysten ja yhteisöjen talletusten selvästä laskusta. Sen sijaan kotitalouksien talletukset laskivat alle prosentin, ja OP Ryhmän markkinaosuus kotitalouksien talletuksista vahvistui.

OP Ryhmän luottokanta pieneni vuoden aikana noin prosentin. Niin uusien asunto- kuin yritysluottojen kysyntä oli selvästi edellisvuotta alemmalla tasolla. Luottokannan pienentymistä on vauhdittanut uusien asuntolainojen edellisvuotta selvästi alhaisempi kysyntä ja korkojen nousun myötä voimakkaasti lisääntynyt asuntolainojen ennaaikainen takaisinmaksu.

OP:n asuntolaina-asiakkaat ovat hoitaneet lainansa sääntillisesti ja mallikelpoisesti korkojen noususta huolimatta. Lainojen maksuohjelmien muutoshakemusten määrä oli jopa viime vuosia alemmalla tasolla. Yritysluottojen osalta ongelma-asiakkaiden määrä kasvoi erityisesti rakentamisessa ja laajemmin kiinteistösektorilla. Ennakoitujen luottotappiovarausten määrä ja järjestämättömien saamisten määrä kasvoivat yleisen taloustilanteen heikennyttä.

Julkistimme elokuussa luottosalkkumme päästövähennystavoitteet kolmelle asiakastoimialallemme: energiatuotannolle, maataloudelle ja asumiselle. Näiden toimialojen päästöt kattavat yli 90 prosenttia OP Ryhmän luottosalkusta. Toimialakohtaisilla päästövähennystavoitteilla haluamme kannustaa asiakkaitamme kohti hiilineutraalia taloutta ja siten osaltamme edistää vihreää siirtymää.

Haluamme vaurastuttaa suomalaisia

Haluamme toimia asiakkaidemme parempien taloudellisten valintojen valmentajana ja olemme eri tavoin panostaneet asiakkaidemme talouden hallinnan helpottamiseen sekä pitkäjänteisen säästämisen ja sijoittamisen mahdollistamiseen ja tukemiseen. Varallisuudenhoito on yksi kasvumme painopistealueista ja tulevina vuosina tavoitteenamme on kasvaa selvästi tässä liiketoiminnassa.

Tulevaisuuteen varautuminen näkyi vahvasti asiakkaidemme käyttäytymisessä. Säästämisen ja sijoittamisen tuotteiden kysynnän kasvu jatkui vahvana. Erityisesti vuoden jälkipuoliskolla korkotason nousun myötä kasvutuottotilien määrä oli selvässä kasvussa viime vuoteen verrattuna. Jatkuvia säästösopimuksia oli avoinna joulukuussa ennätyselliset 654 000 kappaletta. OP Ryhmän sijoitusrahastoissa on jo yli 1,2 miljoonaa osuudenomistajaa. Myös uusia osakesäästö- ja arvo-osuustilejä avattiin vuoden aikana 74 000 kappaletta.

Vakuutusten kysynnän kasvu jatkui

Asiakkaidemme halu varautua tulevaisuuden mahdollisilta riskeiltä näkyi vakuutus tuotteiden kysynnän kasvuna. Pohjola Vakuutuksen maksutulo kasvoi vajaat 6 prosenttia ollen 1,8 miljardia euroa. Eniten kasvoi terveysvakuutusten kysyntä. Myös korvausmenot olivat selkeässä vajaan 6 prosentin kasvussa. Korvaushakemusten määrä oli 990 000 kappaletta ja 94 prosenttia kaikista ilmoitetuista vahingoista korvattiin.

Asiakkaamme ottivat riskihenkivakuutuksia 27 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022.

Digitaalisten palvelujen käytön kasvu jatkui

Digitaalisten palvelujen käyttö kasvoi edelleen selvästi. Sekä henkilö- että yritysasiakkaamme käyttävät yhä useammin niin pankki- kuin vakuutusasiointiinsa digitaalisia kanavia. Pelkästään OP-mobiiliin kirjauduttiin kuukaudessa keskimäärin 52,8 miljoonaa kertaa. Aktiivisia käyttäjiä OP-mobiililla on jo yli 1,6 miljoonaa.

Vuoden 2023 aikana jatkoimme ICT-investointeja erityisesti asiakaskokemuksen parantamiseksi sekä tietoturvan ja palvelujen toimivuuden varmistamiseksi kaikissa olosuhteissa. Tekoälyn rooli korostuu jatkossa yhä enemmän ICT-kehittämisessämme ja tarjoamme asiakkaillemme jatkossa entistäkin parempia palveluita. Osana ICT-kehittämistä panostamme merkittävästi tietoturvaan ja tietosuojaan niin henkilöstön laajamittaisen kouluttamisen kuin korkeatasoisten teknologisten ratkaisujen avulla. Vastuullinen datan käyttö on toimintamme ytimessä.

Yhdessä yli kaikkien aikojen – myös käynnissä olevan taantumän

OP Ryhmä on vahvassa kunnossa ja olemme valmiita tukemaan asiakkaitamme myös käynnissä olevassa maltillisessa taantumassa. Mikäli esimerkiksi luottojen hoidossa esiintyy ongelmia, kannustan asiakkaitamme olemaan mahdollisimman ajoissa yhteydessä omaan osuuspankkiinsa. Näin voimme parhaiten löytää ratkaisun ongelmaan.

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia asiakkaitamme luottamuksesta OP Ryhmää kohtaan vuonna 2023. Haluamme jatkossakin olla luottamuksenne arvoisia. Lämmin kiitos myös henkilöstöllemme ja hallinnollemme vuoden 2023 aikana tekemästänne erinomaisesta työstä.

Timo Ritakallio
pääjohtaja

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2023

Selostusosa

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtajan kommentit.....	3
Toimintaympäristö.....	7
Tulos ja tase.....	8
Tammi–joulukuu.....	9
Loka–joulukuu.....	10
Katsauskauden keskeiset tapahtumat.....	11
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	12
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	13
Tuloksen käyttö.....	13
Omistaja-asiakkaat ja asiakasedut.....	14
Monikanavaiset palvelut.....	15
Vastuullisuus.....	15
Vakavaraisuus.....	17
Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö.....	19
Segmenttien tulos.....	28
Vähittäispankki.....	28
Yrityspankki.....	31
Vakuutus.....	34
Ryhmätoiminnot.....	40
ICT-investoinnit.....	41
Henkilöstö.....	41
OP Osuuskunnan hallinto.....	42
Vuoden 2024 näkymät.....	43
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	44
Vakavaraisuustaulukot.....	49

Taulukko-osa

Tuloslaskelma.....	51
Laaja tuloslaskelma.....	51
Tase.....	52
Oman pääoman muutoslaskelma.....	53
Rahavirtalaskelma.....	54
Liitetaulukot.....	55

Toimintaympäristö

Vuonna 2023 maailmantalous kasvoi ennakkotietojen mukaan hieman pidemmän ajan keskiarvoa hitaammin. Suhdannekyselyiden tulokset olivat vuoden lopussa alkuvuotta heikommät. Euroalueen BKT kasvoi hitaasti, ja supistui vuoden jälkipuoliskolla. Euroalueen inflaatio hidastui joulukuussa 2,9 prosenttiin edellisvuoden lopun 9,2 prosentista.

Osakekurssit nousivat vuoden viimeisellä neljänneksellä markkinakorkojen kääntynytä laskuun ja olivat useimmissa maissa vuoden alkua korkeammalla. Suomessa osakkeiden hinnat olivat vuoden 2022 loppua matalammat.

Euroopan keskuspankki nosti ohjaukorkoaan tammi-syyskuussa useita kertoja. Syyskuun 0,25 prosenttiyksikön koron noston jälkeen talletuskorko pysyi 4,00 prosentissa loppuvuoden. 12 kuukauden euriborkorko kääntyi vuoden lopulla laskuun ja oli joulukuun lopussa 3,51 prosenttia, mikä oli vain hieman vuoden takaista korkeampi.

Suomen BKT supistui hieman vuonna 2023. Työttömyysasteen trendi nousi joulukuussa 7,6 prosenttiin vuoden 2022 lopun 6,9 prosentista. Inflaatio hidastui joulukuussa 3,6 prosenttiin vuoden 2022 joulukuun 9,1 prosentista. Korkojen nousu hidasti asuntokauppaa ja asuntojen hinnat laskivat.

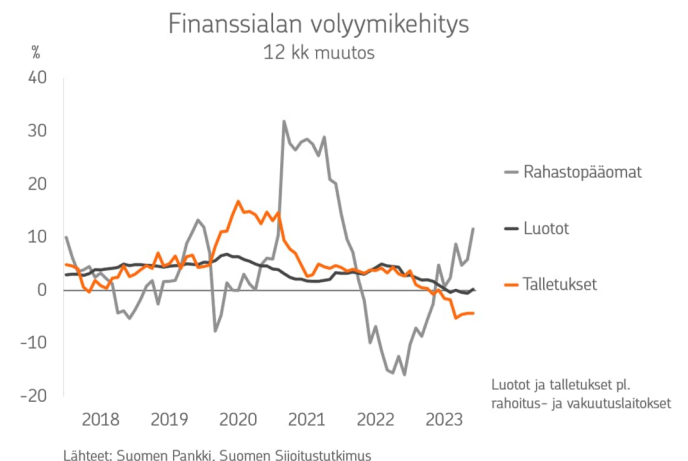
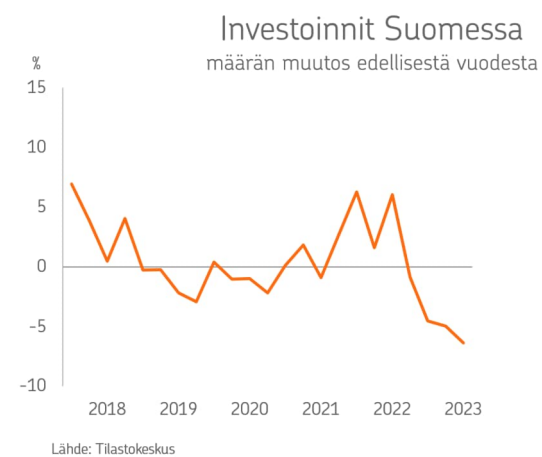
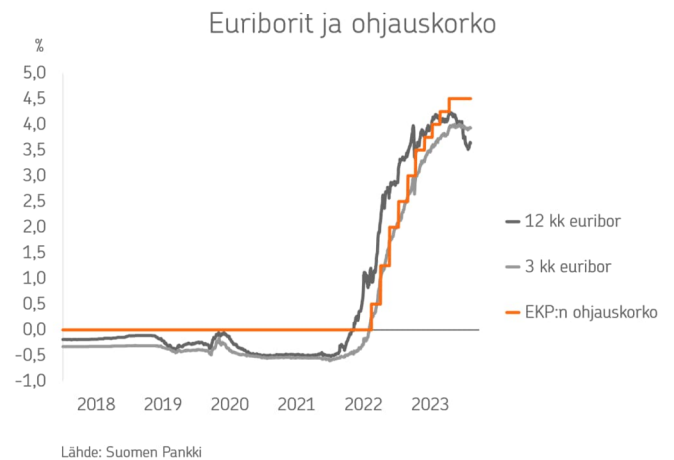
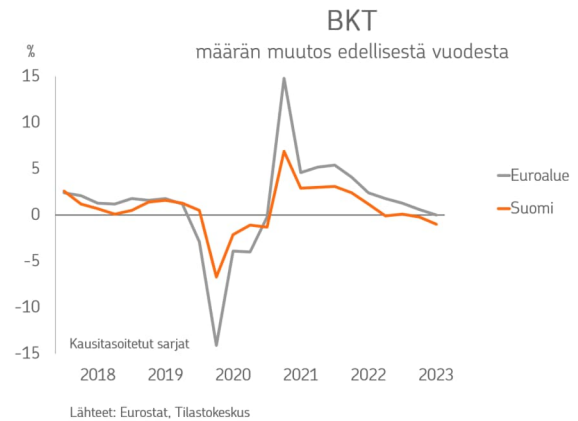
Talouden näkymät säilyvät vaisuina ja epävarmoina alkuvuonna 2024. Inflaation hidastumisen odotetaan mahdollistavan korkojen laskun, mikä luo edellytyksiä talouden elpymiselle loppuvuonna.

Lainakanta oli joulukuussa 0,4 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Yritysluottojen määrä laski 0,6 prosenttia vuodentakaisesta. Kotitalouksien luottokanta laski 1,3 prosenttia vuoden 2022 lopusta erityisesti asuntoluottojen heikon kysynnän vuoksi. Kulutusluottojen vuosikasvu oli joulukuussa 2,5 prosenttia (3,3).

Talletusten kokonaismäärä laski vuoden 2022 lopusta 1,5 prosenttia. Yritystalletukset laskivat 8,7 prosenttia ja vastaavasti kotitaloustalletukset 2,6 prosenttia vuodentakaisesta.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomien arvo nousi vuoden aikana 134 miljardista eurosta 149 miljardiin euroon. Suomeen rekisteröityihin sijoitusrahastoihin sijoitettiin yhteensä 3,2 miljardia euroa uutta pääomaa.

Vakuutusturvan kysyntä jatkui vakaana. Pitkään korkeana jatkunut inflaatio kasvatti vakuutusten korvauskuluja ja näkyi myös vakuutusten hinnoissa. Osakekurssien nousu maailmanlaajuisesti vahvisti vakuutusyhtiöiden kannattavuutta.

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1–12/ 2023	1–12/ 2022	Muutos, %	10–12/ 2023	10–12/ 2022	Muutos, %
Liikevoitto	2 050	1 120	83,0	480	354	35,7
Vähittäispankki	1 223	502	143,5	304	166	83,0
Yrityspankki	408	416	-2,1	87	197	-55,8
Vakuutus	414	293	41,4	116	146	-20,4
Ryhmätoiminnot	-26	-91	-	-24	-75	-
Korkokate	2 871	1 618	77,4	792	496	59,6
Saamisten arvonalentumiset	-269	-115	134,0	-99	-45	120,8
Nettopalkkiotuotot	908	942	-3,7	223	234	-4,5
Vakuutuspalvelutulos	81	106	-23,2	23	28	-20,0
Vakuutusmaksutuotot	2 000	1 898	5,4	534	491	8,8
Vakuutuspalvelukulut	-1 824	-1 898	-3,9	-455	-434	4,7
Jälleenvakuutus sopimukset	-95	106	-	-56	-28	102,9
Tuotot sijoitustoiminnasta	389	245	58,9	96	106	-9,7
Liiketoiminnan muut tuotot	40	67	-40,4	12	15	-19,7
Henkilöstökulut	-964	-856	12,7	-262	-239	9,6
Poistot ja arvonalentumiset	-226	-214	5,7	-89	-55	62,6
Liiketoiminnan muut kulut	-1 011	-892	13,4	-287	-247	15,9
Siirrot						
vakuutuspalvelutulokseen	485	416	16,6	137	111	23,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-255	-198	28,6	-67	-51	30,9

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tilinpäätöstiedotteen liitetiedossa 1 Laatomisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöön otosta sekä tehdyistä tulos- ja taseavamuutoksista.

Avainlukuja, milj. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta*	98 871	100 234	-1,4
Asuntoluotot	41 856	42 304	-1,1
Yritysluotot	28 181	27 621	2,0
Asuntoyhteisöluotot**	10 656	10 822	-1,5
Muut yritys- ja yhteisöluotot	6 838	7 872	-13,1
Muut kuluttajaluotot	11 339	11 615	-2,4
Takauskanta	4 136	3 974	4,1
Muut vastuut	13 005	14 502	-10,3
Talletukset*	74 465	78 036	-4,6
Hallinnoitavat varat (brutto)	102 844	98 226	4,7
Sijoitusrahastot	30 010	27 575	8,8
Instituutioasiakkaat	35 878	35 713	0,5
Private Banking	24 378	23 326	4,5
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	12 579	11 612	8,3
Taseen loppusumma	160 391	175 691	-8,7
Sijoitusomaisuus	21 896	20 742	5,6
Vakuutus sopimusvelat	11 589	11 446	1,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37 511	37 438	0,2
Oma pääoma	16 262	14 668	10,9

* Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osakeyhtiöt ja asuntosijoitusyhtiöt.

Tammi–joulukuu

OP Ryhmän liikevoitto (tulos ennen veroja) oli 2 050 miljoonaa euroa (1 120). Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta 929 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, nettopalkkiotuotot ja vakuutuspalvelutulos kasvoivat yhteensä 44,8 prosenttia 3 860 miljoonaan euroon (2 666). Kulu-tuotto-suhde parani 46,1 prosenttiin (57,8).

Korkokate kasvoi 77,4 prosenttia 2 871 miljoonaan euroon. Keväällä 2022 alkanut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 1 064 miljoonaa euroa ja Yrityspankki-segmentin 134 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta laski 1,4 prosenttia 98,9 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 4,6 prosenttia 74,5 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat katsauskaudella uusia luottoja 22,0 miljardia euroa (24,5).

Tulosta heikentäviä saamisten arvonalentumisia luotoista ja saamisista kirjattiin yhteensä 267 miljoonaa euroa (154). Rakennus- ja kiinteistötoimialoihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 77 miljoonaa euroa (118). Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 929 miljoonaa euroa (736), josta johdon harkintaan perustuvia lisävarauksia oli 109 miljoonaa euroa (66). Järjestämättömät saamiset olivat 2,9 prosenttia (2,3) vastuista. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,26 prosenttia (0,11) luotto- ja takauskannasta.

Nettopalkkiotuotot laskivat 3,7 prosenttia 908 miljoonaan euroon. Omistaja-asiakkaat saivat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 lähtien. Maksuliikkeen nettopalkkiotuotot laskivat 12 miljoonaa euroa 291 miljoonaan euroon, asuntojen välityksen nettopalkkiotuotot 8 miljoonaa euroa 63 miljoonaan euroon ja vakuutusosapimusten myyntipalkkiot 9 miljoonaa euroa 33 miljoonaan euroon. Sen sijaan luotonannon nettopalkkiotuotot kasvoivat 9 miljoonaa euroa 159 miljoonaan euroon ja omaisuudenhoidon 7 miljoonaa euroa 43 miljoonaan euroon.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusosapimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Katsauskaudella vakuutuspalvelutulos laski 23,2 prosenttia 81 miljoonaan euroon nettokorvauskulujen ja toimintakulujen kasvettua. Korvauskuluja kasvatti yleinen kustannustason nousu sekä vahinkomäärien kasvu terveystakuuksissa, sen sijaan suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän. Vakuutuspalvelutulos sisältää liiketoiminnan kuluja 485 miljoonaa euroa (416). Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 4,6 prosenttia 1 758 miljoonaan euroon, nettokorvauskulut jälleenvakuutuksen osuuden jälkeen kasvoivat 5,6 prosenttia 1 076 miljoonaan euroon ja toimintakulut kasvoivat 15,6 prosenttia 487 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 93,8 prosenttiin (89,8).

Tuotot sijoitustoiminnasta eli sijoitustoiminnan nettotuotot, vakuutuksen nettorahoituskulut ja tuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista kasvoivat yhteensä 58,9 prosenttia 389 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan tuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu.

IFRS 17 Vakuutusosapimukset -standardin käyttöönoton myötä väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Vakuutuksen sijoitustulos kirjataan kokonaan tuloslaskelmaan käyvin arvoin. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutusosapimusvelan arvoon, kirjataan tuloslaskelman nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat vakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tuloksellisuuden. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,2 prosenttia (-13,1). Vertailukaudella negatiiviseen sijoitusten tuottoon käyvin arvoin vaikuttivat korkojen nousu ja osakekurssien lasku.

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen eli saamistodistusten, osakkeiden ja johdannaisten nettotuotot olivat 1 706 miljoonaa euroa (-2 822) ja sijoitusosapimusvelkojen nettotuotot olivat yhteensä -642 miljoonaa euroa (812). Vakuutuksen nettorahoituskulut olivat -722 miljoonaa euroa (2 226).

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat 39 miljoonaa euroa -22 miljoonaan euroon kiinteistöjen käypien arvojen laskettua.

Pankkitoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat yhteensä 84 miljoonaa euroa 55 miljoonaan euroon korkotuottojen kasvettua saamistodistuksista ja johdannaisista.

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 40 miljoonaan euroon (67). Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Pohjola Sairaalan myynti 32 miljoonalla eurolla.

Kulut yhteensä kasvoivat 12,2 prosenttia 2 201 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 12,7 prosenttia 964 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 5,7 prosenttia 226 miljoonaan euroon. Arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 60 miljoonaa euroa (9) pääosin tietojärjestelmistä ja oman käytön kiinteistöistä. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 1 011 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 460 miljoonaa euroa (382). Kehittämisen kuluvaikutus oli 294 miljoonaa euroa (216).

Viranomaismaksut laskivat 5 miljoonaa euroa 77 miljoonaan euroon.

Tuloslaskelman OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,6 prosenttia 255 miljoonaan euroon vuoden 2023 lisäbonusten ansiosta.

Tuloverot olivat 408 miljoonaa euroa (213). Katsauskauden efektiivinen verokanta oli 19,9 prosenttia (19,0). Vertailukaudella efektiivistä verokantaa laski Pohjola Sairaalan veroton myyntivoitto 32 miljoonaa euroa. OP Ryhmä maksaa vuodelta 2023 yhteisöveroja arvion mukaan 396 miljoonaa euroa (227).

Laaja tulos verojen jälkeen oli 1 719 miljoonaa euroa (525). Yhteensä käyvän arvон rahaston muutokset kasvattivat laajaa tulosta 70 miljoonaa euroa (-478).

OP Ryhmän oma pääoma oli 16,3 miljardia euroa (14,7). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,3 miljardia euroa (3,4), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,4 miljardia euroa (0,4).

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) katsauskauden lopussa. OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

Loka–joulukuu

Neljännän vuosineljänneksen liikevoitto oli 480 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 354 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, nettopalkkiotuotot ja vakuutuspalvelutulos kasvoivat yhteensä 36,8 prosenttia 1 037 miljoonaan euroon (758).

Korkokate kasvoi 59,6 prosenttia 792 miljoonaan euroon. Keväällä 2022 alkanut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta. Asiakkaat nostivat neljännellä vuosineljänneksellä uusia luottoja 6,0 miljardia euroa (5,3).

Tulosta heikentäviä saamisen arvonalentumisia luotoista ja saamisista kirjattiin yhteensä 99 miljoonaa euroa (45). Rakennustoimialaan kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 35 miljoonaa euroa (36).

Nettopalkkiotuotot laskivat 4,5 prosenttia 223 miljoonaan euroon. Omistaja-asiakkaat saivat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 lähtien.

Vakuutuspalvelutulos laski 6 miljoonaa euroa 23 miljoonaan euroon. Vakuutuspalvelutulos sisältää liiketoiminnan kuluja 137 miljoonaa euroa (111).

Tuotot sijoitustoiminnasta eli sijoitustoiminnan nettotuotot, vakuutuksen nettorahoitustuotot ja tuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista laskivat yhteensä 9,7 prosenttia 96 miljoonaan euroon.

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen eli saamistodistusten, osakkeiden ja johdannaisten nettotuotot olivat 1 115 miljoonaa euroa (264) ja sijoitussopimusvelkojen nettotuotot olivat yhteensä -410 miljoonaa euroa (-186). Vakuutuksen nettorahoitustuotot olivat -621 miljoonaa euroa (7).

Pankkitoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat yhteensä 3 miljoonaa euroa 31 miljoonaan euroon.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 12 miljoonaa euroa (15).

Kulut yhteensä kasvoivat 17,8 prosenttia 637 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 9,6 prosenttia 262 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen yleiskorotukset. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 62,6 prosenttia 89 miljoonaan euroon. Arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 54 miljoonaa euroa (7) pääosin tietojärjestelmistä ja oman käytön kiinteistöistä. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 15,9 prosenttia 287 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 141 miljoonaa euroa (105).

Tuloslaskelman OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 30,9 prosenttia 67 miljoonaan euroon vuoden 2023 lisäbonusten ansiosta.

Tuloverot olivat 95 miljoonaa euroa (71). Katsauskauden efektiivinen verokanta oli 19,8 prosenttia (20,2).

Laaja tulos verojen jälkeen oli 462 miljoonaa euroa (182). Yhteensä käyvän arvon rahaston muutokset kasvattivat laajaa tulosta 73 miljoonaa euroa (-66).

Katsauskauden keskeiset tapahtumat

Omistaja-asiakkaiden lisäedut

OP Ryhmä käyttää osan parantuneesta kannattavuudestaan tarjoamalla omistaja-asiakkaille lisäetuja. OP Ryhmä korotti vuodelta 2024 kertyviä OP-bonuksia omistaja-asiakkailleen 40 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta 86 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaille vuodelta 2024. Vuonna 2023 OP-bonusten korotus oli 30 prosenttia, mikä tarkoitti 60 miljoonan euron lisäbonusta.

Omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo vuodelta 2023 oli 22 miljoonaa euroa ja vuodelta 2024 edun arvo on arviolta 88 miljoonaa euroa.

Yhteensä nämä lisäedut omistaja-asiakkaille olivat 82 miljoonaa euroa vuodelta 2023 ja vuodelta 2024 ne ovat arviolta 174 miljoonaa euroa.

Marraskuun 2023 alusta alkaen omistaja-asiakkaat ovat saaneet käyttötileillä oleville talletuksilleen korkoa 0,25 prosenttia. Edun saa osuuspankin omistaja-asiakas, jolla on sekä omistaja-asiakkuus että käyttötili samassa osuuspankissa.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten standardin käyttöönotto ei vaikuttanut RaVa-tunnuslukuun. Tilinpäätöstiedotteen liitetiedossa 1 Laatumisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

OP Ryhmä siirtyi käyttämään vakavaraisuuden standardimenetelmää

OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Standardimenetelmään siirtymisellä ei ollut vaikutusta OP Ryhmän

vakavaraisuuteen ja riskiprofiiliin. Euroopan keskuspankki (EKP) antoi 13.3.2023 päätöksensä standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa.

Uudet OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet

OP Ryhmä tavoittelee merkittävää kasvua säästämisen ja sijoittamisen palveluissa. KTM Hanna Porkka (53) on nimetty 26.9.2023 OP Ryhmän varallisuudenhoidosta vastaavaksi johtajaksi. Tehtävä on uusi, ja Hanna Porkasta tulee samalla OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen. Hän aloittaa tehtävässään viimeistään 1. huhtikuuta 2024. Porkan nimitys on ehdollinen, kunnes valvontaviranomaiset ovat sen hyväksyneet.

OTK, KTM Rami Kinnala (54) on nimetty 24.10.2023 OP Ryhmän lakiasiaintoiminnan johtajaksi. Tehtävässään hän johtaa OP Ryhmän lakiasiaintoimintaa ja keskusyhteisökonsernin Lakiasiat ja Compliance -toimintoa. Kinnala aloitti tehtävässään 1.1.2024, ja samalla hänestä tuli OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen. Kinnalan edeltäjä Tiia Tuovinen jää pois OP Ryhmästä omasta pyynnöstään 1.7.2024. Hän toimii seniorineuvonantajana tammikuun alusta kesäkuun loppuun.

OP Ryhmä ja Nordea perustavat yhteisyrityksen maksamisen palvelujen parantamiseksi Suomessa

OP Ryhmä ja Nordea perustavat yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on ratkaista maksamisen haasteita. Suunnitelmana on kehittää sekä kuluttajia että yrityksiä hyödyttäviä ratkaisuja puhelinnumeron avulla tapahtuvaan maksamiseen ja e-laskujen hallintaan. Ratkaisu rakennetaan avoimeksi muillekin markkinatoimijoille. Tavoitteena on käynnistää yrityksen toiminta vuoden 2024 aikana, ja ennen sitä Siirto-palvelun käyttö jatkuu asiakkaiden osalta kuten ennenkin. Toteutuakseen järjestely edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän strategiaprosessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän perustehtävä, arvot, visio ja strategian painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvisti 24.8.2023 OP Ryhmän strategian ja päivitettyt strategiset tavoitteet. OP Ryhmän lähivuosien toimintaa ohjaavat viisi strategista painopistettä:

- arvoa asiakkaille
- kannattava kasvu
- laadukas ja tehokas toiminta
- vastuullinen liiketoiminta
- osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

OP Ryhmän kaiken toiminnan perustana on vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet

	2023	2022	Tavoite 2027
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	12,0	7,5	9,0
CET1-vakavaraisuus, %	19,2	17,4	väh. CET1-vakavaraisuusvaade +4 %-yks.*
Bränditason suosittelu, bNPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)**	Pankki: 1. Vakuutus: 3.	Pankki: 1. Vakuutus: 3.	Pankki: 1. Vakuutus: 1.
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

* OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisätynä neljällä prosenttiyksiköllä. Joulukuun 2023 lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 16,3 prosenttia.

** Sijoitus pankin ja vakuutusyhtiön vaihtotutkimuksessa (PaVa), Kantar Finland Oy ja pk-yritysten valtakunnallisessa tutkimuksessa, Red Note Oy.

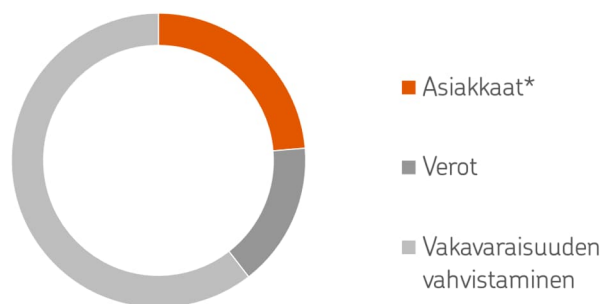
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestäväää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu sen arvoihin, perustehtävään, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen.

Tuloksen käyttö

OP Ryhmän tavoitteena on omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2023 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja Tuotto-osuuksien korot omistaja-asiakkaille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen edellyttää ryhmältä tehokkuutta ja tuloksenteokkyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaille palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden vahvistamiseen.

OP Ryhmän tuottama hyöty jaetaan omistaja-asiakkaille sen mukaan, kuinka paljon kukin osuuspankin omistaja-asiakas ryhmän palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asiointin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä edut ja alennukset, joita annetaan pankkipalveluista, vakuutuksista sekä

säästämisen ja sijoittamisen palveluista. Omistaja-asiakkailta on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

OP Ryhmä haluaa käyttää hyvää kannattavuuttaan asiakaspalvelun kehittämiseen edelleen ja erilaisiin vastuullisuustekoihin. Vuonna 2023 OP Ryhmä panosti erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin. OP Ryhmä tuki lasten ja nuorten harrastustoimintaa sekä nuorten taloustaitoja ja työllisyyttä edistäviä tekoja eri puolilla Suomea yhteensä lähes 4,5 miljoonan euron lahjoituksilla ja sponsoroinnilla.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP edistää koko Suomen menestystä. Vuodelta 2022 OP Ryhmä maksoi 227 miljoonaa euroa yhteisöveroa. OP Ryhmä maksaa vuodelta 2023 yhteisöveroja arvion mukaan 396 miljoonaa euroa.

Omistaja-asiakkaat ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli katsauskauden lopussa 2,1 miljoonaa (2,1). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 28 000 asiakkaalla.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy asiakkaille OP-bonuksia. OP Ryhmä korotti vuodelta 2023 kertyviä OP-bonuksia 30 prosentilla ja kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215).

Katsauskaudella OP-bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 99 miljoonaa euroa (101) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 145 miljoonaa euroa (114).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 98 miljoonaa euroa (72). Vähittäispalvelupaketin alennusten laskentatapaa muutettiin vuoden 2023 alussa ja vuoden 2022 alennukset on oikaistu vertailukelpoiksi. Omistaja-asiakkaille annettiin 63 miljoonaa euroa (60) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa sijoitusrahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 6 miljoonaa euroa (8).

Omistaja-asiakkaiden edut

Milj. €	2023	2022
Kertyneet uudet OP-bonukset	275	215
Vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketit	98	72
Vahinkovakuutuksen keskittämisalennukset	63	60
Edut sijoitusrahastoista	6	8
Yhteensä	442	355

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 442 miljoonaa euroa (355) eli 17,7 prosenttia (24,1) OP Ryhmän liikevoitosta ennen myönnettyjä etuja.

Omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo vuodelta 2023 oli 22 miljoonaa euroa ja vuodelta 2024 arviolta 88 miljoonaa euroa.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,6 miljardia euroa (3,6). Vuoden 2023 Tuotto-osuuksien tuottotavoite oli 4,50 prosentin korko (4,45).

Katsauskaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 148 miljoonaa euroa (144). Vuoden 2024 Tuotto-osuuksien tuottotavoite on 5,50 prosentin korko (4,50).

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu verkko-, mobiili-, konttori- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikanaavilla (OP-mobiili, OP-yrittäjä) oli joulukuussa yli 1,6 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,4). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista

	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
OP-mobiili, henkilöasiakkaat	606,9	513,6	18,2
OP-mobiili, yritysasiakkaat*	27,1	-	-
OP-yrittäjä	35,3	27,3	29,3
Pivo	38,6	43,4	-11,1
Op.fi	68,8	73,8	-6,8
	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	1 220 989	1 148 218	6,3

* OP-mobiiliin palvelut yritysasiakkaille avattiin marraskuussa 2022.

Maaliskuussa 2023 OP laajensi mobiilimaksupalvelujaan tuomalla Apple Pay -palvelun käyttöön OP Visa -korttien lisäksi myös OP:n Mastercardeissa. Palvelun avulla voi maksaa puhelimella tai älykellolla ostoksia lähimaksupäätteillä, sovelluksissa ja verkkokaupoissa. Android-puhelimella tai älykellolla toimiva Google Pay -palvelu laajennettiin Mastercardia käyttävien asiakkaiden käyttöön joulukuussa 2022.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 289 toimipaikkaa (297) ympäri maata. Lisäksi Pohjola Vakuutusella on laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa, ja vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: ilmasto ja ympäristö, ihmiset ja yhteisöt sekä hyvä hallintotapa.

Vastuullisuusohjelma perustuu OP Ryhmän arvoihin, toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusarvioon. Ilmasto ja ympäristö -osiossa asetetaan tavoitteet kestävien rahoitus- ja sijoitustuotteiden tarjoamisesta, luotto- ja sijoitussalkkujen päästövähennyksistä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Ihmiset ja yhteisöt -osiossa keskiössä ovat paikallisyhteisöjen hyvinvointi sekä oman talouden hallinnan että taloustaitojen tukeminen. Hyvä hallintotapa -osio sisältää vastuullisuuden integroimisen kaikkeen liiketoimintaan ja sen riskinottoon sekä tavoitteen hallinnon monimuotoisuuden lisäämisestä. Vastuullisuusohjelmasta voi lukea lisää osoitteessa op.fi/op-ryhma/vastuullisuus.

OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja YK:n kestävä vakuuttamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

OP Ryhmä on sitoutunut kansainväliseen Partnership for Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoite on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapa arvioida ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä.

OP Ryhmä on asettanut sektorikohtaiset päästövähennystavoitteet luottosalkunsa kolmelle toimialalle: energia-, maatalous- ja asuinkiinteistösektoreille. Nämä muodostavat yli 90 prosenttia OP Ryhmän luottosalkun päästöistä.

Tavoitteena on vähentää vuoden 2022 lähtötasosta mitattuna vuoteen 2030 mennessä: 1) energiatuotannon päästöintensiteettiä 50 prosenttia; 2) absoluuttisia päästöjä maataloudessa 30 prosenttia; ja 3) asuntolainojen päästöintensiteettiä 45 prosenttia.

Vastuullisuuden loka–joulukuun keskeiset tapahtumat

OP Ryhmässä on useita kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyjä vastuullisen yritysrahoituksen tuotteita, kuten vihreä laina, kestävyyskriteerilaina ja vastuullinen toimittajarahaus. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyönnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat lainan marginaaliin. Vastuullisella toimittajarahauksella kannustetaan toimitusketjua kestävämpään toimintaan vastuullisuuteen sidotulla rahoituksella. OP Ryhmä lanseerasi PK-yritysasiakkaille suunnatun vihreän lainatuotteen maaliskuussa 2023. Joulukuun lopussa PK-yritysasiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 62 miljoonaa euroa (0).

Vihreiden lainojen, kestävyyskriteerilainojen ja -limiittien yhteenlasketut vastuut olivat joulukuun lopussa 6,6 miljardia euroa (5,2). Kestävien rahastojen osuus kaikista rahastopääomistä oli 87,7 prosenttia katsauskauden lopussa.

Marraskuussa lanseerattiin uusi sosiaalisiin teemoihin sijoittava teemarahasto OP-Kestävä Hyvinvointi. Rahaston sijoitustoiminnassa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet painottaen erityisesti sosiaalisia kysymyksiä. Rahasto sijoittaa yrityksiin, joiden liiketoiminta tukee ihmisen ja yhteiskuntien kestävää hyvinvointia, tai jotka työnantajaroolissaan ovat esimerkillisiä sosiaalisissa kysymyksissä.

Joulukuussa OP Ryhmä julkaisi luonnon monimuotoisuustiekartan, joka sisältää toimenpiteet, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta OP Ryhmässä. Tavoitteena on luontopositiivisen kädenjäljen kasvattaminen vuoteen 2030 mennessä. Luontopositiivisuus tarkoittaa, että OP Ryhmän toiminnalla on enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia luontoon.

Joulukuussa OP Ryhmä julkaisi myös ihmisoikeussitoumuksen ja ihmisoikeuspolitiikan. OP Ryhmä kunnioittaa kaikkia tunnustettuja ihmisoikeuksia, ja ihmisoikeussitoumus sisältää ne vaatimukset ja odotukset, joita OP Ryhmä on asettanut itselleen ja arvoketjujensa toimijoille. OP Ryhmä on sitoutunut korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli se aiheuttaa haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia.

OP Ryhmä osallistui loppuvuonna 2023 YK:n COP28-ilmastokokoukseen yhdessä eri alojen suomalaisyritysten kanssa. Ilmastokokouksen historian ensimmäisen Suomi-paviljongin tavoitteina oli nostaa esiin suomalaisyritysten ratkaisuja ja Suomea vihreän teknologian kärkimaana sekä tukea ilmastoneuvotteluita edelläkävijäyritysten kanssa.

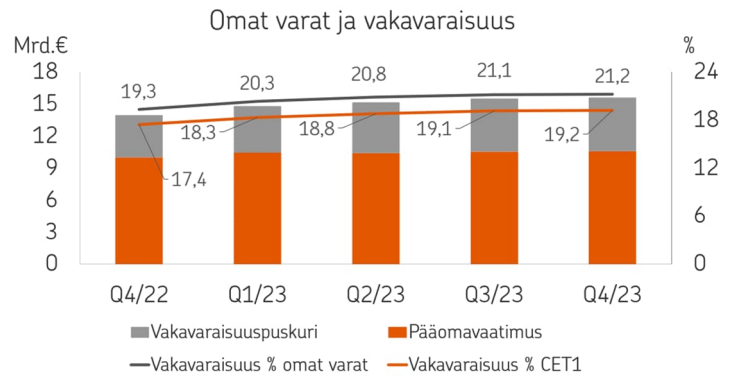
Henkilöstön monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on saavuttaa sekä naisten että miesten osalta vähintään 40 prosentin osuus määritellyissä johtajatehtävissä. Joulukuun lopussa naisten osuus oli 31 prosenttia (31).

OP Ryhmä raportoi vastuullisuudestaan vuosittain GRI-standardien mukaisesti ja vuotta 2024 koskevasta raportoinnista alkaen kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) alaisten eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien (ESRS) mukaisesti. Vuoden 2023 muut kuin taloudelliset tiedot ja taksoniaraportointi julkaistaan vuoden 2023 OP Ryhmän toimintakertomuksessa.

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

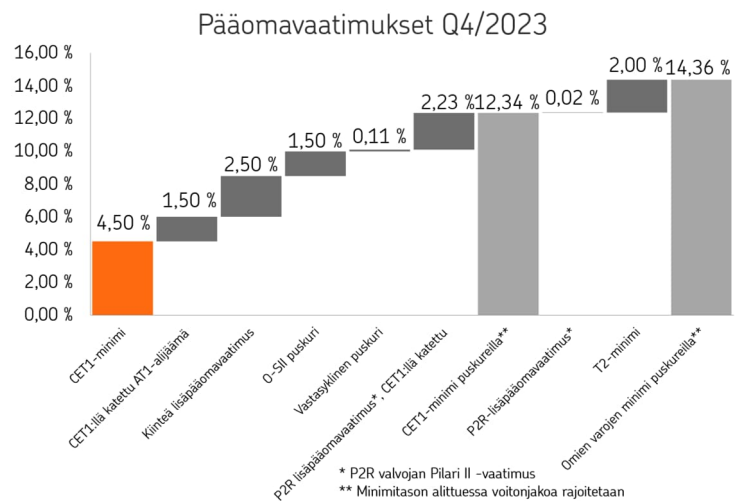
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 5,2 miljardilla eurolla (4,1). Pankkitoiminnan pääomavaatimus oli 14,4 prosenttia (13,8) riskipainotetuista eristä laskettuna. OP Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääoma-vaatimukseen oli 144 prosenttia (137). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso, 100 prosenttia, kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 19,2 prosenttia (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 6,9 prosenttiyksiköllä. Katsauskauden tulos nosti suhdelukua.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia, AT1- ja T2-minimivaatimusten CET1:llä katettava osuus, 1,5 prosenttia, nostaa CET1-minimin 6,0 prosenttiin. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1,5 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus, ulkomaisten vastuiden muuttuva lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat alarajan kokonaisvakavaraisuussuhteelle käytännössä 14,4 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 12,3 prosenttiin, ensisijaisen lisäpääoman (AT1) sekä toissijaisen pääoman (T2) alijäämät huomioiden.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 14,1 miljardia euroa (12,6). Ydinpääomaan vaikuttivat positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja odotettujen tappioiden IRBA:n mukaisen vähennyserän poistuminen luottoriskin standardimenetelmään siirtymisen myötä. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 3,1 miljardia euroa (3,2).

Kokonaisriski oli 73,5 miljardia euroa (72,3). Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmän käyttöön aikaisemman sisäisten luokitusten menetelmän sijaan. Siirtymä kasvatti kokonaisriskin määrää, mutta muutoksella ei ollut vaikutusta vakavaraisuuteen.

Kokonaisriski 31.12.2023 yhteensä 73,5 mrd.€
(muutos vuoden alusta +2 %)

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset

käsitellään riskipainotettuina erinä Euroopan keskuspankin luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 2,3 miljardia euroa. Standardimenetelmässä vakuutusyhtiöomistusten riskipaino on 100 prosenttia.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2023 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisöpääomavaatimusta. Maaliskuun 2023 makrovakauspäätöksessä Finanssivalvonta asetti OP Ryhmälle 1 prosentin järjestelmäriskipuskurin 1.4.2024 alkaen.

OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 9,5 prosenttia (7,6). Suhdeluvun nousuun vaikutti erityisesti TLTRO III -rahoituksen takaisinmaksu ja tulos. Sääntelyn minimitaso on 3 prosenttia.

EU:n vakavaraisuusasetuksen tulevilla muutoksilla (CRR3), jotka implementoivat lopullisen Basel III -sääntelyn EU:ssa, ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen. Muutosten arvioidaan tulevan voimaan vuonna 2025.

OP-yhteenliittymän Pilari III -tiedot 2023 julkaistaan viikolla 11.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasema on vahva. Henkivakuutus luopui siirtymäsäännöksen käytöstä vakavaraisuuslaskennassa 30.9.2023. Solvenssisuhde heikkeni molemmilla yhtiöillä pääomavaateen kasvettua. Markkinariskin osakeriskin kasvu nosti pääomavaadetta.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat, milj. €	1 747	1 658	1 466	1 369
Pääomavaade, milj. €	851	670	660	589
Solvenssisuhde, %	205	247	222	232

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

Euroopan keskuspankki antoi 13.3.2023 päätöksensä luottoriskin standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa. OP Ryhmä siirtyi luottoriskin standardimenetelmän käyttöön 31.3.2023 alkaen.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisöpääomavaatimus (P2R) on ollut 2,25 prosenttia 1.1.2022 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin OP-yhteenliittymään ja kriisinratkaisutilanteessa muodostettavaan uuteen OP Yrityspankkiin.

SRB on päivittänyt OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen MREL-vaateen (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL) maaliskuussa 2023. Osana MREL-vaadetta kriisinratkaisuviranomainen on päivittänyt OP Ryhmän EU:n kriisinratkaisuasituksen mukaisen subordinaatiovaateen. Subordinaatiovaatimuksen perusteella määräytyy, kuinka suuri osa MREL-vaateesta on täytettävä omilla varoilla tai heikommassa etuoikeusasemassa olevilla veloilla. MREL-vaade on 22,30 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 26,41 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. MREL-vaadetta täydentävä päivitetty subordinaatiovaade laski ja on 14,66 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 18,77 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateet tulivat voimaan 15.3.2023 alkaen.

Vuoden 2024 alusta alkaen MREL-vaade on 22,89 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 27,0 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateisiin sisältyy 4,11 prosenttia lisäpääomavaatimusta (CBR, Combined Buffer Requirement).

OP Ryhmän puskuri MREL-vaateeseen oli 7,9 miljardia euroa ja subordinaatiovaateeseen 5,6 miljardia euroa. OP Ryhmän liikkeeseen laskemien senior non-preferred (SNP) -ehtoisten joukkovelkakirjalainojen määrä oli 3,8 miljardia euroa. SNP-lainat kattavat subordinaatiovaadetta.

OP Ryhmä ylittää uuden MREL-vaatimuksen selvästi. OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli 37,1 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja subordinaatiovaateen mukainen MREL-suhdeluku huonomman etuoikeuden veloilla 26,4 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö

OP Ryhmän riskinoton lähtökohtana on, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen ryhmän perustehtävän toteuttamisesta syntyviä riskejä. OP Ryhmä korostaa kaikessa toiminnassaan huolellisesti valmisteltua ja maltillista riskinottoa. Riskinottoa suunnataan ja rajataan toimivan johdon valmistelemilla ja OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymillä periaatteilla ja limiiteillä.

OP Ryhmän menestys perustuu kertyneeseen luottamuspääomaan, pääomien ja likviditeetin riittävyyteen sekä monipuoliseen tietoon asiakkaista. Riskinotto perustuu siihen, että asiakkaiden preferensseihin, toimintaan ja tulevaan menestykseen vaikuttavat muutostekijät ymmärretään hyvin sekä nykyisen kaltaisessa toimintaympäristössä että tilanteissa, joissa toimintaympäristöön kohdistuu äkillinen shokki tai trendinomaisen muutos.

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa riskienarviointia ja strategiaprosessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat tällä hetkellä muun muassa ilmasto, luontokato, tieteelliset ja teknologiset innovaatiot, demografia ja geopolitiikka. Ulkoisen toimintaympäristön tekijöitä tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä edistetään omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävästä taloudellisesta menestyksestä, turvallisuudesta ja hyvinvointia ja hallitaan samalla OP Ryhmän riskiprofiilia

pidemmällä aikavälillä. Asiakkaan neuvonta, palvelujen mitoitus, sopimusten elinkaaren aikainen käsittely, päätöksenteko, johtaminen ja raportointi perustuvat oikeaan ja kattavaan tietoon.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomituksen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia arvioidaan skenaariotyöskentelyn keinoin. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän kaltaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Operatiiviset riskit

Kyberturvallisuusympäristössä tapahtui merkittävä muutos vuonna 2022 Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen seurauksena. Myös Suomessa kyberturvallisuuden uhkataso on ollut alkuvuodesta 2022 saakka kohonneella tasolla. OP Ryhmä suojaa toimintaansa ja asiakkaidensa ja muiden sidosryhmiensä tietoja ylläpitämällä vahvaa digitaalista infrastruktuuria, tietoturvaosaamista ja kybervarautumista. Tämä tehtävä ulottuu finanssialan ja koko yhteiskunnan tasolle.

Yhteistyö viranomaisten kanssa sekä toimialan sisällä Suomessa ja Pohjoismaissa on tiivistynyt ja osoittautunut tehokkaaksi tavaksi ylläpitää koko finanssialan resilienssiä kyberhyökkäyksiä vastaan. OP Ryhmässä kyberturvallisuutta on kehitetty pitkäjänteisesti huomioiden kyberriskit sekä ulkoisen uhkakuvan jatkuva muutos. Toiminnan korkea laatu varmistetaan jatkuvalla harjoittelulla ja toiminnan testaamisella, osaamisen ylläpitämisellä ja riittävällä resurssoinnilla. Torjuttujen hyökkäysten ja järjestelmiin liittyvien haavoittuvuuksien analysointi on osoittanut, että osaamisen, prosessien ja teknologioiden yhdistetty reagointinopeus ja torjuntakyky ovat OP Ryhmässä vahvoja.

Loppuvuonna palvelunestohyökkäykset suomalaisia yrityksiä ja muita toimijoita vastaan lisääntyivät. OP Ryhmään kohdistuneiden palvelunestohyökkäysten määrä kolminkertaistui vuonna 2023. Näistä operaatioista on aiheutunut ainoastaan lyhytaikaisia ja vähäisiä vaikutuksia OP Ryhmän palveluiden saatavuudessa. OP Ryhmän kyky suojautua ja torjua palvelunestohyökkäyksiä on korkealla tasolla.

Palvelunestohyökkäysten lisäksi kalasteluviestit, joilla kyberrikolliset pyrkivät tietomurtoon, ovat lisääntyneet. OP Ryhmän työntekijöille lähetettyjen epäilyttävien sähköpostien määrä kasvoi 15 prosenttia ja työntekijät raportoivat yli 12 000 sähköpostikalasteluksi tunnistettua viestiä vuoden aikana.

Asiakkaisiimme kohdistuvat tietojenkalasteluyritykset nelinkertaistuivat, mutta vastasimme rikollisten toimenpiteisiin tehokkaasti. Tekoäly mahdollistaa tulevaisuudessa yhä taidokkaampaa petosrikollisuutta.

Kerroimme vuoden 2023 lopulla tietomurrosta, joka kohdistui työntekijämme sähköpostiin. Murron seurauksena ulkopuolinen taho sai mahdollisesti haltuunsa OP:n kokonaisasiakasmäärään suhteutettuna pienen, rajatun asiakasjoukon henkilötietoja. Tietomurto ei kohdistunut OP:n varsinaisiin asiakastietojärjestelmiin tai niissä oleviin tietoihin, vaan yksittäisen työntekijän sähköpostiin. Tietomurto toteutettiin käyttämällä hyvin edistyksellistä ja vaikeasti havaittavaa kaksivaiheisen tunnistautumisen ohittamisen mahdollistavaa hyökkäystekniikkaa. Kyseinen tapaus on osa tietojenkalastelukampanjaa, josta Traficom alainen Kyberturvallisuuskeskus varoitti organisaatioita syksyllä 2023.

OP Ryhmä jatkaa kyberturvallisuuden kokonaisvaltaista kehittämistä ja korkean toimintakykynsä ylläpitoa systemaattisesti. OP Ryhmän, finanssialan ja viranomaisten varautumisesta huolimatta kyberhyökkäysten ja muiden operaatioiden riski on edelleen kohonneella tasolla.

Finanssivalvonta antoi 7.9.2023 Pohjola Vakuutukselle julkisen varoituksen lakisääteisen työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vahinkojen käsittelyajoista vuosina 2019–2022. Finanssivalvonta nosti esille puutteet tietojärjestelmissä ja sisäisessä valvonnassa näihin liittyen. Finanssivalvonnan mukaan Pohjola Vakuutuksella oli

etenkin tarkastelujakson alkupuolella lakisääteisissä määräajoissa pysymisessä merkittäviä puutteita. Havaitut puutteet korjattiin vuoden loppuun mennessä.

OP Ryhmä jatkoi katsauskauden aikana Finanssivalvonnan vuonna 2022 valmistuneissa AML-tarkastuksissa tehtyjen havaintojen korjaamista. Tarkastukset toteutettiin osana Finanssivalvonnan normaalia valvonta- ja tarkastustoimintaa ja niiden kohteena olivat OP Yrityspankki Oyj, Etelä-Karjalan Osuuspankki, Turun Seudun Osuuspankki ja OP Osuuskunta siltä osin kuin tarkastuksen kohteena olevat pankit olivat ulkoistaneet sille tehtäviään. Finanssivalvonta ei tehnyt havaintoja, jotka viittaisivat rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen. Finanssivalvonta havaitsi kehitettävää rahanpesuriskien arviointiin, asiakkaiden tuntemistietojen hankkimiseen ja tietojen ajantasaisuuteen, asiakassuhteisiin liittyvien riskien arviointiin sekä rahanpesun estämisen sisäiseen valvontaan liittyen. OP Ryhmä on panostanut useiden vuosien aikana merkittävästi rahanpesuriskien hallinnan kehittämiseen, ja valvojan havaintoihin liittyvät korjaavat toimenpiteet toteutettiin merkittävilä osin vuoden loppuun mennessä.

Finanssivalvonta aloitti osana normaalia valvonta- ja tarkastustoimintaansa huhtikuussa 2023 AML-tarkastuksen OP Vähittäisasiakkaat Oyj:ssä. Tarkastus oli kesken tilikauden päättyessä ja sen odotetaan valmistuvan kevään 2024 aikana.

Katsauskauden lopussa OP Ryhmän keskusyhteisössä talousrikollisuuden torjunnan parissa työskenteli noin 500 asiantuntijaa. Lisäksi osuuspankkien ja OP Ryhmän muiden yhtiöiden henkilöstö on tärkeässä roolissa talousrikollisuuden torjunnassa.

Katsauskaudella OP Ryhmän operatiivisten riskien toteutumien taso laski hieman. Operatiivisista riskeistä aiheutui OP Ryhmälle 6 miljoonan euron (7) kulut. Muiden riskien osalta riskiprofiilia käydään läpi tarkemmin liiketoiminnoittain.

Vähittäispankki ja Yrityspankki

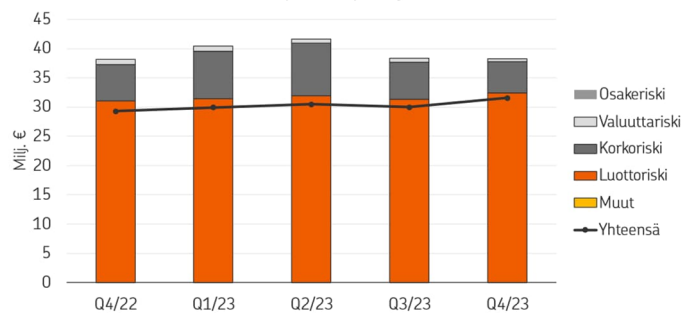
Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena sekä luottokannan yleinen laatu hyvänä, joskin rakentamis- ja kiinteistötoimialojen osalta korkotason nousu ja inflaatio ovat vaikuttaneet luottokannan laatuun negatiivisesti.

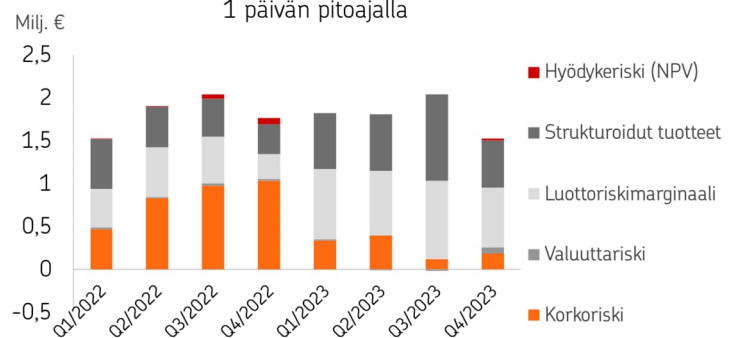
Yrityspankin sijoitusten markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 32 miljoonaa euroa (29). Markkinariskitaso nousi neljännen vuosineljänneksen aikana. VaR-tunnusluku sisältää pankkitoiminnan joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset sekä rahamarkkinapaperisijoitukset. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella.

Markets-toiminnan markkinariskit ovat laskeneet neljännen vuosineljänneksen aikana. Vuoden 2023 alusta on käytetty stressattua odotetun tappion (Expected Shortfall, ES) riskimittaria. Stressattu ES on

Yrityspankin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Markkinariskin ES 97,5 % luottamustasolla ja 1 päivän pitoajalla

konservatiivisempi riskimittari kuin aiemmin käytetty stressaamaton ES.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä joulukuun lopussa oli 44,2 miljardia euroa (44,2) mikä vastaa 59,3 prosenttia talletuksista (56,7). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Lainanhoitajoustop ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitajoustop (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelmasaamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelmasaamiset (netto)	
	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,59	0,52	0,59	0,52	0,21	0,19	0,38	0,33
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			1,37	0,91	1,37	0,91	0,21	0,16	1,16	0,75
Lainanhoitajoustoposaamiset, mrd. €	3,33	3,38	1,45	1,32	4,78	4,70	0,20	0,18	4,59	4,51
Yhteensä, mrd. €	3,33	3,38	3,41	2,74	6,74	6,12	0,61	0,53	6,13	5,59

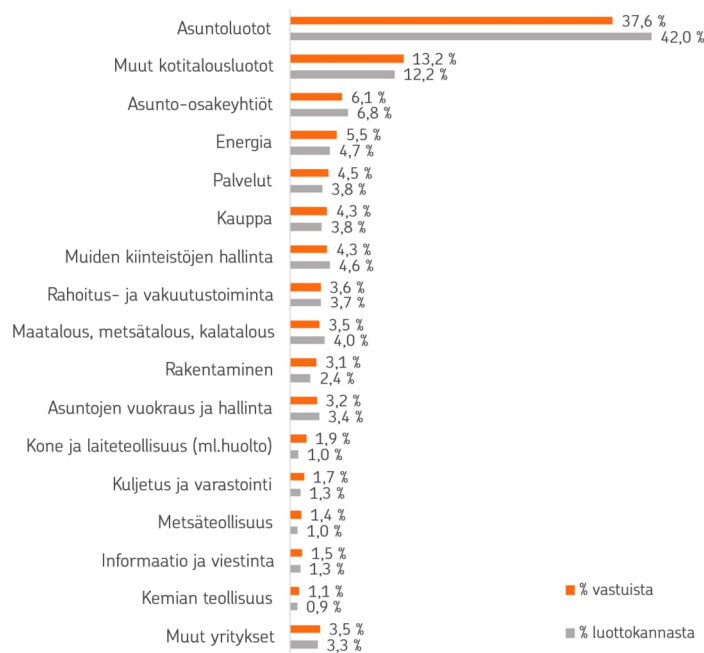
Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022
Ongelmasaamiset vastuista, %*	5,81	5,16	7,30	6,64	2,52	1,92
Järjestämättömät saamiset vastuista, %*	2,94	2,31	3,25	2,67	2,23	1,53
Terveet lainanhoitajoustoposaamiset vastuista, %*	2,87	2,85	4,06	3,97	0,29	0,39
Terveet lainanhoitajoustoposaamiset ongelmasaamisista, %	49,5	55,2	55,6	59,8	11,5	20,3
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	13,7	12,0	10,4	8,5	34,8	38,4

* Vuoden 2023 alusta lähtien vastuisiin sisältyvä luottokanta ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Vastuiden ja luottokannan jakautuminen

Vastuiden ja luottokannan jakautuminen toimialoittain

Kuvassa esitetään OP Ryhmän vastuiden ja luottojen jakautuminen toimialoittain prosentteina katsauskauden lopussa.

Alla on tarkemmin kuvattu OP Ryhmän kiinteistötoimialan vastuiden kehitys ja jakauma kiinteistötyypeittäin. Muuttuneen korkoympäristön myötä riskin on tunnistettu kasvaneen kiinteistötoimialalla. Yllä olevassa kuvaajassa kiinteistötoimialan vastuut sisältyvät pääosin eriin muiden kiinteistöjen hallinta sekä asuntojen vuokraus ja hallinta.

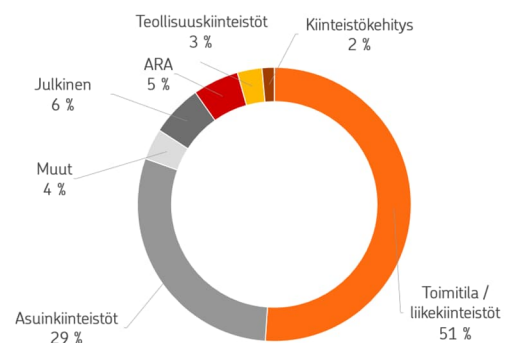
OP Ryhmän kiinteistötoimialan vastuut olivat yhteensä 8,9 prosenttia (9,3) kaikista vastuista katsauskauden lopussa. Kiinteistötoimialan vastuut on hyvin hajautettu eri kiinteistötyyppien välillä. Suurin kiinteistötyyppi on liikekiinteistöt, johon kuuluu mm. toimistot. Katsauskauden lopussa OP Ryhmän kiinteistöportfoliosta 63,0 prosenttia oli Yrityspankissa ja 37,0 prosenttia Vähittäispankissa.

Järjestämättömiä saamia kiinteistötoimialan vastuista oli 4,63 prosenttia (1,74) joulukuun lopussa.

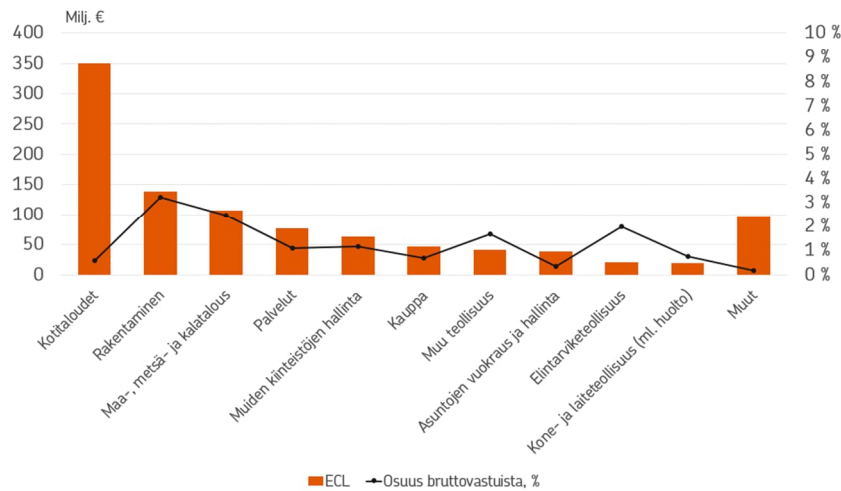
Liike- ja asuinkiinteistöjen vastuut, mrd €

Kiinteistötoimialan vastuiden jakautuminen eri kiinteistötyyppien välillä

Tappiota koskeva vähennyserä toimialoittain 31.12.2023

Kuvassa esitetään eri toimialojen tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden lopussa 31.12.2023 ja tappiota koskevan vähennyserän prosenttiosuus toimialan kokonaisvastuista katsauskauden lopussa.

Korkoriski

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 130 miljoonaa euroa (286) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -137 miljoonaa euroa (-289) keskimäärin vuodessa. Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

Yrityspankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 17 miljoonaa euroa (16) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -18 miljoonaa euroa (-16) keskimäärin vuodessa.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

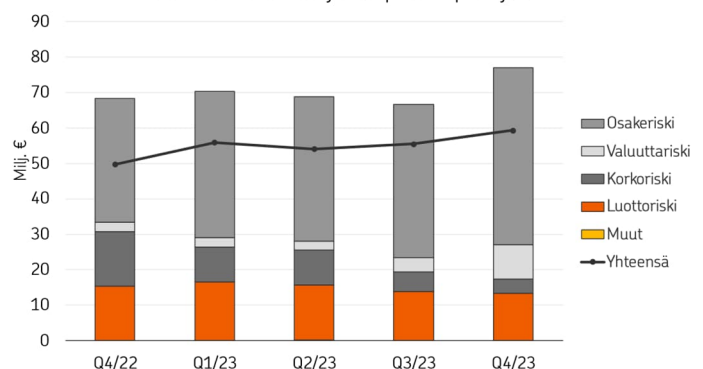
Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemuoitoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotas.

Kuolevuusoletusten viiden prosentin aleneminen vaikuttaisi vakuutusvelkaan vuositasolla -15 miljoonaa euroa (-15). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi vakuutusvelkaan vuositasolla -176 miljoonaa euroa (-161).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Vahinkovakuutuksen merkittäviä markkinariskejä ovat osakeriski ja markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen korkoriski laski edellisestä katsauksesta. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 59 miljoonaa euroa (49). VaR-tunnusluku sisältää

Vahinkovakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

yhtiön sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetty korkotasoa, vakuutettujen kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset sekä asiakaskäyttäytymismuutoksista syntyvä raukeamisriski.

Pitkäikäisyys eli kuolevuuden aleneminen vaikuttaa eläkekantojen korvauksiin kasvattavasti. Kokonaisuudessaan kuolevuus oletusten viiden prosentin aleneminen vaikuttaisi eläke muotoisten kantojen vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 22 miljoonaa euroa (20). Riski henkivakuutuskannoissa kuolevuuden kasvu puolestaan aiheuttaa korvausvaateiden kasvua. Kokonaisuudessaan viiden prosentin kuolevuus oletusten kasvu vaikuttaisi riski henkivakuutuskannassa vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 21 miljoonaa euroa (17). Vakuutus sopimusten raukeavuuden kasvu 10 prosenttia vaikuttaisi vuositasolla vakuutus sopimusvelkaan 58 miljoonaa euroa (50). Vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 177 miljoonaa euroa (184).

Eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttäytymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävän negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 245 miljoonaa euroa (246) katsauskauden lopussa.

Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 37 miljoonaa euroa (35). VaR-tunnusluku sisältää henkivakuutuksen sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Laskenta ei huomioi henkivakuutuksen eriytettyjen kantojen markkinariskejä, niitä puskuroivia varoja tai asiakashyötyjä.

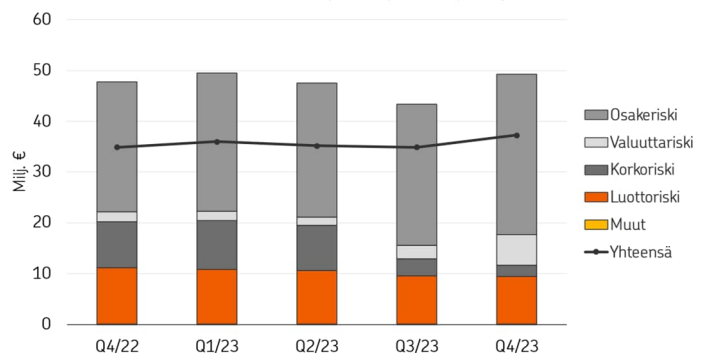
Ryhmätoiminnot

Ryhmätoiminnot-segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

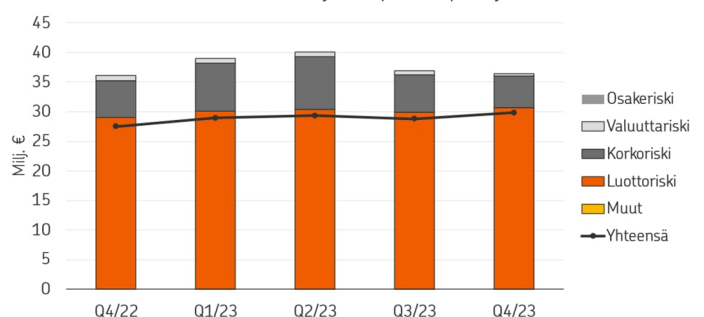
OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. Vuonna 2023 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,2 miljardia euroa (8,0).

Likviditeettireservin markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 30 miljoonaa euroa (27). Markkinariskitaso nousi neljännen vuosineljänneksen aikana. VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset sekä

Henkivakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Likviditeettireservin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

rahamarkkinapaperisijoitukset. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia.

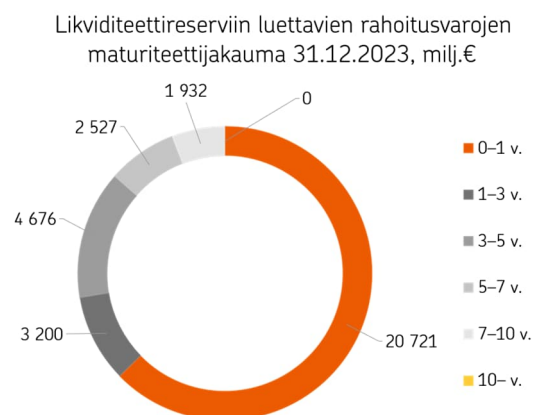
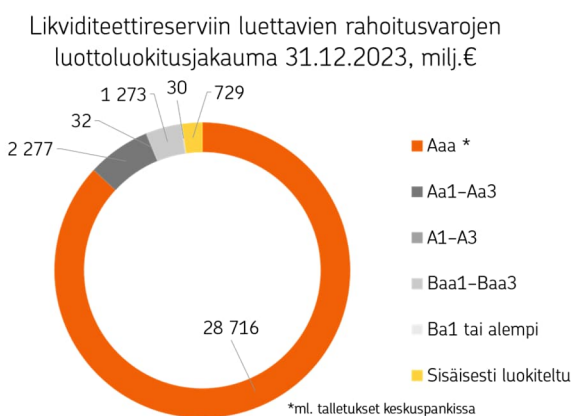
OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan NSFR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) katsauskauden lopussa.

Likviditeettireservi

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	19,6	34,8	-43,8
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	11,8	2,1	461,8
Vakuuskelpoiset lainasaamiset	1,1	-	-
Yhteensä	32,4	36,9	-12,2
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	0,7	0,7	-6,2
Likviditeettireservi markkina-arvoin	33,1	37,6	-12,1
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,2	-
Likviditeettireservi vakuusarvoin	32,3	37,4	-13,5

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamisia ja vakuuskelpoisia lainasaamisia. OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen. Likviditeettireservissä oli katsauskauden lopussa 622 miljoonalla eurolla (0) jaksotettuun hankintamenoon luokiteltuja muiden kuin OP Ryhmän liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja. Näiden joukkovelkakirjojen käypä arvo oli 640 miljoonaa euroa (0) katsauskauden lopussa. Likviditeettireservistä annetuissa oheisissa tiedoissa nämä joukkovelkakirjalainat on arvostettu käypään arvoon.

Luottoluokitukset

Luottoluokitukset 31.12.2023

Luokituslaitos	OP Yrityspankki Oyj				Pohjola Vakuutus Oy	
	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Vakaa	A+	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman. Luottoluokitukset eivät muuttuneet vuoden 2023 aikana.

Segmenttien tulot

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrittäjäasiakkaat), Yrittäjäpankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat). Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Ryhmätoiminnot. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Liikevoitto kasvoi 1 223 miljoonaan euroon (502) ja kulu-tuotto-suhde parani 45,8 prosenttiin (61,6).
- Tuotot kasvoivat 49,1 prosenttia 2 976 miljoonaan euroon. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 49,8 prosenttia: korkokate kasvoi 89,2 prosenttia 2 258 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot laskivat 11,2 prosenttia 686 miljoonaan euroon. Nettopalkkiotuottojen laskuun vaikutti omistaja-asiakkaiden kuukausimaksuttomat päivittäiset pankkipalvelut lokakuusta 2023 lähtien.
- Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 173 miljoonaan euroon (96). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 3,2 prosenttia (2,7) vastuista.
- Kulut kasvoivat 10,9 prosenttia 1 363 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 9,7 prosenttia 500 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 11,9 prosenttia 806 miljoonaan euroon.
- OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,7 prosenttia 217 miljoonaan euroon (168).
- Luottokanta laski 1,6 prosenttia 70,9 miljardiin euroon ja talletukset 5,6 prosenttia 61,2 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Korkokate	2 258	1 194	89,2
Saamisten arvonalentumiset	-173	-96	79,2
Nettopalkkiotuotot	686	773	-11,2
Tuotot sijoitustoiminnasta	-29	-9	-
Liiketoiminnan muut tuotot	61	39	57,3
Henkilöstökulut	-500	-455	9,7
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-53	6,7
Liiketoiminnan muut kulut	-806	-720	11,9
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-217	-168	28,7
Liikevoitto	1 223	502	143,5
Tuotot yhteensä	2 976	1 996	49,1
Kulut yhteensä	-1 363	-1 229	10,9
Kulu-tuotto-suhde, %	45,8	61,6	-15,8*
Järjestämättömät saamiset vastuista, % ***	3,2	2,7	0,5*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,24	0,13	0,11*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,99	0,40	0,59*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,17	0,54	0,63*
Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Nostetut asuntoluotot	5 569	7 513	-25,9
Nostetut yritysluotot	1 996	2 702	-26,1
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	8 949	10 844	-17,6

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta**			
Asuntoluotot	41,9	42,3	-1,1
Yritysluotot	7,9	8,3	-5,6
Asuntoyhteisöt****	8,6	8,8	-1,9
Muut yritys- ja yhteisöluotot	4,2	4,1	3,0
Muut kuluttajaluotot	8,4	8,6	-2,0
Luottokanta yhteensä	70,9	72,1	-1,6
Takauskanta	1,0	1,0	1,0
Muut vastuut	7,6	8,3	-8,4
Talletukset**			
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	36,8	43,3	-14,9
Sijoitustalletukset	24,4	21,6	13,0
Talletukset yhteensä	61,2	64,8	-5,6

* Suhdeluvun muutos

** Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

*** Vuoden 2023 alusta lähtien suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

**** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osakeyhtiöt ja asuntosijoitusyhtiöt

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta laski 1,6 prosenttia 70,9 miljardiin euroon. Asuntoluottokanta laski 1,1 prosenttia 41,9 miljardiin euroon. Korkea inflaatio ja viitekorkojen nousu heijastuivat vahvasti asuntokauppaan. Hiljaisena jatkuneen asuntolainamarkkinan seurauksena asuntoluottoja nostettiin 25,9 prosenttia vertailuvuotta vähemmän yhteensä 5,6 miljardia euroa. Loka-joulukuussa 2023 asuntoluottoja nostettiin kuitenkin 5,5 prosenttia viime vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän ensiasunnon ostajien varainsiirtoveron poistumisen vauhditettua asuntokauppaa. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä väheni vertailukaudesta 17,6 prosenttia 8 932 kappaleeseen. Asuntoluottokannasta katsauskauden lopussa 80,6 prosenttia oli sidottuna 12 kuukauden euriboriin (89,5), 16,0 prosenttia lyhyempiin euribor-korkoihin (7,4) ja 3,4 prosenttia OP-prime-korkoon ja kiinteään korkoon (3,1). Yritysluottokanta laski 5,6 prosenttia 7,9 miljardiin euroon pk-yritysten investointihalukkuuden heikentymisen seurauksena. Asuntoyhteisöluottokanta laski 1,9 prosenttia 8,6 miljardiin euroon. Muut yritys- ja yhteisöluotot kasvoivat 3,0 prosenttia 4,2 miljardiin euroon ja muut kuluttajaluotot laskivat 2,0 prosenttia 8,4 miljardiin euroon.

Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 34,4 prosenttia (32,8). Katsauskauden lopussa korkokatto leikkasi korkokustannuksia noin 160 000 asuntoluotossa, joiden yhteenlaskettu lainapääoma oli 14,1 miljardia euroa. Asiakkaiden saama taloudellinen nettohyöty korkokatoista oli vuonna 2023 yhteensä 168 miljoonaa euroa.

Talletuskanta laski 5,6 prosenttia 61,2 miljardiin euroon. Lasku johtui pääasiassa yritysasiakkaiden maksuliiketalletuksista. Käyttö- ja maksuliiketilitalletukset laskivat 14,9 prosenttia ja sijoitustalletukset kasvoivat 13,0 prosenttia.

Maaliskuussa OP Ryhmä lanseerasi vihreän lainan pk-yrityksille ja taloyhtiöille. Uusi vihreä laina tukee investointeja esimerkiksi energiatehokkaaseen rakentamiseen, uusiutuvaan energiaan ja vähäpäästöisen liikenteen infrastruktuuriin. Joulukuun lopussa pk-yritysasiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 62 miljoonaa euroa (0).

OP Ryhmän asiakkaiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen jatkui. OP:n sijoitusrahastot saivat 65 000 uutta osuudenomistajaa ja uusia säännöllisen rahastosäästämisen sopimuksia avattiin 126 000 kappaletta katsauskaudella. OP:n sijoitusrahastoilla oli lähes 1,28 miljoonaa osuudenomistajaa katsauskauden lopussa. Aktiivisten osakeasiakkaiden määrä nousi uuteen ennätykseen ja kasvua vertailukauteen oli 16,0 prosenttia. Osakekaupankäynnin toteutuneiden toimeksiantojen määrä oli 1,9 prosenttia vertailukaudesta suurempi.

OP Ryhmä korotti 30 prosentilla vuodelta 2023 omistaja-asiakkaille kertyviä OP-bonusia. Kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215). Vuodelta 2024 kertyviä OP-bonusia korotetaan 40 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta 86 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaille. Lisäksi omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo oli 22 miljoonaa euroa vuodelta 2023 ja arviolta 88 miljoonaa euroa vuodelta 2024.

Marraskuun 2023 alusta alkaen omistaja-asiakkaat ovat saaneet käyttötileillä oleville talletuksilleen korkoa 0,25 prosenttia. Edun saa osuuspankin omistaja-asiakas, jolla on sekä omistaja-asiakkuus että käyttötili samassa osuuspankissa.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Joulukuussa OP kertoi perustavansa yhteistyössä Nordean kanssa yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on ratkaista maksamisen haasteita kotimaisin voimin. Suunnitelmana on kehittää sekä kuluttajia että yrityksiä hyödyttäviä ratkaisuja puhelinnumeron avulla tapahtuvaan maksamiseen ja e-laskujen hallintaan. Ratkaisu rakennetaan avoimeksi muillekin markkinatoimijoille. Toteutuakseen järjestely edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

Osuuspankkeja oli katsauskauden lopussa 102 (108). Osuuspankkien yhdistymishankkeita on vireillä eri puolilla Suomea.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin liikevoitto oli 1 223 miljoonaa euroa (502). Tuotot kasvoivat 49,1 prosenttia 2 976 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 89,2 prosenttia 2 258 miljoonaan euroon markkinakorkojen keväällä 2022 alkaneen nousun seurauksena.

Nettopalkkiotuotot laskivat 11,2 prosenttia 686 miljoonaan euroon. Omistaja-asiakkaat saivat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 lähtien. Lisäksi vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaisopimusten korkoriskin suojauksen toimintamallin muutos laski Vähittäispankin nettopalkkiotuottoja vertailukaudesta.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 79,2 prosenttia 173 miljoonaan euroon (96). Rakennus- ja kiinteistöaloihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat. Katsauskaudella lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 36 miljoonaa euroa (32). Järjestämättömät saamiset olivat 3,2 prosenttia (2,7) vastuista.

Kulut kasvoivat 10,9 prosenttia 1 363 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 9,7 prosenttia 500 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11,9 prosenttia 806 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat pääasiassa ICT-kulut. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat vertailukaudesta 6,7 prosentilla 57 miljoonaan euroon.

OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,7 prosenttia 217 miljoonaan euroon vuoden 2023 lisäbonusten ansiosta.

Yrityspankki

- Liikevoitto laski 408 miljoonaan euroon (416) ja kulu-tuotto-suhde parani 40,1 prosenttiin (41,4)
- Tuotot kasvoivat 885 miljoonaan euroon (776). Korkokate kasvoi 29,3 prosenttia 591 miljoonaan euroon (457), nettopalkkiotuotot kasvoivat 32,2 prosenttia 219 miljoonaan euroon (166) ja tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 53 miljoonaan euroon (136).
- Saamisten arvonalentumiset olivat 96 miljoonaa euroa (18). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 2,2 prosenttia (1,5) vastuista.
- Kulut kasvoivat 354 miljoonaan euroon (321). Henkilöstökulut kasvoivat 9,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon (95), poistot ja arvonalentumiset pienuivat 63,3 prosenttia 3 miljoonaan euroon (8) ja liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 247 miljoonaan euroon.
- Luottokanta kasvoi 0,9 prosenttia 28,1 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 1,6 prosenttia 13,8 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 3,4 prosenttia 74,8 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen ja varallisuudenhoidon järjestelmien uudistamiseen sekä vastuullisuuteen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Korkokate	591	457	29,3
Saamisten arvonalentumiset	-96	-18	424,6
Nettopalkkiotuotot	219	166	32,2
Tuotot sijoitustoiminnasta	53	136	-60,7
Liiketoiminnan muut tuotot	21	18	20,4
Henkilöstökulut	-104	-95	9,8
Poistot ja arvonalentumiset	-3	-8	-63,3
Liiketoiminnan muut kulut	-247	-218	13,4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-26	-20	30,1
Liikevoitto	408	416	-2,1
Tuotot yhteensä	885	776	14,0
Kulut yhteensä	-354	-321	10,4
Kulu-tuotto-suhde, %	40,1	41,4	-1,3*
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	2,2	1,5	0,7*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,31	0,06	0,25*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,93	1,00	-0,07*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,99	1,05	-0,05*

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta***			
Yritysluotot	20,4	19,9	2,7
Asuntoyhteisöt****	2,0	2,1	-3,1
Muut kuluttajaluotot	3,2	2,8	14,9
Muut luotot	2,3	3,0	-21,3
Luottokanta yhteensä	28,1	27,8	0,9
Takauskanta	3,2	3,4	-6,7
Muut vastuut	5,7	6,4	-10,9
Talletukset***	13,8	14,0	-1,6
Hallinnoitavat varat (brutto)			
Sijoitusrahastot	30,0	27,6	8,8
Instituutioasiakkaat	35,9	35,7	0,8
Private Banking	8,8	9,0	-2,8
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	74,7	72,3	3,4
Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	
Nettomyynti			
Private Banking -asiakkaat	174	-1	-
Instituutioasiakkaat	-313	-356	-12,2
Nettomyynti yhteensä	-139	-357	-61,1

*Suhdeluvun muutos.

**Vuoden 2023 alusta lähtien suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

***Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

**** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osaakeyhtiöt ja asuntosijoitusyhtiöt

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi 0,9 prosenttia 28,1 miljardiin euroon. Yritysten investointihalukkuuden hidastuminen, kansainvälisen kaupan ja käyttöpääomatarpeiden vähentyminen näkyivät luottokannan kehityksessä. Luottokantaa puolestaan kasvatti yritysrahoitus, kuluttajarahaus ja etenkin autorahoitus. OP Yrityspankki nousi vuoden 2023 aikana henkilöautojen rahoittamisen markkinajohtajaksi.

Talletuskanta kasvoi neljännen vuosineljänneksen aikana, mutta laski kuitenkin vuoden 2023 aikana 1,6 prosenttia 13,8 miljardiin euroon.

Yrityspankin panostukset kestävä talouden edistämiseen kasvattivat kestävä rahoituksen sitoumuskannan 6,5 miljardiin euroon (5,2). Kestävä rahoituksen kysyntä on jatkunut voimakkaana ja yritykset ovat hyödyntäneet Yrityspankin kestävä talouden rahoittamisen osaamista aktiivisesti.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen sekä vastuullisuuteen. Uuden ryhmätasoisien asiakkuudenhallintajärjestelmän käyttöönotolla Yrityspankki tavoittelee parempaa asiakaskokemusta sekä laadukkaampaa ja tehokkaampaa toimintaa. Maksamisen perusjärjestelmien uudistamista ja asiointipalvelujen parantamista jatketaan edelleen. Varainhoidossa uudistetaan rahastojen hallinnointiprosesseja ja asiakaspalvelua.

Varainhoidon nettomyynti oli -139 miljoonaa euroa (-357). Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 3,2 prosenttia 74,7 miljardiin euroon (72,3). Hallinnoitavat varat sisälsivät 23,2 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (23,2).

Yrityspankki perusti vuoden viimeisellä neljänneksellä uuden OP-Kestävä Hyvinvointi -rahaston vahvistamaan OP ryhmän rahastovalikoimaa ESG:n sosiaalisella ulottuvuudella tukemalla ihmisten ja yhteiskuntien kestävää hyvinvointia.

Suomalaiset suuryritykset valitsivat vuoden 2023 lopussa Prospera-tutkimuksessa OP Yrityspankin jälleen Suomen parhaaksi yrityspankiksi jaetulla ensimmäisellä sijalla. OP Yrityspankki on ainoana yrityspankkina Suomessa ollut kahden parhaan joukossa Prospera-tutkimuksessa viimeisen kuuden vuoden ajan.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin liikevoitto oli 408 miljoonaa euroa (416). Kulu-tuotto-suhde oli 40,1 prosenttia (41,4). Korkokate kasvoi 29,3 prosenttia 591 miljoonaan euroon (457). Keväästä 2022 jatkunut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta.

Saamisten arvonalentumiset olivat 96 miljoonaa euroa (18). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat katsauskaudella muun muassa rakennus- ja kiinteistösektoreiden heikentyneen tilanteen seurauksena. Saamisten arvonalentumisiin sisältyi johdon harkintaan perustuva 9 miljoonan euron lisävaraus, joka kohdistui pääosin rakentamistoimialaan. Järjestämättömät saamiset olivat 2,2 prosenttia (1,5) vastuista.

Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 219 miljoonaa euroa (166). Vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten korkoriskin suojausten toimintamallin muutos paransi nettopalkkiotuottoja ja heikensi vastaavasti sijoitustoiminnan tuottoja.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Sijoitusrahastot	125	127	-1,9
Omaisuudenhoito	33	16	109,6
Muut	60	22	172,5
Yhteensä	219	166	32,2

Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 53 miljoonaan euroon (136). Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin (CVA) arvomuutokset heikensivät tulosta 6 miljoonaa euroa (4).

Henkilöstökulut kasvoivat 9,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 247 miljoonaan euroon. Muiden kulujen kasvu johtui kasvaneista OP Ryhmän sisäisistä veloituksista.

Vakuutus

- Liikevoitto kasvoi 414 miljoonaan euroon (293).
- Vakuutuspalvelutulos oli 81 miljoonaa euroa (106). Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 347 miljoonaa euroa (154).
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 5,7 prosenttia 1 792 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 93,8 prosenttia (89,8).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 8,3 prosenttia 12,6 miljardiin euroon. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,2 prosenttia.
- Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,1 prosenttia (-10,8) ja henkivakuutuksen 8,3 prosenttia (-16,1).
- Kulut kasvoivat 548 miljoonaan euroon (462). Kehityspanostukset kohdistuivat perusjärjestelmä uudistuksiin sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Vakuutuspalvelutulos	81	106	-23,2
Nettorahoitustuotot	-722	2 226	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1 069	-2 072	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	347	154	125,1
Nettopalkkiotuotot	56	50	12,9
Muut nettotuotot	4	39	-89,7
Henkilöstökulut	-167	-147	13,6
Poistot ja arvonalentumiset	-64	-51	24,5
Liiketoiminnan muut kulut	-317	-264	20,0
Kulut yhteensä	-548	-462	18,5
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	485	416	16,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-12	-10	22,8
Liikevoitto	414	293	41,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,54	1,11	0,44*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,64	1,18	0,46*

* Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy.

Vahinkovakuutuksessa vakuutusasiointinsa keskittäneiden etuasiakastalouksien määrä kasvoi 8 453 taloudella 707 689 talouteen. Erityisesti terveystalouksien kysyntä oli vahvaa ja vakuutettujen määrä kasvoi vuoden aikana.

Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi 10 prosenttia. Kasvu oli suurinta terveystalouksissa, 15 prosenttia, lääkärikäyntien määrän kasvettua. Suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän.

Henkivakuutuksessa riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,2 prosenttia. Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 8,3 prosenttia 12,6 miljardiin euroon (11,6).

Katsauskauden tulos

Liikevoitto parani 414 miljoonaan euroon (293). Vakuutuspalvelutulos oli 81 miljoonaa euroa (106).

Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 347 miljoonaan euroon (154). Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu. Vakuutusvelkojen arvo nousi korkotason laskiessa vuoden viimeisellä neljänneksellä, mikä laski nettorahoitustuottoja. Vertailukaudella korkojen nousu laski vakuutusvelkojen arvoa ja kasvatti nettorahoitustuottoja.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusvelkaset -standardia 1.1.2023 lähtien. Uusi kirjaamistapa muutti vakuutuspalvelutuloksen jaksottumista. Odotetut tappiot kirjataan välittömästi tulokseen. Sijoitustulos kirjataan tulokseen käyvin arvoin. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutusvelkojen arvoon, kirjataan nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuudesta.

Vakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022
Vakuutusyhtiöiden sijoitukset		
Korkosijoitukset	403	-852
Listatut osakkeet	167	-240
Muut likvidit sijoitukset	0	-8
Kiinteistösijoitukset	20	83
Muut epälikvidit sijoitukset	13	39
Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotot	604	-977
Nettorahoitustuotot*	-223	1 144
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-25	13
Tuotot sijoitustoiminnasta	356	180
Erillistaseiden nettotuotot	-3	-5
Asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettotuotot	-7	-22
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	347	154

* Ei sisällä erillistaseiden ja asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettorahoitustuottoja

Vahinkovakuutuksen tulos

Vahinkovakuutuksen liikevoitto oli 236 miljoonaa euroa (344). Sijoitustulosta vahvasti osakkeiden positiivinen arvonkehitys. Kannattavuus heikkeni vertailukaudesta nettokorvauskulujen ja toimintakulujen kasvun takia. Vertailukaudella muihin tuottoihin sisältyi Pohjola Sairaalan myyntivoitto 32 miljoonaa euroa.

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 758	1 680	4,6
Korvauskulut	-1 087	-1 210	-10,2
Toimintakulut	-487	-421	15,6
Vakuutuspalvelutulos, brutto	185	50	271,6
Jälleenvakuuttajan osuus maksutuotoista	-98	-80	22,6
Jälleenvakuuttajan osuus vakuutuspalvelukuluista	16	194	-91,8
Jälleenvakuutuksen nettotuotot	-82	114	-
Vakuutuspalvelutulos	103	164	-37,3
Nettorahoitustuotot	-182	584	-
Sijoitustoiminnan tuotot	332	-435	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	149	149	0,6
Muut nettotuotot	-17	32	-
Liikevoitto	236	344	-31,6
Yhdistetty kulusuhde	93,8	89,8	
Riskisuhde	64,8	63,7	
Toimintakulusuhde	29,0	26,1	

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	987	929	6,3
Yritysiasiakkaat	805	767	5,0
Yhteensä	1 792	1 696	5,7

Vakuutusmaksutulo kasvoi 5,7 prosenttia 1 792 miljoonaan euroon. Maksutuloa kasvatti asiakasmäärän kasvun lisäksi vakuutusmaksujen indeksi- ja hinnankorotukset yleisen kustannustason nousun seurauksena.

Nettomaksutuottoja rasitti jälleenvakuutuskustannusten kasvu. Nettomaksutuotot sisältäen jälleenvakuutuksen osuuden kasvoivat 3,7 prosenttia 1 660 miljoonaan euroon.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajan osuutta laskivat 10,2 prosenttia 1 087 miljoonaan euroon vertailukautta pienempien suurvahinkojen korvauskulujen takia. Korvauskuluja kasvatti toisaalta yleinen kustannustason nousu sekä etenkin terveysvakuutuksissa vahinkomäärien kasvu. Nettokorvauskulut jälleenvakuutuksen osuuden jälkeen kasvoivat 5,6 prosenttia 1 076 miljoonaan euroon.

Vuonna 2023 kirjattiin 123 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (121), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 112 miljoonaa euroa (180). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Vahinkovakuutuksen riskisuhde oli 64,8 prosenttia (63,7).

Toimintakulut kasvoivat 15,6 prosenttia 487 miljoonaan euroon henkilöstökulujen ja ICT-kehittämisen kulujen kasvun myötä. Henkilöstökuluja kasvattivat palkankorotukset ja henkilömäärän kasvu. ICT-kehittämisen kuluja kasvatti aktivointikäytännön muutos. ICT-kehittämisen kuluja ei enää aktivoida kehittämisen siirryttyä pilviympäristöön. Kehityshankkeiden alaskirjaukset sisältyvät muihin nettotuottoihin.

Vahinkovakuutuksen toimintakulusuhde oli 29,0 prosenttia (26,1). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 93,8 prosenttiin (89,8) terveystakuuttamisen voimakkaasti kasvaneiden korvauskulujen ja toimintakulujen kasvun takia.

Vahinkovakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-182	584
Korkosijoitukset	219	-372
Listatut osakkeet	103	-132
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	14	60
Muut epälikvidit sijoitukset	8	21
Sijoitustoiminnan tuotot	343	-427
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-12	-9
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	149	149

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

	1–12/2023	1–12/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvo-in, %	8,1	-10,8
Korkosijoitusten running yield, %	2,4	1,4
	31.12.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	4 334	4 071
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	90	92
Vähintään A-luokiteltuja saamisia, %	53	56
Modifioitu duraatio	3,5	2,8

Henkivakuutuksen tulos

Liikevoitto kasvoi 178 miljoonaan euroon (-57) sijoitustoiminnan tuloksen vahvistumisen seurauksena. Vakuutuspalvelutulos parani 36 miljoona euroa, mutta jäi edelleen negatiiviseksi johtuen etuusperusteisen ryhmäläkevakuutuksen tappiokomponentin kasvusta laskentamallin päivitysten vuoksi. Vakuutuspalvelutulokseen tuloutui palvelumarginaalia 68 miljoonaa euroa (35). Sijoitustulosta vahvisti sijoitusten positiivinen arvonkehitys. Asiakashyvitysten laskentaoletusten päivitys kasvatti nettorahoitustuottoja 30 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat 7 miljoonaa euroa 77 miljoonaan euroon. Katsauskaudella käynnistyi riskihenkivakuutuksen ja yksilöllisen sijoitusvakuutuksen perusjärjestelmä uudistukset, jotka kasvattivat kehittämiskuluja.

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Vakuutuspalvelutulos	-22	-58	-
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-540	1642	-
Sijoitustoiminnan tuotot	736	-1643	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	196	-1	-
Nettopalkkiotuotot	47	40	18,0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	4	3	24,0
Henkilöstökulut	-14	-13	13,2
Poistot ja arvonalentumiset	-16	-20	-18,4
Liiketoiminnan muut kulut	-47	-37	25,6
Kulut yhteensä	-77	-70	11,0
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	42	38	8,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-12	-10	22,8
Liikevoitto	178	-57	-
Kulu-tuotto-suhde, %	29	312	-
Palvelumarginaali kauden lopussa	756	787	-4,0

Henkivakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022
Vakuutusyhtiön sijoitukset		
Korkosijoitukset	184	-480
Listatut osakkeet	64	-108
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	7	23
Muut epälikvidit sijoitukset	5	19
Vakuutusyhtiön sijoitustoiminnan nettotuotot	261	-550
Nettorahoitustuotot*	-40	560
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-15	16
Tuotot sijoitustoiminnasta	206	26
Erillistaseiden nettotuotot	-3	-5
Asiakkaiden Säästö- ja sijoitussopimusten nettotuotot	-7	-22
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	196	-1

*Ei sisällä erillistaseiden ja asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettorahoitustuottoja

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

	1–12/2023	1–12/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	8,3	-16,1
Korkosijoitusten running yield, %	2,1	1,3
	31.12.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	3 201	3 235
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	91	90
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	53	50
Modifioitu duraatio	3,3	2,8

* ilman eriytettyjä taseita

Ryhmätoiminnot

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Korkokate	1	-62	-
Saamisten arvonalentumiset	0	0	-
Nettopalkkiotuotot	-1	0	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	10	-11	-
Liiketoiminnan muut tuotot	741	657	12,8
Henkilöstökulut	-232	-195	19,1
Poistot ja arvonalentumiset	-104	-103	0,8
Liiketoiminnan muut kulut	-441	-376	17,2
Liiketappio	-26	-91	-

Ryhmätoiminnot-segmentti sisältää OP Osuuskunnan liiketoimintasegmenttejä tukevat ja varmentavat toiminnot ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Katsauskauden tulos

Ryhmätoimintojen liiketappio oli -26 miljoonaa euroa (-91). Ryhmätoimintojen korkokate oli 1 miljoonaa euroa (-62). Markkinakorkojen nousu vaikutti positiivisesti korkokatteeseen.

Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 10 miljoonaa euroa (-11). Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 12,8 prosenttia 741 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä eriä.

Henkilöstökulut kasvoivat 19,1 prosenttia 232 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen yleiskorotukset. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 0,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 17,2 prosenttia 441 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat 15,5 prosenttia 307 miljoonaan euroon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) katsauskauden lopussa. OP Ryhmän taseen varoissa oli katsauskauden lopussa 623 miljoonalla eurolla (1) joukkovelkakirjoja, joita ei kirjanpidossa arvosteta käypään arvoon. Näiden joukkovelkakirjojen käypäarvo oli 641 miljoonaa euroa (1) katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli joulukuun lopussa 34 korkopistettä (27). Vuonna 2023 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,2 miljardia euroa (8,0). OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

ICT-investoinnit

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän tuotteiden ja palveluiden, digitaalisten kanavien sekä yhteisen teknologia-, data- ja kyberturvallisuuskyvykkyyksien kehittämisestä ja varmistaa palveluiden korkean laadun, saatavuuden ja tietoturvallisuuden. Kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-toiminnan kustannuksista.

OP Ryhmä ja Microsoft syventävät IT-kumppanuuttaan ja OP Ryhmä siirtyy käyttämään laajasti Microsoftin pilvipalveluja. Pilvisiirtymä on OP:lle merkittävä investointi uuteen teknologiaan, IT-osaamiseen ja toimintatapaan. OP tiedotti 22.8.2023 päätöksestään rakentaa uudet digipalvelunsa ja data-alustansa Microsoft Azuren ympäristöön ja keskittää IT-palvelunsa Suomessa sijaitsevaan pilviekosysteemiin, mikä edistää koko Suomen digikasvua. Kumppanuuden ja pilviympäristöön siirtymisen myötä OP Ryhmä voi tarjota asiakkailleen entistäkin paremmat palvelut.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat 356 miljoonaa euroa (313). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 62 miljoonaa euroa (97) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän tilinpäätöstiedotteen selostusosan liiketoimintasegmenttikohtaisiin osioihin.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 13 806 henkilöä (12 999). Henkilöstöä oli keskimäärin 13 533 (13 077). Henkilömäärä kasvoi katsauskaudella palvelujen kehittämisen, myynnin ja asiakaspalvelun sekä riskienhallinta ja compliance -toiminnon tehtävissä.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	31.12.2023	31.12.2022
Vähittäispankki	7 785	7 450
Yrityspankki	1 010	962
Vakuutus	2 494	2 373
Ryhmätoiminnot	2 517	2 214
Yhteensä	13 806	12 999

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 206 henkilöä (265). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,9 vuotta (62,8).

OP Ryhmä tiedotti 24.7.2023 palkkaavansa 300 uutta IT-ammattilaista Helsinkiin ja Ouluun. Rekrytoinnit ovat osa pitkän aikavälin investointeja muun muassa tekoälyosaamiseen, datan hyödyntämiseen ja pilvipalveluihin. Uusien rekrytointien lisäksi OP kehittää nykyisen henkilöstön osaamista vastaamaan paremmin tulevaisuuden edellytyksiä.

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostui vuonna 2023 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahastosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioitiin tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahaston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän tilinpäätöstiedotteeseen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 102 (108) osuuspankkia ja OP Osuuskunta -konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Kiteen Seudun ja Rääkkylän Osuuspankit sulautuivat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 31.3.2023.

Pohjolan ja Tornion Osuuspankit sulautuivat Oulun Osuuspankkiin 30.4.2023. Sulautumisten yhteydessä Oulun Osuuspankin toiminimi muuttui Pohjolan Osuuspankiksi.

Korsnäsän Osuuspankki sulautui Vaasan Osuuspankkiin 31.10.2023.

Päijät-Hämeen Osuuspankki sulautui Etelä-Hämeen Osuuspankkiin 31.12.2023. Sulautumisen yhteydessä Etelä-Hämeen Osuuspankin toiminimi muuttui Hämeen Osuuspankiksi.

Etelä-Karjalan Osuuspankki ja Kymenlaakson Osuuspankki ovat 27.9.2023 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Kymenlaakson Osuuspankki sulautuu Etelä-Karjalan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 30.4.2024. Sulautumisen yhteydessä Etelä-Karjalan Osuuspankin toiminimi muuttuu Kaakkois-Suomen Osuuspankiksi.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Ryhmän keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsi 1.12.2022 jäsenet OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 1.1.–31.12.2023. Hallituksen kokoonpanoon ei tullut muutoksia. Lisäksi OP Osuuskunnan sääntöjen mukaan pääjohtaja on toimiaikanaan hallituksen jäsen.

Hallituksessa jatkoivat vuonna 2023 Jarna Heinonen (yrittäjyyden professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu), Jari Himanen (kauppaneuvos, toimitusjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki), Kati Levoranta (Executive Vice President, operatiivinen johtaja, P2X Solutions Oy), Pekka Loikkanen (hallitusammattilainen), Tero Ojanperä (hallituksen puheenjohtaja, Silo.AI), Riitta Palomäki (hallitusammattilainen), Jaakko Pehkonen (rahoitusneuvos, kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto), Timo Ritakallio (pääjohtaja, OP Ryhmä), Petri Sahlström (laskentatoimen ja rahoituksen professori, Oulun yliopisto), Olli Tarkkanen (toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki) ja Mervi Väisänen (markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu).

Hallitus valitsi 21.12.2022 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkoi Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta jaettiin 2.5.2023 kahdeksi erilliseksi valiokunnaksi. Jatkossa hallituksella on neljä lakisääteistä valiokuntaa; tarkastus-, riski-, palkitsemis-, ja nimitysvaliokunta. Hallitus päivitti 2.5.2023 hallituksen valiokuntien kokoonpanot.

Hallintoneuvosto valitsi 5.12.2023 uutena jäsenenä OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 2024 kauppatieteiden maisteri, eMBA Matti Kiurun ja KHT-tilintarkastaja, kauppatieteiden maisteri Katja Kuosa-Kaartin. Jari Himasen ja Mervi Väisänen hallitusjäsenyys päättyi 31.12.2023. Muut hallituksen jäsenet jatkavat toimikaudella 1.1.–31.12.2024.

Lisäksi hallitus valitsi 20.12.2023 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen.

OP Osuuskunta piti 26.4.2023 varsinaisen osuuskunnan kokouksen, jossa valittiin hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja.

Hallintoneuvostossa on 36 jäsentä. Osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa valittiin uudelleen seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet: FM Eeva Harju, professori Saara Julkunen, toimitusjohtaja Matti Kiuru, vanhempi maatalousekonomisti Päivi Kujala, KHT-tilintarkastaja Katja Kuosa-Kaarti, senior manager Anssi Mäkelä, toimitusjohtaja Kari Mäkelä, toimitusjohtaja Heikki Palosaari, toimitusjohtaja Jyrki Rantala, toimitusjohtaja Teemu Sarhemaa ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin myyntipäällikkö Jan Drugge, henkilöstöjohtaja Titta Saksa ja yrittäjä Miika Sunikka.

Järjestäytymiskokouksessaan 26.4.2023 hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajaksi valittiin hallituksen puheenjohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajiksi yrittäjä Taija Jurmu ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Eeva Harjun jäsenyys hallintoneuvostossa päättyi 18.5.2023, Jyrki Rantalan 9.11.2023 sekä Matti Kiurun ja Katja Kuosa-Kaarttin 31.12.2023. Hallintoneuvosto jatkaa toimikauden loppuun asti 32 jäsenellä.

Tilintarkastajaksi tilikaudelle 2023 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Vuoden 2024 näkymät

Talouden arvioidaan taantuvan alkuvuonna, mutta inflaation hidastuminen ja korkojen lasku luovat edellytyksiä elpymiselle loppuvuonna. Toimintaympäristöön liittyy yhä poikkeuksellista epävarmuutta. Sijoitusmarkkinoiden kehitys yhdessä lisääntyneiden geopolitiittisten kriisien ja jännitteiden kanssa voivat äkillisesti vaikuttaa toimintaympäristöön.

OP Ryhmän liikevoiton arvioidaan olevan vuonna 2024 hyvällä tasolla, mutta muodostuvan kuitenkin pienemmäksi kuin vuoden 2023 liikevoitto.

OP Ryhmän tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät toimintaympäristön kehitykseen, korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin sekä saamisten arvonalentumisten kehitykseen. Tilinpäätöstiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla. Tunnuslukukaavat ovat johdettavissa tilinpäätöstiedotteessa esitetyistä luvuista, joten erillisiä vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmia ei ole esitetty.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tunnusluku	Laskentakaava	Kuvaus
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana.
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa.
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Kulu–tuotto-suhde, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, mikä on kulujen osuus tuotoista. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Tuotot yhteensä	Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Vakuutuspalvelutulos + Tuotot sijoitustoiminnasta + Liiketoiminnan muut tuotot + Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	Tunnusluku kuvaa kaikkien tuottojen kehitymistä.
Kulut yhteensä	Henkilöstökulut + Poistot ja arvonalentumiset + Liiketoiminnan muut kulut	Tunnusluku kuvaa kaikkien kulujen kehitymistä.
Tuotot sijoitustoiminnasta	Vakuutuksen nettorahoitustuotot + Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot + Sijoitustoiminnan nettotuotot	Tunnusluku kuvaa kaikkien sijoitustoimintaan liittyvien tuottojen kehitymistä.

Luottokanta	Tase erään Saamiset asiakkailta sisältyvät luotot ja tappiota koskeva vähennyserä.		Asiakkaille myönnettyjen luottojen kokonaismäärä.
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}}$	x 100	Tunnusluvulla kuvataan tuloslaskelmalle kirjattujen saamisten arvonalentumisten määrää suhteessa luotto- ja takauskantaan. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset		Asiakkaiden talletusten kokonaismäärä.
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Luottoriskisiä sisältävät taseen erät + taseen ulkopuolisten erien luottovasta-arvo}}$	x 100	Tunnusluvulla mitataan, paljonko odotettavissa olevien tappioiden määrä kattaa vastuun määrästä.
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella}}$	x 100	Tunnusluvulla mitataan SICR-mallin (luottoriskin merkittävä kasvu) tehokkuutta, eli kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3.
Asiakasliiketoiminnan tuotot	Korkokate + vakuutuspalvelutulokset + nettopalkkiotuotot		Asiakasliiketoiminnan tuotot kuvaavat korkokatteen, vakuutuspalvelutuloksen ja nettopalkkiotuottojen kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin näissä erissä.
Vahinkovakuutus:			
Yhdistetty kulusuhde, %	Riskisuhde + Toimintakulusuhde		Yhdistetty kulusuhde on keskeinen vahinkovakuutusyhtiön tehokkuutta kuvaava tunnusluku. Tunnusluku kertoo, riittävätkö maksutuotot tarkastelukaudella kattamaan yhtiön kulut.
Riskisuhde, %	$\frac{\text{Korvauskulut, netto}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}}$	x 100	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin. Korvauskulut (netto) lasketaan vähentämällä vakuutuspalvelukuluista toimintakulut ja jälleenvakuuttajien osuus.
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Toimintakulut, netto}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}}$	x 100	Tunnusluku kertoo yhtiön toiminnan kulujen (hankinta-, hoito-, hallinto ja vahinkojen hoitokulut) käytön suhteessa maksutuottoihin.

Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen kokonaisriskin määrään.
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ydinpääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Oma varallisuus}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta ja kertoo oman varallisuuden suhteen kokonaisriskin määrään.
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen velkaantuneisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen vastuiden kokonaismäärään.
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiä, joka edellyttää pankilta riittäviä korkealaatuisia likvidejä varoja 30 päivää kestävästä akuutista stressiskenaariosta selviämiseen.
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}}$	x 100	Pysyvän varainhankinnan tunnusluku kuvaa pitkän aikavälin likviditeettiriskiä, joka edellyttää pankilta riittävää määrää vakaita rahoituslähteitä suhteessa vakaita rahoituslähteitä edellyttäviin eriin. Tavoitteena on turvata varojen ja velkojen kestävää maturiteettirakennetta vuoden aikahorisontilla ja rajoittaa turvautumista liiaksi lyhytaikaiseen tukkuvarainhankintaan.
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen omien varojen vähimmäismäärään.

Järjestämättömät saamiset
vastuista, %

Järjestämättömät saamiset
(brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa vakavissa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin saamisiin kohdistuvia taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömät saamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.

Ongelmasaamiset vastuista, %

Ongelmasaamiset (brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin tai terveisiin saamisiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömien lainanhoitojoustojen lisäksi ongelmasaamisiin sisältyvät koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamiseksi. Ongelmasaamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.

Terveet lainanhoitoustosaamiset
vastuista, %

Terveet
lainanhoitoustosaamiset
(brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitoustosaamisten osuutta koko vastuukannasta. Terveitä lainanhoitoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitoustosaamiseksi.

Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitojoustosaamiset (brutto)}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitojoustosaamisten osuutta ongelmasaamisista, joihin sisältyy terveiden lainanhoitojoustosaamisten lisäksi järjestämättömät saamiset. Terveitä lainanhoitojoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustosaamisiksi.
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa odotettavissa olevien tappioiden osuutta kaikista ongelmasaamisista. Ongelmasaamiin sisältyvät järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitojoustosaamiset.
Luotto- ja takauskanta	Luottokanta + takauskanta	Tunnusluku kuvaa annettujen luottojen ja takausten yhteismäärää.
Vastuut	Luotto- ja takauskanta + korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Ongelmasaamisten ja järjestämättömien saamisten suhteutusperusteena käytetään luotto- ja takauskannan, korkosaamisten sekä käyttämättömien luottojärjestelyiden (nostamattomat luotot ja nostovarot) summaa.
Muut vastuut	Korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Luotto- ja takauskannan lisäksi vastuita muodostuu korkosaamisista sekä käyttämättömistä luottojärjestelyistä (nostamattomat luotot ja nostovarot).

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
OP Ryhmän oma pääoma	16 262	14 668*
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-1 297	-1 045*
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	212	337
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	15 177	13 951
Aineettomat hyödykkeet	-314	-343
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-216	-231
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-198	-163
Ennakoitu voitonjako ja edelliseltä tilikaudelta maksamaton voitonjako	-148	-144
ECL - odotetut tappiot alijäämä		-425
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-187	-76
Ydinpääoma (CET1)	14 114	12 569
Ensisijainen pääoma (T1)	14 114	12 569
Debentuurilainat	1 308	1 308
Debentuurilainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	57	91
Yleiset luottoriskioikaisut	120	
Toissijainen pääoma (T2)	1 484	1 399
Omat varat yhteensä	15 598	13 968
Kokonaisriski, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Luotto- ja vastapuoliriski	65 997	60 437
Standardimenetelmä (SA)**	65 997	8 476
Valtio- ja keskuspankkivastuut	509	495
Luottolaitosvastuut	603	627
Yritysvastuut	27 591	5 244
Vähittäisvastuut	10 174	1 245
Kiinteistövakuudelliset vastuut	18 988	153
Maksukyvyttömät vastuut	2 309	72
Erityisen suuren riskin erät	1 697	
Katetut joukkolainat	608	540
Saamiset, joihin voidaan soveltaa lyhyen aikavälin luottoluokitusta		0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (CIU)	201	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 410	1
Muut	907	99
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)		51 960
Yritysvastuut		29 997
Vähittäisvastuut		12 002
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		8 944
Muut		1 018
Keskusvastapuolen maksukyvyttömyysrahaston riskit	1	0
Arvopaperistetut erät	50	111
Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 006	1 070
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	4 156	3 851
Vastuun arvonoinnitus (CVA)	217	179
Muut riskit***	2 084	6 678
Kokonaisriski yhteensä	73 511	72 327

* Omassa pääomassa on huomioitu IFRS 17- Vakuutus sopimukset standardin käyttöönotto 1.1.2023.

** OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

*** Muuten kattamattomat riskit. Vertailukaudella standardimenetelmään perustuva riskipainotettujen erien lattia.

Suhdeluvut, %	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Vakavaraisuussuhde	21,2	19,3
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Vakavaraisuussuhde	21,1	19,2
Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat	15 598	13 968
Pääomavaatimus	10 558	9 979
Puskuri pääomavaatimukseen	5 041	3 989

Pääomavaatimus 14,4 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,5 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia, ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Ensisijainen pääoma (T1)	14 114	12 569
Vastuut yhteensä	148 852	165 362
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,5	7,6

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) kuvaa velkaantuneisuutta, mittarin minimitaso on kolme prosenttia.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
OP Ryhmän omat pääomat	16 262	14 668****
Muut pankkitoiminnan ensi- ja toissijaiseen pääomaan luettavat erät	1 484	1 399
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-571	-442
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 000	-1 077
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	855	749****
Suunniteltu voitonjako	-148	-144
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	48	177
ECL – odotetut tappiot alijäämä		-370
Ryhmittymän omat varat yhteensä	16 931	14 961
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	10 227	9 661
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 511	1 237
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	11 738	10 898
Ryhmittymän vakavaraisuus	5 193	4 063
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	144	137

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

*** Kokonaisriski x 14,4 %

**** Omassa pääomassa on huomioitu IFRS 17- Vakuutus sopimukset standardin käyttöönotto 1.1.2023.

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

TAULUKKO-OSA

Tuloslaskelma

Mij. €	Liite	Oikaistu		Oikaistu	
		1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Korkotuotot		5 480	1 833	1 690	763
Korkokulut		-2 609	-215	-898	-267
Korkokate	3	2 871	1 618	792	496
Saamisten arvonalentumiset	4	-269	-115	-99	-45
Palkkiotuotot		1 038	1 077	250	268
Palkkiokulut		-130	-134	-27	-34
Nettopalkkiotuotot	5	908	942	223	234
Vakuutusmaksutuotot		2 000	1 898	534	491
Vakuutuspalvelukulut		-1 824	-1 898	-455	-434
Jälleenvakuutusosimusten nettotuotot		-95	106	-56	-28
Vakuutuspalvelutulos	6	81	106	23	28
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		-722	2 228	-633	5
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		0	-1	13	2
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	7	-722	2 226	-621	7
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	8	55	-29	31	33
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	1 057	-1 952	686	66
Liiketoiminnan muut tuotot		40	67	12	15
Henkilöstökulut		-964	-856	-262	-239
Poistot ja arvonalentumiset		-226	-214	-89	-55
Liiketoiminnan muut kulut	10	-1 011	-892	-287	-247
Siirrot vakuutuspalvelutuloon		485	416	137	111
Liiketoiminnan kulut		-1 716	-1 545	-500	-430
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-255	-198	-67	-51
Liikevoitto (-tappio)		2 050	1 120	480	354
Tulos ennen veroja		2 050	1 120	480	354
Tuloverot		-408	-213	-95	-71
Tilikauden tulos		1 642	907	385	282
Jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden tuloksesta		1 637	898	386	281
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden tuloksesta		5	9	-1	1
Yhteensä		1 642	907	385	282

Laaja tuloslaskelma

Mij. €	Liite	Oikaistu		Oikaistu	
		1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Tilikauden tulos		1 642	907	385	282
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		8	120	-1	-43
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta	15	-68	-58	-36	-54
Rahavirran suojauksesta	15	156	-540	129	-29
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-2	-24	5	9
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käypään arvoon arvostamisesta	15	14	12	6	11
Rahavirran suojauksesta	15	-31	108	-26	6
Muut laajan tuloksen erät		77	-382	77	-100
Tilikauden laaja tulos		1 719	525	462	182
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		1 714	516	462	180
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		5	9	-1	1
Yhteensä		1 719	525	462	182

Tase

Milj. €	Liite	Oikaistu	
		31.12.2023	31.12.2022
Käteiset varat		19 755	35 004
Saamiset luottolaitoksilta		858	798
Saamiset asiakkailta		97 836	98 546
Johdannaissopimukset		3 401	4 117
Sijoitusomaisuus		21 896	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		12 581	11 597
Jälleenvakuutusopimusvarat	11	106	245
Aineettomat hyödykkeet		1 065	1 153
Aineelliset hyödykkeet		398	423
Muut varat		2 222	2 401
Verosaamiset		273	664
Varat yhteensä		160 391	175 691
Velat luottolaitoksille		66	12 301
Velat asiakkaille		76 656	81 468
Johdannaissopimukset	20	3 271	4 432
Vakuutusopimusvelat		11 589	11 446
Jälleenvakuutusopimusvelat	13	0	2
Velat sijoitusopimuksista		7 944	7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	37 511	37 438
Varaukset ja muut velat		4 450	3 818
Verovelat		1 229	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 414	1 384
Velat yhteensä		144 129	161 023
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		219	217
Tuotto-osuudet		3 335	3 369
Käyvän arvon rahasto	15	-290	-360
Muut rahastot		2 172	2 172
Kertyneet voittovarot		10 703	9 153
Määräysvallattomien omistajien osuus		124	118
Oma pääoma yhteensä		16 262	14 668
Velat ja oma pääoma yhteensä		160 391	175 691

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu. Tilinpäätöstiedotteen liitetiedossa 1 Laatumisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057	128	14 184
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022		-205		154	-52		-52
Oma pääoma 1.1.2022	3 459	118	2 184	8 244	14 005	128	14 133
Tilikauden laaja tulos		-478		994	516	9	525
Tilikauden tulos				898	898	9	907
Muut laajan tuloksen erät		-478		96	-382		-382
Voitonjako				-96	-96	-7	-103
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	127				127		127
Rahastosiirrot			-12	12			
Muut				-1	-1	-11	-12
Oma pääoma 31.12.2022	3 586	-360	2 172	9 153	14 550	118	14 668

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2023	3 586	-360	2 172	9 153	14 550	118	14 668
Tilikauden laaja tulos		70		1 644	1 714	5	1 719
Tilikauden tulos				1 637	1 637	5	1 642
Muut laajan tuloksen erät		70		7	77		77
Voitonjako				-144	-144	-4	-148
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-32				-32		-32
Muut*			0	51	51	5	56
Oma pääoma 31.12.2023	3 554	-290	2 172	10 703	16 139	124	16 262

* Erään Muut on kirjattu IFRS 17- standardin käyttöönoton siirtymähetken 1.1.2022 laskennallisten verojen oikaisu 55 miljoonaa euroa. Liitetiedossa 1. Laatimisperiaatteet kerrotaan tarkemmin tehdystä oikaisusta.

Rahavirtalaskelma

Milj. €	Oikaistu	
	1-12/2023	1-12/2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	1 642	907
Oikaisut tilikauden tulokseen	345	2 387
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	897	-4 105
Saamiset luottolaitoksilta	-521	84
Saamiset asiakkailta	1 162	-3 333
Johdannaisopimukset, varat	199	-369
Sijoitusomaisuus	-130	-244
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	-74	80
Jälleenvakuutusopimusvarat	139	-131
Muut varat	122	-191
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-16 793	-1 316
Velat luottolaitoksille	-12 249	-4 279
Velat asiakkaille	-5 311	4 592
Johdannaisopimukset, velat	-105	539
Vakuutusopimusvelat	146	-2 523
Jälleenvakuutusopimusvelat	-2	-11
Velat sijoitusopimuksista	0	0
Varaukset ja muut velat	727	366
Maksetut tuloverot	-275	-283
Saadut osingot	47	102
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-14 136	-2 308
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-51	0
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	0	33
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-99	-123
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	11	11
B. Investointien rahavirta yhteensä	-139	-79
Rahoituksen rahavirtat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutos	-5	-517
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, muutos	-1 174	5 135
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	130	292
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-162	-165
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-144	-96
Vuokrasopimusvelat	-33	-33
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 389	4 615
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-15 663	2 228
Rahavarat tilikauden alussa	35 656	33 129
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-46	299
Rahavarat tilikauden lopussa	19 947	35 656
Saadut korot	8 364	2 298
Maksetut korot	-5 562	-747
Rahavarat		
Käteiset varat	19 755	35 004
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	191	652
Yhteensä	19 947	35 656

Liitetaulukot

1. Laatusperiaatteet
2. Segmenttiraportointi
3. Korkokate
4. Saamisten arvonalentumiset
5. Nettopalkkiotuotot
6. Vakuutuspalvelutulot
7. Vakuutuksen nettorahoituskulut
8. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot
9. Sijoitustoiminnan nettotuotot
10. Liiketoiminnan muut kulut
11. Jälleenvakuutus sopimusvarat
12. Vakuutus sopimusvelat
13. Jälleenvakuutus sopimusvelat
14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
15. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
16. Annetut vakuudet
17. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
18. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
19. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
20. Johdannaissopimukset
21. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
22. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 -standardin Osavuositarkastukset ja vuoden 2022 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan. Keskeiset IFRS 17 -standardin käyttöönottoon 1.1.2023 liittyvät laatimisperiaatteet on kuvattu kohdassa 2.

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton. Kaikki tilinpäätöstiedotteen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

Tilinpäätöstiedote on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen tilinpäätöstiedote on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

1. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstiedotetta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tilinpäätöstiedotteen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa ja vakuutusosimusten arvostamisessa.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätyöluotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen
- tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset
- vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1 viranomaisten määräämien toipumisaikojen lisäksi.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleilla, paitsi jos kyseessä on pääsääntöisesti vaiheessa 2 tai 3 ja tarkkailulistalla oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä. Asiantuntija-arvioihin liittyy johdon harkintaa.

Johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset (management overlay) suoraan ECL-lukuihin (ns. post model adjustments) on tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön, kunnes varauksen aiheuttama ennakoimaton tapahtuma tai olosuhde on saatu huomioitua ECL-malleissa.

ECL-malleissa huomioidaan kestävä kehityksen "Environmental, Social ja Governance" (ESG) -riskejä seuraavasti:

- ECL-mallien laskentaan on sisällytetty arvio talousvaikutuksista makroskenaariossa, jossa fossiilisen energian käyttöä vähennetään siten, että hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2035 mennessä.
- OP Ryhmä on ottanut vuoden 2023 alusta lähtien käyttöön suuryritysten asiantuntija-arvioon perustuvassa luottoluokitus prosessissa (R-rating) ns. ESG-varoitusmerkin, joka muodostuu ESG-riskitekijöiden arviosta. ESG-varoitusmerkillä tunnistetaan tilanteet, joissa ESG-riskitekijöillä on vaikutusta asiakkaan luottoluokkaan. ESG-varoitusmerkillä voidaan tarvittaessa heikentää asiakkaan luottoluokitusta ja siten kasvattaa asiakkaan sopimusten PD-riskiparametriä ja ECL:ää.

Muilta kuin edellä esitetyin osin odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvä johdon harkinta ja arviot sisältyvät vuoden 2022 tilinpäätökseen.

Geopoliittiset riskit

Geopolitiikan tapahtumat voivat vaikuttaa OP Ryhmän tuottoihin ja riskeihin välillisesti asiakkaiden muuttuneiden toimintaedellytysten myötä ja suoraan yleisen finanssimarkkinatilanteen ja tekniseen infrastruktuuriin kohdistuvan haitanteon myötä. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän tapaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Vakuutus sopimusten arvostaminen

IFRS 17:ää sovellettaessa riskioikaisu on yksi vakuutus sopimusten arvostuksen komponenteista ja sen määrittämisessä johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Riskioikaisun laskennassa pääomakustannusparametrin (CoC) tasoksi on asetettu 5 prosenttia. CoC-taso on yhteinen OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n vakuutus sopimusten arvostamisessa. OP Ryhmä arvioi pääomakustannusparametrin arvoa vähintään kerran vuodessa ja sitä muutetaan tarvittaessa. Parametria voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi esim. liiketoimintamuutoksen tai markkinatilanteen perusteella. Käytetyt menetelmät ja oletukset eivät ole muuttuneet tilikauden aikana.
- Riskioikaisu määritetään OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n osalta erillisesti, eikä yhtiöiden välisiä hajautushyötyjä huomioida riskioikaisua määritettäessä.
- Luottamustaso Pohjola Vakuutukselle on 70–75 prosentin vaihteluvälissä ja OP-Henkivakuutuksessa 90–95 prosentin vaihteluvälissä. Luottamustason määritystekniikkana on käytetty normaalijakauman luottamustasoon liittyvää skaalaustekniikkaa. Yhdistetty OP Ryhmän luottamustaso on 85 prosentin tasolla.

Vakuutus sopimusten laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittämisessä johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likviditeettipreemion summana. Johto käyttää harkintaa määrittäessään periaatteet riskittömän korkokäyrän parametreille ja likviditeettipreemioille. Vakuutus sopimusten rahavirrat ulottuvat tyypillisesti pidemmälle kuin likvidit markkinanoteeraukset, joten euromääräiset swapkorot huomioidaan suoraan vain määritettyyn maksimimaturiteettiin asti (20 vuotta). Tästä eteenpäin riskiton käyrä ekstrapoloidaan kohti pitkän aikavälin tasapainotasoa. Swapkoroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.
- Likviditeettipremio määritetään kunkin vakuutusyhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA-BBB) ja korkeamman riskin yrityslainoille (HY, luottoluokitus BB-C). Johto tarkastelee allokaatiojakaumaa säännöllisesti.
- Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvonmuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain. Parametreja voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi. Tilikauden aikana käytettyjä oletukset on muutettu niin että USD-korkokäyrän maksimimaturiteetti on asetettu 30 vuoteen (aikaisemmin 50 vuotta) ja EUR-, USD-, NOK- ja SEK – korkokäyrien pitkän aikavälin tasapainokorko asetetaan 3.3 prosenttiin EIOPA:n UFR-analyysin mukaisesti (aikaisemmin 3,45 prosenttia). Muihin parametreihin ei ole tullut muutoksia. Suurin vaikutus on pitkän aikavälin tasapainokoron laskemisella, joka nostaa vahinkovakuutuksen vakuutus sopimusvelan arvoa arviolta 3 miljoonaa euroa.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa vakuutus sopimusten arvostamiseen sekä näiden menetelmien syöttötietojen arviointiprosessi:

- Vakuutus sopimusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia, jotka sisältävät oikaisun, joka kuvastaa rahan aika-arvoa sekä vastaisiin rahavirtoihin liittyviä rahoitusriskejä siltä osin kuin rahoitusriskit eivät sisälly vastaisia rahavirtoja koskeviin arvioihin sekä riskioikaisun arvion muulle kuin rahoitusriskille.
- Vastaisten rahavirtojen arvioimisen tavoitteena on määrittää mahdollisten tulevien koko vaihtelualueen odotusarvo tai todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo ottamalla huomioon kaikki järkevä ja perusteltavissa oleva informaatio, joka on raportointipäivänä saatavilla ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja. Järkevä ja perusteltavissa oleva, raportointipäivänä ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja saatavissa oleva informaatio sisältää aiempia tapahtumia ja senhetkisiä olosuhteita koskevaa informaatiota sekä tulevia olosuhteita koskevia ennusteita.
- Odotusarvon mallinnukseen käytetään deterministisiä vastuuvelmamalleja, ellei rahavirtoihin vaikuta monimutkaisia stokastista simulointia edellyttäviä tekijöitä. OP Ryhmässä simulointia käytetään OP-Henkivakuutuksen vakuutus sopimusten asiakashyvitysten aika-arvon laskennassa.
- Kassavirtojen oletuksissa käytetään tuoreimpiin kuolevuustutkimuksiin perustuvia kuolevuusmalleja. Kuolevuusmallien osuvuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa kuolevuusmalleja päivitetään. Lisäksi asiakaskäyttäytymisoletukset ja liikekuluoletukset vaikuttavat merkittävästi vakuutus sopimusten kassavirtoihin. Oletukset on mallinnettu tilastoaineistoa hyödyntäen ja oletuksia seurataan ja päivitetään jatkuvasti tiedon lisääntyessä. Säästö- ja sijoitusmuotoisia vakuutuksia myydään usein hyvin pitkäaikaisina sopimuksina, osa vakuutus enottajista päättää sopimuksensa tarpeidensa mukaan

takaisinostoon ennen sopimuksen mukaista päättymispäivää. Yksilöllisissä eläkevakuutuksissa takaisinostoriski on hyvin vähäinen, sillä lainsäädäntö rajaa takaisinostomahdollisuudet vain laissa mainittuihin tilanteisiin kuten avioero ja pitkäaikainen työttömyys. Riskihenkivakuutuskantaan vaikuttaa kuolevuusoletusten lisäksi merkittävästi vakuutusten raukeavuusoletukset eli kuinka asiakkaat päättävät vakuutuksensa.

- Vahinko- ja liikekulukassavirrat koostuvat tuntemattomien ja tunnettujen vahinkojen varauksista, harkinnanvaraisista lisävarauksista sekä niiden liikekulukuormituksista, ja ne määräytyvät seuraavien periaatteiden mukaisesti.
 - Tunnetut vahingot varataan, mikäli niiden korvausmenon arvioidaan ylittävän määritetyn euro arvon. Tällaisten suurten vahinkojen vahinkokohtainen varaus tehdään korvausasiantuntijoiden arvioiden mukaisesti aktuaaritoiminnon hyväksymiä varausohjeita noudattaen. Lisäksi tapauskohtaisesti varataan kaikki tunnetut ulkomaisen liikkeen vahingot sekä vahingot, joissa jälleenvakuuttajien osuus ei-suhteellisessa jälleenvakuutuksessa on nolasta poikkeava.
 - Tuntemattomat vahingot ja tunnettujen vahinkojen varaamatta oleva osuus arvioidaan tilastollisesti hyödyntäen korvausten havaittua selviämisenopeutta, riskisuhteen kehitystä sekä oletuksia mahdollisista muutoksista. Samalla oikaistaan vahinkokohtaisten varausten määrä kollektiivisesti parhaaseen estimaattiin. Kollektiivimenetelmänä käytetään kuhunkin riskiryhmään soveltuvaa tilastollista ennustemenetelmää, pääasiassa kehityskertoimiin perustuvia menetelmiä sekä Cape Cod -menetelmää. Ennusteissa painoa annetaan pääsääntöisesti eniten sattumisvuodelle itselleen ja sen välittömässä läheisyydessä oleville vuosille. Lisäksi ennusteissa painotetaan sattumisvuosia, joilla on suuri volyyymi ja joissa merkittävä osa korvauksista on jo maksettu. Kollektiiviarviot toteutetaan tarkkuudella, joka on tuotteen riskin ja ilmiön kannalta olennaista.
 - Eläkevakuutusten korvausvastuu varataan vahinkokohtaisesti soveltamalla Vakuutuskeskuksen tuottamaa referenssikuolevuusmallia.
 - Vakuutus sopimusvelkaa täydennetään harkinnanvaraisesti erillisvarauksilla hyödyntäen liiketoiminnan, korvausprosessin ja aktuaaritoimen asiantuntijoiden arvioita, kunnes ilmiöstä on riittävästi tilastoaineistoa tilastollisen varauksen laskemiseksi. Tällaisia erillisvarauksia voidaan tehdä tapauksessa, että tiedossa on jokin muu syy tai ilmiö, jonka perusteella korvausvastuuta on täydennettävä. Esimerkiksi käsittelyviivevaraus voidaan tehdä tilanteessa, jossa käsittelemättömien vahinkojen lukumäärä on noussut poikkeuksellisen suureksi verrattuna perustilanteeseen.
 - Jos tietty vahinkotapahtuma, kuten myrsky, synnyttää useita vahinkoja, joiden kokonaismäärän arvioidaan olevan yli määritetyn euro arvon, voidaan vahinkokumulatiolle muodostaa varaus.
 - Liikekulujen vastaiset kassavirrat muodostuvat vakuutusten hoito- ja hallintokuluennusteista sekä korvaustoiminnan hoitokuluennusteesta. Korvaustoiminnan hoitokuluennusteet muodostuvat parhaan arvion mukaisina kuormittamalla korvausennusteiden kassavirtoja. Muut liikekuluennusteet muodostetaan vakuutuskauden pro rata -jaksotettujen vakuutusmaksujen avulla soveltamalla niihin liikekulukertoimia.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa VFA-arvostusmallin soveltamisessa:

- OP Ryhmä myöntää tiettyjä säästö-, sijoitus- ja eläkevakuutuksia, joiden tavoitteena on sopimuksen mukaan tuottaa, tai odottaa tuottavansa, sijoittamiseen liittyviä palveluja ja saada palveluista kompensatioksi palkkio, joka määritetään perustana oleviin eriin perustuen. Vakuutus sopimus voi sisältää erilaisia sijoituskohteita.
- Tällaisista sopimuksista tulee alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvioida sisältävätkö ne suoria oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:
 - vakuutuksenottaja on oikeutettu sopimuksen mukaan osallistumaan osuuteen perustana olevista sijoituskohteista;
 - OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutuksenottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta;
 - OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutuksenottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.
- OP Ryhmä arvioi vakuutus sopimusten VFA-arvostusmallin ehtojen täyttymisen sopimuksen syntymäajankohtana vallinneiden odotusten mukaisesti, eikä ehtoja uudelleen arvioida jälkikäteen, paitsi jos sopimukseen tehdään muutoksia. Arvostusmallin valinnassa huomioidaan kaikki tosiasialliset oikeudet ja veloitteet, johon kuuluvat kaikki sopimukseen sisältyvät ehdot. IFRS 17:n laskentayksikkö on ryhmä sopimuksia, minkä vuoksi samaa arvostusmallia sovelletaan koko ryhmälle sen rahavirtojen ominaisuuksien mukaisesti. Vakuutus sopimusryhmään kuuluvat kaikki sopimukset, joilla on samanlaiset riskit ja niitä hallinnoidaan yhdessä.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa tuloutusta määrittävän turvayksiköiden määrittämisessä:

- Vakuutus sopimusryhmän sopimukseen sisältyvää palvelumarginaalia kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrä, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutus sopimusryhmän mukaisesti. Tulosvaikutteisesti kirjatun palvelumarginaalin määrä määritetään sopimusryhmään sisältyvien vakuutus turvayksiköiden avulla. Vakuutus turvayksiköt kuvaavat ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavaa vakuutus turvan määrää, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto aika.

- Tyypillisille lyhyille vahinkovakuutus sopimuksille vakuutuspalvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutuskauden aikana ja vakuutusryhmätasaisen turvayksikön perustana käytetään samaan vakuutusryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutusmaksuja. Henkivakuutus tuotteiden palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösomma, raukeamiset ja tulevat vakuutusmaksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja turvayksiköiden perusta vaihtelee vakuutuslajeittain: perusta on säästötyyppisille vakuutus tuotteille säästön määrän kehitys ja riskihenkivakuutuksille riskisumman kehitys.
- Niissä OP Ryhmän vakuutus tuotteissa, joissa tuotetaan sekä sijoituspalvelua että vakuutus palvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden sopimuskaudet ovat saman mittaisia.

Sijoituskomponenttien määrittämisen menetelmään liittyvä harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa:

- Johto on tunnistanut, että osaan OP Ryhmän henkivakuutus sopimuksia sisältyy sijoituskomponentteja. Niiden suuruus määräytyy siihen määrään, joka OP Ryhmän on vakuutus sopimuksen mukaan maksettava takaisin vakuutuskauden loppuun kaikissa olosuhteissa. Näitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa vakuutus tapahtuma sattuu tai sopimus erääntyy tai se lakkaa ilman vakuutus tapahtuman sattumista.
- Seuraaviin henkivakuutus sopimuksiin sisältyy merkittäviä sijoituskomponentteja ja ne määräytyvät seuraavasti:
 - Sijoitus- ja eläkevakuutukset:
 - jos kuolemanvaraturva on yli 100 prosenttia, on sijoituskomponentti säästöjen määrä.
 - jos kuolemanvaraturva on alle 100 prosenttia, on sijoituskomponentti kuolemanvaraturvalla katettu määrä.
 - Eriytetyissä taseissa sijoituskomponentti on maksettavien korvausten määrä.

IFRS 17 -siirtymässä käytetyn käyvän arvon määrittämiseen ja mukautetun takautuvan -mallin (MRA) mukautuksiin liittyvä harkinta:

- Valtaosalle Pohjola Vakuutuksen myöntämille vakuutus sopimuksille on sovellettu mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. IFRS 17 -siirtymäarvot on määritetty erikseen tyypillisille vakuutus sopimuksille sekä erityiskäsittelyä vaativille vakuutus sopimuksille. Tyypillisillä vakuutus sopimuksilla tarkoitetaan kestoaltaan lyhyitä, yleensä vuoden tai joskus muutaman vuoden mittaisia sopimuksia, ja niihin sovelletaan MRA-siirtymätapaa. Pohjola Vakuutus käyttää mukautusta erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen välttääkseen kohtuuttomia kuluja ja ponnisteluja siirtymäarvojen määrittämisessä.
- OP-Henkivakuutuksen sopimuksille on sovellettu käyvän arvon siirtymätapaa, mikä johtuu tuotteiden pitkäaikaisesta luonteesta. Sopimukset ovat olleet voimassa jo ennen sitä hetkeä, kun käytettävissä on ollut takautuvaan laskentaan tarvittava kohtuullinen ja perusteltavissa oleva informaatio, jota voitaisiin käyttää ilman jälkiviisautta.
- Käypiin arvoihin perustuvan lähestymistavan soveltamiseksi OP Ryhmä on määrittänyt sopimukseen sisältyvän palvelumarginaalin tai jäljellä olevan vakuutuskauden velan tappiokomponentin siirtymisajankohtana vakuutus sopimusryhmän käyvän arvon ja kyseisenä ajankohtana määritetyn sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvon erotuksena. Vakuutus sopimusryhmän palvelumarginaali kuvastaa IFRS 17-laskennassa ko. ryhmästä odotettavissa olevia tulevia tuottoja, jotka tuloutetaan vakuutus sopimusryhmän tulevan elinkaaren aikana.
- Vakuutus sopimusryhmille määritetyn käyvän arvon määrittämisessä on huomioitu vakuutus sopimusryhmän tulevien kassavirtojen diskontattu nykyarvo, riskioikaisu, huomioiden vakuutus sopimusryhmään jo kertyneistä vakuutusmaksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot sekä tulevista vakuutusmaksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot siirtymähetkellä 1.1.2022 sekä markkinaosapuolen yleensä vaatimat riskilisät kannan myynnin yhteydessä. Johto on käyttänyt harkintaa käytettyjen arvostusparametrien määrittämisessä mm. kassavirtojen, diskonttoron ja riskimarginaalin määrittämisessä. Käytännössä vakuutus kantojen myymiselle ei ole olemassa toimivia ja vakiintuneita markkinoita vaan mahdolliset kaupat toteutetaan usein kahden välisissä liiketoimissa, jotka vastaisivat suotuisinta markkinaa.

2. IFRS 17 Vakuutus sopimukset käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien, joka on pakollinen soveltamisen aloittamisajankohta. IFRS 17 -standardi on hyväksytty Euroopan unionissa 19.11.2021. OP Ryhmä on lisäksi soveltanut IFRS 17 -standardin muutosta, joka salli rahoitusvarojen luokittelua koskevan poikkeusmenettelyn. Sillä poistettiin kirjanpidollinen epäsymmetria vakuutus sopimusvelan ja niihin liittyvien rahoitusvarojen välillä IFRS 17:n käyttöönoton vuoksi oikaistujen vertailutietojen osalta. Muutos on hyväksytty Euroopan unionissa 8.9.2022.

IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia OP Ryhmän vahinko- ja henkivakuutus tuotteiden arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä niiden esittämiseen tilinpäätöksessä. Taseen esittämistä varten vakuutus sopimusten oikeudet ja veloitteet netotetaan ja esitetään joko varoissa tai veloissa. Tuloslaskelmassa esitetään välisummana vakuutus palvelutulos ja erikseen sijoitustoiminnan tuotto. Lisäksi uusi standardi tuo lisää laadullisia ja määrällisiä liitetietovaatimuksia, mm. täsmäytyslaskelmia vakuutus sopimusten nettomääräisten kirjanpitoarvojen muutoksista kauden aikana ja arvostuskomponentti kohtaisen vakuutus palvelutuoton analyysin.

Standardin tärkein päämäärä on yhtenäistää vakuutus sopimusvelan arvostus globaalisti; aikaisemmin IFRS 4 -standardin mukainen arvostus perustui kansallisiin arvostuksiin. IFRS 17:n mukaan arvostus perustuu ajantasaisiin estimaatteihin kuten vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuslaskentakin. IFRS 17 -standardi eroaa kuitenkin vakavaraisuuslaskennasta tarkoituksensa ja periaate pohjaisuutensa osalta. Aikaisempi IFRS 4:n mukainen käytäntö, jossa vakuutus sopimusvelka voi sisältää implisiittisiä marginaaleja riskin kantamisesta ja tulevista voitoista, lakkaa. Tämä johtaa siihen, että velan muutokset esitetään läpinäkyvästi.

Merkittävät muutokset OP Ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin on esitetty alla:

IFRS 17 -standardia sovelletaan sopimuksiin, joiden mukaan OP Ryhmä ottaa vastaan merkittävän vakuutusrisikin toiselta osapuolelta. Arviota tehtäessä huomioidaan kaikki sopimukseen sisältyvät eksplisiittiset tai implisiittiset ehdot, mutta jätetään huomioimatta ehdot, joilla ei ole kaupallista merkitystä. OP Ryhmän hallussa olevat sopimukset, joilla siirretään perustana olevien vakuutus sopimusten merkittävä vakuutusrisiki toiselle osapuolelle, luokitellaan jälleenvakuutus sopimuksiksi ja kuuluvat standardin soveltamisalaan. Vakuutus sopimukset ja jälleenvakuutus sopimukset altistavat OP Ryhmän myös rahoitusriskille. Rahoitusriskiä koskevista oletusmuutoksista ja markkinamuutoksista aiheutuvia velan muutoksia voidaan kumota tuloksessa varojen käyvän arvon muutoksilla.

Käytettävät arvostusmallit

Vakuutus sopimukset, joihin ei sisälly suoraa oikeutta sopimuksen ylijäämästä, arvostetaan yleisen arvostusmallin (GMM) mukaan. Tätä arvostusmallia sovelletaan tyypillisiin vahinkovakuutus sopimuksiin ja sellaisiin henkivakuutus sopimuksiin, jotka eivät täytä muuttuvaan palkkioon perustuvan -arvostusmallin (VFA) kriteereitä. Vakuutus sopimukset, joihin sisältyy suora oikeus sopimuksen ylijäämään, arvostetaan VFA-arvostusmallilla. Näitä ovat sijoitussidonnaisuuden sisältävät vakuutus sopimukset, joissa on merkittävä vakuutusrisiki. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä OP Ryhmä arvioi sisältääkö sopimus suoraa oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:

- Sopimusehdoissa määrätään, että vakuutuksenottaja osallistuu osuuteen selkeästi yksilöidystä perustana olevien erien muodostamasta kokonaisuudesta (esim. sijoituskori).
- OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutuksenottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta.
- OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutuksenottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.

Alkuperäinen arvostaminen ja ryhmittely

Alkuperäistä arvostamista varten vakuutus sopimukset tunnistetaan ja ryhmitellään salkuiksi perustuen samankaltaisiin riskeihin ja yhdessä hallintointiin. Vakuutus sopimukset arvostetaan vakuutus sopimusryhmätasolla, joka muodostetaan vakuutusluokan, asiakasryhmän ja kohorttivuoden avulla. Sopimukset ryhmitellään edelleen niiden voitollisuuden perusteella, ja jos sopimusryhmä on tappiollinen heti alussa tai olemassa oleva ryhmä kääntyy tappiolliseksi, kirjataan tappio heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimusten hankintakuluja aktivoidaan taseen varoihin siltä osin, kuin ne voidaan katsoa liittyvän sopimusten uusimiseen. Aktivoidut hankintakulut kohdistetaan kokemusperäistä dataa käyttäen tuleville vakuutus sopimusryhmille käyttäen systemaattista ja rationaalista menetelmää ja esitetään tase-erässä Muut varat. Aktivoidut rahavirrat kirjataan pois ja sisällytetään niihin liittyvän uuden vakuutus sopimusryhmän arvostukseen alkuperäisenä kirjaamishetkenä. OP Ryhmä arvioi säännöllisesti, onko vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvia rahavirtoja koskevaa omaisuuserää vastaava rahamäärä kerrytettävissä. Tulosvaikutteinen arvonalentumistappio kirjataan, jos tosiseikat ja olosuhteet viittaavat siihen, että omaisuuserä saattaa olla arvoltaan alentunut. Tätä sovelletaan niille vahinkovakuutus tuotteille, joille on tyypillistä, että osa asiakkaista uusii lyhyet vuoden pituiset vakuutukset, milloin aktivoinnin kriteerit täyttyvät.

Vakuutus sopimusryhmä kirjataan aikaisimpana seuraavista ajankohdista:

- sopimusryhmän vakuutuskauden alku
- päivä, jona ryhmän ensimmäinen vakuutuksenottajalta saatava maksu erääntyy
- päivä, jona sopimusryhmästä tulee tappiollinen.

Alkuketkellä vakuutus sopimusryhmän taseen arvo koostuu seuraavien komponenttien summana:

- sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvo oikaistuna rahan aika-arvolla
- riskioikaisu, joka kuvastaa OP Ryhmän riskinottohalukkuutta
- palvelumarginaali, joka on jäännöserä ja edustaa kertymätöntä voittoa.

Jos palvelumarginaali on negatiivinen, sopimusryhmä on tappiollinen ja tappio kirjataan heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimusryhmien rahavirtoihin otetaan mukaan seuraavat erät:

- rahavirrat, jotka kuuluvat sopimuksen rajojen sisälle ja jotka liittyvät suoraan sopimuksen täyttämiseen (esim. hoito-, hallinto- ja korvaustoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut), mukaan lukien rahavirrat, joiden määrän tai ajoituksen suhteen OP Ryhmällä on harkintavaltaa.
- sijoituskomponentit, joilla on suuri keskinäinen yhteys pääsopimuksena olevien vakuutus sopimusten kanssa.
- mahdolliset kytketyt johdannaiset, jotka liittyvät läheisesti pääsopimuksena oleviin vakuutus sopimuksiin.

- vakuutus sopimukseen mahdollisesti sisältyvä lupaus toimittaa erillisiä ei-vakuutuspalveluita tai tavaroita, silloin kun kyse on liittämissä rahavirrasta.

Osaan henkivakuutus sopimuksia sisältyy sijoituskomponentteja, joiden määräytyminen vaihtelee sopimustyypeittäin. Näiden sijoituskomponenttien kulut esitetään erillään muista vakuutuspalveluluista.

Myöhempi arvostaminen

Myöhemmin kunkin raportointikauden lopussa vakuutus sopimusryhmän taseessa oleva kirjanpitoarvo sisältää:

- velan jäljellä olevalle vakuutuskaudelle (LRC), joka sisältää alkuperäisessä kirjaamisessa määritettyjen komponenttien raportointipäivän arvostukset, tulevaisuudessa toteutettavaan palveluun liittyvien sopimusten rahavirtojen pääoma-arvon ja palvelumarginaalin arvon.
- velan toteutuneista vakuutus tapahtumista (LIC), joka sisältää vakuutus sopimusryhmälle kyseisenä ajankohtana kohdistettujen, toteutuneeseen palveluun liittyvät korvaukset ja kulut, joita ei ole vielä maksettu sekä korvaukset, jotka ovat toteutuneet, mutta ei vielä raportoitu.

Vakuutus sopimusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia; diskonttokorkona käytetään arvostuspäivän korkoja ja riskioikaisun arvio muulle kuin rahoitusriskille tarkistetaan. Palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävät diskonttokorot ovat GMM-arvostusmallin sopimuksille sopimusryhmän alussa määritetty locked-in-korko ja VFA-arvostusmallin sopimuksille raportointihetken korko.

Muutokset vakuutus sopimusten täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvossa kirjataan GMM-arvostusmallissa seuraavasti:

- Muutokset, jotka liittyvät tulevaisuudessa tuotettaviin palveluihin oikaistaan taseen palvelumarginaalin kirjanpitoarvoon (tai tuloslaskelman vakuutuspalvelutulokseen, jos vakuutus sopimusryhmä on tappiollinen).
- Muutokset, jotka liittyvät raportointikauden tai sitä aiempaan palveluun kirjataan tuloslaskelman vakuutuspalvelutulokseen.
- Diskonttokoron muutokset ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen kirjataan tuloslaskelman vakuutuksen nettoraohitustuotot ja -kulut -erään.

Riskioikaisun määrittäminen

Riskioikaisu on yksi vakuutus sopimusten arvostuksen komponenteista. Riskioikaisulla tarkoitetaan tässä kompensatiota, jonka yhtiön johto vaatii sellaisen vakuutus sopimusten vastaisen rahavirtojen määrää ja ajoittumista koskevan epävarmuuden kantamisesta, joka aiheutuu muusta riskistä kuin rahoitusriskistä. Riskioikaisun jäljellä oleva määrä esitetään vakuutusvelan täsmäytyslaskelmissa sekä erikseen tuotettuun palveluun liittyvä riskioikaisu (tuloutettu osuus). OP soveltaa riskioikaisun määrittämisessä Cost of Capital -menetelmää. Riskioikaisun laskennassa huomioidaan muuhun riskiin kuin rahoitusriskiin liittyvä epävarmuus IFRS 17 -vakuutus sopimusryhmien osalta. Riskioikaisu mallinnetaan parhaan estimaatin ja stressatun kassavirran nykyarvojen erotuksena. Stressattu kassavirta lasketaan 99,5 prosentin luottamustasolla eli vastaavalla luottamustasolla kuin vakuutus toiminnan pääomavaade.

Stressatun kassavirran kalibroinnissa käytetään vakavaraisuuslaskennan kassavirtastressejä sekä soveltuvin osin yhtiön sisäisiä laskentamalleja. Stressiskenaariot, jotka vaikuttavat kyseisen vakuutus sopimusryhmän riskioikaisun määrään, riippuvat vakuutus sopimusryhmistä ja vakuutuslajeista. Esimerkiksi OP-Henkivakuutus yhtiön riskihenkivakuutuksissa kuolevuuden kasvu ja vakuutuksen raukeavuus muodostavat merkittävimmät stressiskenaariot. Yleiseen toimintaan liittyvät riskit on rajattu riskioikaisun ulkopuolelle.

Vakuutus sopimusryhmien riskeissä pitkäkestoisista kassavirroista seuraa suurempi riskioikaisu. Uusissa vakuutus sopimuksissa oletusten asetannan seurauksena riskioikaisu määräytyy suuremmaksi. Tiedon lisääntyessä oletukset päivitetään ja riskioikaisu tästä syystä pienenee lähtötilanteen mukaisen parhaan arvion tarkentuessa. Riskioikaisu tuloutuu laskennassa käytettävien kassavirtaennusteiden perusteella. Pohjola Vakuutuksen ja OP-Henkivakuutuksen riskioikaisu edustavat yhtiöiden vastuulle jäävää osuutta riskioikaisusta jälleenvakuutuksen riskioikaisua pienentävän vaikutuksen jälkeen.

Diskonttokoron määrittäminen

Kaikki kassavirrat diskontataan korolla ja diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likviditeetti-preemion summasta (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloituen. Riskittömän korko on kaikille OP Ryhmän vakuutus yhtiöille sama, mutta likviditeetti-premio riippuu vakuutus sopimusten ominaisuuksista, joten laskennassa käytetään useita eri diskonttauskorkokäyriä merkittäville valuutoille. Riskittömän korkokäyrän markkina-aineistona käytetään swap-korkonoteerauksia valituissa likvideissa maturiteeteissa. Swap-koroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.

Likviditeetti-premio määritetään kunkin vakuutus yhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA-BBB) ja korkeamman riskin yritysainoille (HY, luottoluokitus BB-C).

Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvonmuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain.

GMM-arvostusmallin sopimuksille palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävä diskonttokorko on sopimusryhmän alussa määritetty locked-in-korko, joka on määritetty sopimusryhmän alussa.

Palvelumarginaali ja sen tuloutus

Palvelumarginaali edustaa vakuutusryhmän kertymätöntä voittoa, ja sitä kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrä, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutusryhmän mukaisesti. Tuloutettava määrä määritetään:

- yksilöimällä vakuutusryhmään sisältyvät vakuutusturvayksiköt. Ryhmään sisältyvien vakuutusturvayksikköjen lukumäärä on ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavan vakuutusturvan määrä, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto aika.
- kohdistamalla sopimukseen sisältyvä palvelumarginaali kauden lopussa (ennen kuin mitään kirjataan tulosvaikutteisesti kaudella tuotettujen palvelujen kuvastamiseksi) yhtä suurina erinä kullekin tarkasteltavana olevalla kaudella tuotetulle ja tulevaisuudessa tuotettavaksi odotetulle vakuutusturvayksikölle.
- kirjaamalla tulosvaikutteisesti kaudella tuotetuille vakuutusturvayksiköille kohdistettu määrä.

OP Ryhmässä vakuutusturvayksiköt määritetään sopimuksen ennustetun elinkaarelle. Tyypillisille lyhyille vahinkovakuutus sopimuksille vakuutuspalvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutuskauden aikana ja vakuutusryhmätasaisen turvayksikön perustana käytetään samaan vakuutusryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutusmaksuja. Henkivakuutus tuotteiden palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösomma, raukeamiset ja tulevat vakuutusmaksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja turvayksiköiden perusta vaihtelee vakuutuslajeittain: perusta on säästötyyppisille vakuutus tuotteille säästön määrän kehitys ja riskihenkivakuutuksille riskisumman kehitys. Kuitenkin vertailuvuonna 2022 riskihenkivakuutusten osalta perusta on vakuutusmaksu.

Niissä OP Ryhmän vakuutus tuotteissa, joissa tuotetaan sekä sijoituspalvelua että vakuutuspalvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden sopimuskaudet ovat saman mittaisia.

VFA-arvostusmallissa yhtiön osuus alla olevien sijoitusten käyvän arvon muutoksista sisältyy palvelumarginaaliin, joka muuttuu jokaisena raportointipäivänä.

Jälleenvakuutus sopimukset

Jälleenvakuutus sopimukset ryhmitellään samalla periaatteella kuin ensivakuutukset, mutta lisäksi ryhmitellään erikseen suhteelliset ja ei-suhteelliset jälleenvakuutus sopimukset. Vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten alkuperäinen kirjaamis päivä on aikaisempi seuraavista:

- Jälleenvakuutus sopimusryhmän vakuutuskauden alkupäivä. Jos tämä päivä on myöhemmin kuin jälleenvakuutus sopimusryhmän vakuutuskauden alkupäivä, kirjaamista viivästytetään, kunnes perustana oleva vakuutus sopimus on alun perin kirjattu.
- Päivä, jolloin on kirjattu perustana olevan tappiollisen ensivakuutusten ryhmä silloin, kun OP Ryhmä on tehnyt siihen liittyvässä jälleenvakuutus sopimuksen ryhmässä jälleenvakuutus sopimuksia joko samana päivänä tai aikaisemmin.

OP Ryhmä oikaisee vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten ryhmän sopimukseen sisältyvää palvelumarginaalia ja tämän seurauksena kirjaa tuoton silloin, kun kirjataan tappio joko tappiollisen perustana olevien vakuutus sopimusten ryhmän alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai lisätään ryhmään tappiollisia perustana olevia vakuutus sopimuksia. Tämä palvelumarginaaliin tehtävä oikaisu ja siitä syntyvä tuotto määritetään kertomalla keskenään:

- perustana olevista vakuutus sopimuksista kirjattu tappio
- se prosentiosuus perustana olevien vakuutus sopimusten korvausvaateista, jonka OP Ryhmä odottaa saavansa katetuksi vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten ryhmän avulla.

Vakuutus sopimusten esittäminen tuloslaskelmassa ja taseessa

Vakuutus sopimusryhmän tuotto esitetään tuloslaskelmassa rivillä vakuutusmaksutuotto, ja se muodostuu seuraavien komponenttien arvostamisesta: vastaiset rahavirrat, muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu sekä palvelumarginaali. Vakuutus sopimusryhmään liittyvät kuluerät muodostuvat sattuneiden vahinkojen korvauskuluista, tappiollisten sopimusten tappioista, aiempiin kausiin liittyvistä muutoksista sekä toimintakuluista, ja esitetään rivillä vakuutus palvelukulut. Jälleenvakuutus sopimuksiin liittyvät kulut ja tuotot esitetään rivillä jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot.

Tuloslaskelman erään 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut' sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutus sopimuksiin. Tämän vaihtoehdon

soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpitokäsittelyä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat suojattavaan positioon.

Taseessa sopimuksiin liittyvät vastaiset rahavirrat esitetään nettona ja ryhmitellään joko taseen vakuutusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla sekä jälleenvakuutusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla. Aikaisemman IFRS 4:n mukaisen tuloslaskelman kululajipohjaiseen esittämistapaan tulee muutos, sillä IFRS 17:n myötä osuus henkilöstökuluista, poistoista ja liiketoiminnan muista kuluista sisällytetään IFRS 17 -vakuutusvelan laskentaan ja esitetään erässä vakuutuspalvelukulut.

OP Ryhmä on tehnyt laatimisperiaatteita koskevat seuraavat merkittävät valinnat:

- Kauden vakuutukseen liittyvien rahoitustuottojen tai -kulujen esittäminen tulosvaikutteisesti; diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutusvelkojen ominaisuuksista riippuvan likviditeetti-preemion summana (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloiden. Vastaavasti vakuutusvelkaan liittyvät sijoitukset luokitellaan uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään tulosvaikutteisesti. Soveltamisen aloittamisajankohtana lakkaa IFRS 4 -standardin sallima osakesijoituksia koskenut väliaikainen poikkeusmenettely.
- Riskin pienentämisen vaihtoehtoa käytetään tiettyihin VFA-arvostusmallin sopimuksiin, joita suojataan korkotaseen markkinariskien hallinnan tavoitteen ja strategian mukaisesti. Tällä poistetaan tuloksen epäsymmetriaa.
- Cost of Capital -menetelmää käytetään riskioikaisun määrittämisessä.
- OP Ryhmässä ei sovelleta vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa (PAA) eikä Euroopan unionissa hyväksytyä IFRS 17 -standardin sallimaa valintaa yhdistää useita vuosikohortteja samaan ryhmään.

IFRS 17 siirtymä 1.1.2022

IFRS 17 -siirtymässä vakuutus sopimuksiin sovelletaan mukautettua takautuvaa siirtymätapaa kaikille tyyppisille vahinkovakuutus sopimuksille, joihin ei voida soveltaa täysin takautuvaa siirtymätapaa. Mukautusta käytetään erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen sekä diskonttoron määritykseen. Jos täydellistä dataa täysin takautuvan lähestymistavan soveltamiseksi ei ole kaikilta osin käytettävissä, sovelletaan standardin sallimaa mukautettua takautuvaa siirtymätapaa tilanteisiin, joissa on mahdollista käyttää järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia ja ponnisteluja. Mukautetun takautuvan siirtymätavan lopputulokset tulevat vastaamaan hyvin lähelle täysin takautuvan lähestymistavan lopputuloksia.

Lisäksi käyvän arvon siirtymätapaa sovelletaan henkivakuutus sopimuksille sekä muille vahinkovakuutus sopimuksille, joille ei sovelleta mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. Kaikki sopimukset ryhmitellään siirtymäsääntöjen salliman vaihtoehdon mukaisesti kantakohtaisesti yhteen siirtymäkohorttiin. Täysin takautuva lähestymistapa on ensisijainen siirtymämalli, mutta sitä pitää pystyä soveltamaan ilman jälkiviisautta liittyen mm. dataan koskien ennen siirtymää tapahtuneisiin saatuihin ja maksettaviin rahavirtoihin, niiden estimaatteihin ja muutoksiin eriteltyinä jokaiselle vakuutus sopimusryhmälle sopimusten alkamisvuosi huomioiden.

IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten tämä muutos OP Ryhmän omaan pääomaan ei vaikuta RaVa-tunnuslukuun.

Oman pääoman muutos siirtymähetkellä 1.1.2022 on eritelty alla olevassa taulukossa. Omaa pääomaa kasvatti 'Muihin varoihin' kirjattavat vahinkovakuutuksen aktivoituneet hankintakulut, jotka olivat 238 miljoonaa euroa. IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostetut vakuutus sopimusvelat olivat siirtymähetkellä IFRS 4 -standardin mukaan arvostettuja vakuutusvelkoja suuremmat, mikä pienensi omaa pääomaa. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelkoihin lisättävä riskioikaisu oli suurempi kuin IFRS 4 -laskentaan sisältyvä marginaali. Sijoitusten uudelleenluokittelun seurauksena käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käyvän arvon rahastosta purkaantui vakuutusyhtiöiden sijoituksiin aiemmin kertynyt arvostusero, joka kirjattiin kertyneisiin voittovaroihin.

IFRS 17 siirtymähetken vaikutus omaan pääomaan 1.1.2022

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto*	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057
Vahinkovakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-121		324	202
Henkivakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-99		-123	-223
Konsernioikaisujen vaikutus		15		4	19
Laskennallisen verosaamisen/-velan muutos				-51	-51
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022 yhteensä		-205		154	-52
Oma pääoma 1.1.2022 (emoyhtiön omistajien osuus)	3 459	118	2 184	8 244	14 005

* Luvut sisältävät myös laskennallisten verojen muutokset

OP Ryhmän IFRS 17 -standardin mukaan arvostettu vuoden 2022 tulos ennen veroja oli 1 120 miljoonaa euroa, eli 145 miljoonaa euroa tilinpäätöstiedotteessa 2022 raportoitua vuoden 2022 tulosta ennen veroja (1 265 miljoonaa euroa) pienempi. Tuloserot johtuu pääosin henkivakuutuksen tuloksen muutoksesta, joka aiheutuu muun muassa tuloksen jakotuseroista. Lisäksi eroa aiheutti korkojen noususta johtuva tulevien asiakashyvitysten varausten muutos. IFRS 17 -standardin voimaantulolla ei ole vaikutusta vakuutus sopimusten kokonaiskannattavuuteen. IFRS 4 -standardin ja IFRS 17 -standardin arvostusmallien välillä tuloutuksen ajoituksessa voi esiintyä eroja.

Avaavan taseen muutokset 1.1.2022

OP Ryhmän avaava tase 1.1.2022 Milj. €	31.12.2021	Muutokset	1.1.2022
Käteiset varat	32 846		32 846
Saamiset luottolaitoksilta	541		541
Johdannaissopimukset	3 467		3 467
Saamiset asiakkailta	96 947		96 947
Vakuutusopimusvarat			0
Jälleenvakuutusopimusvarat		114	114
Sijoitusomaisuus	22 945	-4	22 941
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat	13 137		13 137
Aineettomat hyödykkeet	1 212		1 212
Aineelliset hyödykkeet	446		446
Muut varat	2 419	-244	2 176
Verosaamiset	141	15	156
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	8		8
Varat yhteensä	174 110	-119	173 991
Velat luottolaitoksille	16 650		16 650
Johdannaissopimukset	2 266		2 266
Velat asiakkaille	77 898		77 898
Vakuutusvelka	8 773	-8 773	
Vakuutusopimusvelat		13 968	13 968
Jälleenvakuutusopimusvelat		13	13
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista	13 210	-13 210	
Velat sijoitusopimuksista		7 880	7 880
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 895		34 895
Varaukset ja muut velat	3 134	-16	3 118
Verovelat	1 109	71	1 180
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 982		1 982
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	8		8
Velat yhteensä	159 926	-67	159 858
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet	215		215
Tuotto-osuudet	3 244		3 244
Käyvän arvon rahasto	323	-205	118
Muut rahastot	2 184		2 184
Kertyneet voittovarot	8 090	154	8 244
Määräysvallattomien omistajien osuus	128		128
Oma pääoma yhteensä	14 184	-52	14 133
Velat ja oma pääoma yhteensä	174 110	-119	173 991

Avaavan taseen muutoksiin sisältyy IFRS 17 -siirtymän kirjausten lisäksi kirjausmuutoksia liittyen esittämisen selkiyttämiseen. Esittämistavan muutokset eivät vaikuttaneet oman pääoman määrään 1.1.2022. Sijoitusomaisuuden muutoksista 1.1.2022, joita oli yhteensä -4 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus sijoitusten uudelleen luokittelusta oli 2 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto muihin oli varoihin -6 miljoonaa euroa. Muiden varojen muutoksista, joita oli yhteensä 244 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus oli -249 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto pois sijoitusomaisuudesta 6 miljoonaa euroa.

Vakuutus sopimusvelat siirtymähetkellä 1.1.2022 siirtymämallien mukaan jaoteltuna

Vakuutus sopimusvelat 1.1.2022 Milj.€	Mukautettu takautuva siirtymä (MRA)	Käyvän arvon siirtymä (FVA)	Yhteensä
Vahinkovakuutus	2 956	28	2 985
Diskontatut rahavirrat	2 750	11	2 761
Riskioikaisu	129	0	130
Palvelumarginaali CSM	77	17	94
Tappiokomponentti	6	2	9
Henkivakuutus		10 984	10 984
Diskontatut rahavirrat		10 014	10 014
Riskioikaisu		284	284
Palvelumarginaali CSM		686	686
Tappiokomponentti		229	229
OP Ryhmä yhteensä	2 956	11 012	13 968

Vertailuvuoden 2022 oikaistut luvut

Tuloslaskelmassa Vakuutuspalvelutulos korvaa Vakuutuskatteen. Vakuutuspalvelutulokseen sisältyy Vakuutusmaksutuotot sekä Vakuutuspalvelukulut. Vakuutusmaksutuotot sisältävät palvelumarginaalin (CSM) tuloutuksen, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutoksen kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin. Vakuutuspalvelukulut sisältävät vakuutus sopimusten toimintakulut, sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Vakuutus sopimusten toimintakulut sisältävät liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillään osana Vakuutuspalvelutulosta.

Tuloslaskelmalla on uusi erä 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut'. Erään sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutus sopimuksiin. Tämän vaihtoehdon soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpitolähtöisyyttä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat suojattavaan positioon. Tämä toimii vastaeränä suojaussalkun arvonmuutokselle.

Sijoitustoiminnan nettotuotoissa esitetään sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin. Sijoitustoiminnan nettotuotot yhdessä vakuutuksen nettorahoitustuottojen ja -kulujen kanssa kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuuden.

Tuloslaskelmalla esitettävät kulut pienenevät, koska IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten toimintakulut siirretään vakuutus palvelutulokseen. Myös tuloslaskelman 'OP-bonukset omistaja-asiakkaille' -erä pieneni, koska vakuutus sopimuksista maksettavat bonusten rahavirrat otetaan mukaan IFRS 17 -laskennan rahavirtoihin, milloin ne sisältyvät osaksi vakuutus palvelutulosta.

OP Ryhmän IFRS 17 Tuloslaskelma 2022

Milj. €	1-12/2022
Korkokate	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-115
Nettopalkkiotuotot	942
Vakuutusmaksutuotot	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	106
Vakuutuspalvelutulos	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät n. rahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 226
Kaupankäyntitaroituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	67
Henkilöstökulut	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-892
Siirrot vakuutuspalvelutuloon	416
Liiketoiminnan kulut	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-198
Liikevoitto (-tappio)	1 120
Tulos ennen veroja	1 120
Tuloverot	-213
Kauden tulos	907
Tilinpäätöstiedotteessa 2022 julkaistu tulos ennen veroja	1 265

Vakuutusmaksutuotot: Palvelumarginaalin (CSM) tuloutus, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutos kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin.

Vakuutuspalvelukulut: Sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Lisäksi toimintakulut.

Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut: Diskonttokoron purkautuminen kauden aikana, diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon, riskin pienentämisen vaikutus henkivakuutuksella.

Vakuutuspalvelutulos sisältää IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten toimintakulut eli liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Näiden osuus on siirretty tuloslaskelmalla osaksi vakuutuspalvelutulosta.

OP Ryhmän IFRS 17 Tase 31.12.2022

Milj. €	31.12.2022
Käteiset varat	35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798
Saamiset asiakkailta	98 546
Johdannaissopimukset	4 117
Sijoitusomaisuus	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	11 597
Vakuutus sopimusvarat	0
Jälleenvakuutus sopimusvarat	245
Aineettomat hyödykkeet	1 153
Aineelliset hyödykkeet	423
Muut varat	2 401
Verosaamiset	664
Varat yhteensä	175 691
Velat luottolaitoksille	12 301
Velat asiakkaille	81 468
Johdannaissopimukset	4 432
Vakuutus sopimusvelat	11 446
Jälleenvakuutus sopimusvelat	2
Velat sijoitus sopimuksista	7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37 438
Varaukset ja muut velat	3 818
Verovelat	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 384
Velat yhteensä	161 023
Oma pääoma	
OP Ryhmän omistajien osuus	
Osuuspääoma	
Jäsenosuudet	217
Tuotto-osuudet	3 369
Käyvän arvon rahasto	-360
Muut rahastot	2 172
Kertyneet voittovarot	9 153
Määräysvallattomien omistajien osuus	118
Oma pääoma yhteensä	14 668
Velat ja oma pääoma yhteensä	175 691

OP Ryhmän taseen varoissa on IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten jälleenvakuutus sopimusvarat. Vahinkovakuutuksen aktivoidut hankintakulut kirjataan erään 'Muut varat'. Taseen veloissa vakuutus sopimusvelat korvasivat IFRS 4 -standardin mukaiset vakuutusvelat.

Vakuutus sopimusvelat milj. €	31.12.2022
Vahinkovakuutus	2 536
Henkivakuutus	8 906
Yhteensä	11 442

Omassa pääomassa käyvän arvon rahaston määrä pieneni, koska vahinko- ja henkivakuutuksessa vakuutus sopimusvelkaan liittyvät sijoitukset on luokiteltu uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään nyt kokonaan tulosvaikutteisesti IFRS 17 -standardin salliman vaihtoehdon mukaisesti.

Palvelumarginaalin määrä siirtymähetkellä 1.1.2022 oli arviolta 780 miljoonaa euroa, josta henkivakuutuksen osuus on arviolta 690 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutuksen osuus on arviolta 90 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksella sopimukset ovat pääosin vuoden mittaisia. Uusille vakuutus sopimuksille muodostuu kauden alussa palvelumarginaalia, joka purkautuu kauden aikana. Henkivakuutuksessa palvelumarginaalia purkautuu tulokseen pitkillä sopimuksilla jopa vuosikymmenten kuluessa. Uusmyynnissä oleville kannoille syntyy myös uutta palvelumarginaalia. Palvelumarginaalin tuloutus suhteessa alkavaan CSM:ään oli vertailuvuonna noin 7 prosenttia. Vertailuvuotena riskihenkivakuutuksen turvayksiköt oli määritelty käyttäen maksuja ja vuoden 2023 alusta turvayksikoissa käytetään riskisummia. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tulokseen.

Palvelumarginaalin CSM määrä ja tuloutuminen:

Milj.€	1.1.2022	31.12.2022	CSM tuloutus kauden aikana
Vahinkovakuutus	94	116	231
Henkivakuutus	686	787	47
OP Ryhmä yhteensä	780	903	278

OP Ryhmän tuloslaskelman oikaistut luvut, Milj. €	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q4 2022
Korkotuotot	339	675	1 070	1 833
Korkokulut	-6	-1	52	-215
Korkokate	334	675	1 122	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-83	-100	-70	-115
Palkkiotuotot	280	546	809	1 077
Palkkiokulut	-33	-68	-100	-134
Nettopalkkiotuotot	247	478	709	942
Vakuutusmaksutuotot	451	916	1 407	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-447	-893	-1 463	-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	16	33	134	106
Vakuutuspalvelutulos	21	56	77	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	839	1 866	2 223	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	-2	-5	-3	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	837	1 861	2 219	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-19	-48	-62	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-748	-1 688	-2 019	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	39	46	52	67
Henkilöstökulut	-211	-427	-617	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-110	-159	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-246	-451	-644	-892
Siirrot vakuutus palvelutulokseen	106	207	305	416
Liiketoiminnan kulut	-407	-781	-1 115	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-46	-96	-147	-198
Liikevoitto (-tappio)	174	402	766	1 120
Tulos ennen veroja	174	402	766	1 120
Tuloverot	-25	-72	-142	-213
Kauden tulos	148	330	624	907

Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennan ja IFRS 17 -arvostamisen erot

IFRS 17 muuttaa vakuutus sopimusten arvostamisen niiden sopimusten osalta, joihin standardia sovelletaan. Arvostaminen on markkinaehtoista ja lähellä Solvenssi II:n mukaisen vakavaraisuuslaskennan arvostamista. Pohjalla on pääosin samat vakuutus sopimusten kassavirrat kuin vakavaraisuuslaskennassa. Nämä kassavirrat diskontataan riskittömällä korolla ja likviditeettipreemiolla. Riskitön korko on sama kuin vakavaraisuuslaskennan riskitön korko ja likviditeettipremio vastaa vakavaraisuuslaskennan volatilitteettikorjausta, mutta sen suuruus määritellään ryhmän vakuutusyhtiöiden vakuutus sopimusvelan luonteen ja sijoitusuniversumin perusteella. Vakuutus sopimusten arvoon lisätään Cost-of-capital -menetelmällä laskettu riskioikaisu, joka käsitteellisesti vastaa vakavaraisuuslaskennan riskimarginaalia, mutta se on laskettu yhtiön omilla parametreilla. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelan osana varataan palvelumarginaali, joka jaksottaa vakuutus sopimusten voitot vakuutuskaudelle. Vakavaraisuuslaskennassa palvelumarginaalia vastaavaa erää ei vähennetä omasta varallisuudesta, vaan vakuutus sopimusten voitto kasvattaa omaa varallisuutta heti sopimuksen ensimmäisellä arvostamishetkellä. IFRS 17 -vakuutus sopimusten hankintakuluista aktivoidaan taseen varoihin se osuus, jonka katsotaan kohdistuvan tuleviin vuosikohortteihin. Solvenssi II:n omista varoista taas ei huomioida aktivoituja hankintakuluja.

Oman pääoman oikaiseminen 31.12.2023

IFRS 17 -siirtymän 1.1.2022 vaikutus OP Ryhmän omaan pääomaan oli -52 miljoonaa euroa. Laskennallisten verojen uudelleenarvioinnissa vuoden 2023 lopussa havaittiin, että OP Ryhmä oli kirjannut 1.1.2022 liian paljon laskennallisia verovelkoja sijoitusten arvostuseroista, jonka seurauksena oma pääoma oli 55 miljoonaa euroa liian pieni 1.1.2022. Oman pääoma korjattiin ajankohdalle 31.12.2023 pienentämällä verovelkaa ja kasvattamalla kertyneitä voittovaroja 55 miljoonaa euroa. Takautuva oikaisu ei ollut enää käytännössä mahdollista ajankohdalle 1.1.2022.

3. Vuoden 2023 tulos- ja tasekaavamuutokset

OP Ryhmä muutti virallista tilinpäätöksen tulos- ja tasekaavaa 1.1.2023 alkaen. Muutokset on tehty takautuvasti myös vuodelle 2022. Tuloslaskelman tuotot esitetään ilman etumerkkiä ja kulut esitetään miinusmerkkisinä. Keskeiset muutokset tulos- ja tasekaavassa ovat seuraavat:

- a) Tuotot ja Kulut yhteensä rivit poistuivat, koska IFRS 17 -standardin voimaantulon 1.1.2023 jälkeen vakuustustoiminnan tuottoja ja kuluja (esimerkiksi henkilöstökulut) esitetään rivillä vakuutuspalvelutulot.
- b) Korkokatteen (korkotuotot ja korkokulut) ja Nettopalkkiotuottojen (palkkiotuotot ja palkkiokulut) alarivit esitetään eriteltyinä.
- c) Saamisten arvonalentumiset siirrettiin tuloslaskelman lopusta korkokatteen jälkeen liiketoiminnan eriin.
- d) Uudet IFRS 17 -standardin mukaiset erät Vakuutuspalvelutulot ja Vakuutuksen nettorahoitustuotot lisättiin tuloslaskelmaan. Entinen vakuustustoiminnan rivi Vakuutuskate poistui.
- e) Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot esitetään omana rivinään erillään Sijoitustoiminnan nettotuotoista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot sisältävät ainoastaan pankkitoiminnan ja ryhmätoimintojen erät. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisältävät käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot, jaksotettuun hankintamenuun kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, osakkuus- ja yhteisyrityksen tuloksen sekä IFRS 9 -standardin mukaisesti kirjattavien henkivakuutuksen sijoitussopimusvelkojen nettotuotot.
- f) Liiketoiminnan kuluerät Henkilöstökulut, Poistot ja arvonalentumiset ja Liiketoiminnan muut kulut esitetään pääosin kuten aiemmin, osoittaen OP Ryhmän kulut yhteensä, mutta näiden erien jälkeen on lisätty erä Siirrot vakuutuspalvelutulokseen, joka kertoo, paljonko näistä kuluista esitetään Vakuutuspalvelutuloksessa.
- g) OP-bonukset omistaja-asiakkaille ei sisällä enää IFRS17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten OP-bonuksia, koska ne esitetään vakuutuspalvelutuloksessa.
- h) Uutena rivinä tuloslaskelmalla esitetään liikevoitto.
- i) Taseessa esitetään IFRS 17 -standardin mukaiset uudet tase-erät Vakuutus sopimusvarat, Jälleenvakuutus sopimusvarat, Vakuutus sopimusvelat ja Jälleenvakuutus sopimusvelat.
- j) Taseen erässä Sijoitussopimusvelat esitetään henkivakuutuksen IFRS 9 -standardin mukaisesti arvostettavat sijoitussopimukset.

Tuloslaskelma

	Selitys kaavamuutoksesta:
Korkotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Korkokulut	b) Uusi erittelyrivi
Korkokate	Ei muutosta
Saamisten arvonalentumiset	c) Vaihdettu kaavassa paikkaa
Palkkiotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Palkkiokulut	b) Uusi erittelyrivi
Nettopalkkiotuotot	Ei muutosta
Vakuutusmaksutuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelukulut	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutussopimusten nettotuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelutulos	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+) /-kulut (-)	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	e) Uusi rivi
Sijoitustoiminnan nettotuotot	e) Erän sisältö on muuttunut
Liiketoiminnan muut tuotot	Ei muutosta
Henkilöstökulut	Ei muutosta
Poistot ja arvonalentumiset	Ei muutosta
Liiketoiminnan muut kulut	Ei muutosta
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	f) Uusi IFRS 17 -standardin käyttöönottoon liittyvä rivi
Liiketoiminnan kulut	f) Uusi IFRS 17 -käyttöönottoon liittyvä rivi
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	g) Erän sisältö on muuttunut
Liikevoitto (-tappio)	h) Uusi rivi
Tulos ennen veroja	Ei muutosta
Tuloverot	Ei muutosta
Kauden tulos	Ei muutosta

Tase

	Selitys kaavamuutoksesta:
Käteiset varat	Ei muutosta
Saamiset luottolaitoksilta	Ei muutosta
Saamiset asiakkailta	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Sijoitusomaisuus	Ei muutosta
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	Ei muutosta
Vakuutusopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutusopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Aineettomat hyödykkeet	Ei muutosta
Aineelliset hyödykkeet	Ei muutosta
Muut varat	Ei muutosta
Versaamiset	Ei muutosta
Varat yhteensä	Ei muutosta
Velat luottolaitoksille	Ei muutosta
Velat asiakkaille	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Vakuutusopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutusopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Velat sijoitusopimuksista	j) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Ei muutosta
Varaukset ja muut velat	Ei muutosta
Verovelat	Ei muutosta
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	Ei muutosta
Velat yhteensä	Ei muutosta
Oma pääoma	Ei muutosta
Osuuspääoma	Ei muutosta
Jäsenosuudet	Ei muutosta
Tuotto-osuudet	Ei muutosta
Käyvän arvon rahasto	Ei muutosta
Muut rahastot	Ei muutosta
Kertyneet voittovarot	Ei muutosta
Määräysvallattomien omistajien osuus	Ei muutosta
Oma pääoma yhteensä	Ei muutosta
Velat ja oma pääoma yhteensä	Ei muutosta

Liite 2. Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-joulukuu 2023, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	3 756	1 790	1	2 636	-2 704	5 480
Korkokulut	-1 499	-1 199	-1	-2 636	2 725	-2 609
Korkokate	2 258	591	0	1	21	2 871
josta segmenttien väliset erät	0	-387		387	0	0
Saamisten arvonalentumiset	-173	-96		0	0	-269
Palkkiotuotot	735	393	81	21	-192	1 038
Palkkiokulut	-50	-174	-25	-21	139	-130
Nettopalkkiotuotot	686	219	56	-1	-52	908
Vakuutusmaksutuotot			2 000		0	2 000
Vakuutuspalvelukulut			-1 824		0	-1 824
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot			-95		0	-95
Vakuutuspalvelutulot			81			81
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-722		0	-722
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			0		0	0
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-722		0	-722
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	3	53	-1	6	-6	55
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-32	0	1 070	4	15	1 057
Liiketoiminnan muut tuotot	61	21	4	741	-788	40
Henkilöstökulut	-500	-104	-167	-232	38	-964
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-3	-64	-104	2	-226
Liiketoiminnan muut kulut	-806	-247	-317	-441	801	-1 011
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen			485		0	485
Liiketoiminnan kulut	-1 363	-354	-62	-777	841	-1 716
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-217	-26	-12		0	-255
Liikevoitto (- tappio)	1 223	408	414	-26	31	2 050
Tulos ennen veroja	1 223	408	414	-26	31	2 050

Sisäisten erien eliminoinnista aiheutuva käyvän arvon suojauslaskennan laskennallinen tehottomuus esitetään konsernieliminoinneissa.

Oikaistu Tulos tammi-joulukuu 2022, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	1 305	548	1	319	-339	1 833
Korkokulut	-111	-91	-2	-381	370	-215
Korkokate	1 194	457	-1	-62	31	1 618
josta segmenttien väliset erät		-35		35		
Saamisten arvonalentumiset	-96	-18	0	0	0	-115
Palkkiotuotot	814	395	84	14	-230	1 077
Palkkiokulut	-41	-229	-34	-15	184	-134
Nettopalkkiotuotot	773	166	50	0	-45	942
Vakuutusmaksutuotot			1 898			1 898
Vakuutuspalvelukulut			-1 898			-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot			106		0	106
Vakuutuspalvelutulot			106		0	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			2 228		0	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-1			-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			2 226			2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-4	132	-1	-22	-133	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-5	4	-2 070	11	108	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	39	18	39	657	-686	67
Henkilöstökulut	-455	-95	-147	-195	36	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-53	-8	-51	-103	2	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-720	-218	-264	-376	687	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen			416			416
Liiketoiminnan kulut	-1 229	-321	-46	-674	725	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-168	-20	-10		0	-198
Liikevoitto (- tappio)	502	416	293	-91	-1	1 120
Tulos ennen veroja	502	416	293	-91	-1	1 120

Tase 31.12.2023, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	45	125		19 585	0	19 755
Saamiset luottolaitoksilta	24 254	209	570	12 705	-36 880	858
Saamiset asiakkailta	70 157	28 061	0	-53	-329	97 836
Johdannaissopimukset	902	4 538	58	242	-2 340	3 401
Sijoitusomaisuus	453	555	9 460	16 223	-4 794	21 896
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			12 581			12 581
Jälleenvakuutusopimusvarat			106		0	106
Aineettomat hyödykkeet	22	179	634	169	62	1 065
Aineelliset hyödykkeet	260	3	3	137	-4	398
Muut varat	1 176	264	558	914	-690	2 222
Verosaamiset	101	1	82	48	41	273
Varat yhteensä	97 370	33 935	24 051	49 969	-44 934	160 391
Velat luottolaitoksille	10 638	5	59	25 006	-35 642	66
Velat asiakkaille	60 817	13 656		3 509	-1 325	76 656
Johdannaissopimukset	1 158	4 106	27	390	-2 410	3 271
Vakuutusopimusvelat			11 589		0	11 589
Jälleenvakuutusopimusvelat			0			0
Velat sijoitusopimuksista			7 944			7 944
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 190	2 466		21 492	-637	37 511
Varaukset ja muut velat	1 699	1 056	316	1 937	-559	4 450
Verovelat	581	4	248	391	5	1 229
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	380	1 414	-380	1 414
Velat yhteensä	89 083	21 292	20 563	54 138	-40 947	144 129
Oma pääoma						16 262
Olkalstu						
Tase 31.12.2022, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	52	154	0	34 797	0	35 004
Saamiset luottolaitoksilta	29 713	310	904	13 173	-43 301	798
Saamiset asiakkailta	70 729	27 803		383	-369	98 546
Johdannaissopimukset	1 266	5 612	76	169	-3 007	4 117
Sijoitusomaisuus	537	298	8 702	20 485	-9 280	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 597			11 597
Jälleenvakuutusopimusvarat			245		0	245
Aineettomat hyödykkeet	23	181	717	202	29	1 153
Aineelliset hyödykkeet	285	4	2	136	-4	423
Muut varat	635	1 756	762	-493	-259	2 401
Verosaamiset	137	3	456	24	44	664
Varat	103 378	36 120	23 462	68 877	-56 146	175 691
Velat luottolaitoksille	11 615	-36	65	42 621	-41 965	12 301
Velat asiakkaille	63 951	14 043		4 876	-1 402	81 468
Johdannaissopimukset	1 667	5 295	60	443	-3 033	4 432
Vakuutusopimusvelat			11 446		0	11 446
Jälleenvakuutusopimusvelat			2			2
Velat sijoitusopimuksista			7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 941	1 672		23 537	-4 711	37 438
Varaukset ja muut velat	846	891	347	1 954	-221	3 818
Verovelat	514	2	631	372	4	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	-51	380	1 435	-380	1 384
Velat	95 535	21 816	20 142	75 239	-51 709	161 023
Oma pääoma						14 668

Liite 3. Korkokate

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	656	111	175	100
Saamiset asiakkailta				
Lainat	3 963	593	1 175	-444
Rahoitusleasingisaamiset	87	35	25	13
Suojauslaskennan arvostuserät	-402	-618	591	1 072
Yhteensä	3 648	10	1 792	641
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	0	0	-9
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	131	66	38	22
Jaksotettu hankintameno	7	0	4	0
Suojauslaskennan arvostuserät	551	-1 479	493	-34
Yhteensä	690	-1 414	535	-20
Johdannaissopimukset*				
Käyvän arvon suojaus	491	3 073	-799	3 229
Rahavirran suojaus	-84	27	-30	-3 118
Muut		0		0
Yhteensä	407	3 101	-828	112
Velat luottolaitoksille				
Korot	0	-23	0	-69
Velat asiakkaille				
Negatiiviset korot	4	24	2	1
Muut	75	24	15	10
Yhteensä	5 480	1 833	1 690	776
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille				
Korkokulut veloista luottolaitoksille	-76	2	0	-1
Suojauslaskennan arvostuserät	-363	1 007	-303	30
Yhteensä	-439	1 009	-303	28
Velat asiakkaille	-1 037	2	-480	-47
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Korkokulut yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-665	-198	-190	-100
Suojauslaskennan arvostuserät	-946	2 411	-865	41
Yhteensä	-1 611	2 213	-1 055	-59
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Muut	-29	-35	-1	-8
Suojauslaskennan arvostuserät	-35	82	-21	4
Yhteensä	-63	47	-22	-4
Johdannaissopimukset*				
Käyvän arvon suojaus	558	-3 438	973	-192
Muut	71	40	15	16
Yhteensä	629	-3 398	988	-175
Saamiset luottolaitoksilta				
Negatiiviset korot	0	-73	0	0
Muut	-86	-14	-27	-9
Yhteensä	-2 609	-215	-898	-267
Korkokate yhteensä	2 871	1 618	792	509

* Sisältää johdannaisten arvostuksen ja korot.

Liite 4. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Luotto- ja takaustappiina poistetut saamiset	-93	-133	-39	-40
Palautukset poistetuista saamisista	16	15	4	4
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-192	3	-64	-9
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista	0	0	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	-269	-115	-99	-45

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2023

Alla olevissa taulukoissa on kuvattu odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvia vastuuta.

Vastuut	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	55 280	11 893	61	11 955	2 373	69 608
Yrityspankki	25 988	3 064	150	3 214	707	29 909
Saamiset asiakkailta yhteensä	81 269	14 957	211	15 168	3 080	99 517
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	1 449	354	0	354	8	1 811
Yrityspankki	2 960	173	0	173	8	3 141
Nostovarot ja limiitit yhteensä	4 410	526	0	527	16	4 952
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	721	36		36	17	775
Yrityspankki	2 632	216		216	46	2 895
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	3 354	253		253	63	3 670
Saamistodistukset*						
Ryhmätöinnöt	12 737	69		69	3	12 809
Saamistodistukset yhteensä	12 737	69		69	3	12 809
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	101 769	15 805	212	16 017	3 163	120 948

* Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2023 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin joten odotettavissa olevaa luottotappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2023

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-21	-160	-1	-161	-413	-594
Yrityspankki	-33	-76	-7	-83	-173	-288
Saamiset asiakkailta yhteensä	-53	-236	-8	-243	-586	-882
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	-5	-7
Yrityspankki	-3	-11		-11	-23	-37
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-3	-13		-13	-29	-44
Saamistodistukset***						
Ryhmätöinnöt	-1	-1		-1	-1	-2
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1		-1	-1	-2
Yhteensä	-58	-249	-8	-257	-615	-929

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2023 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin joten odotettavissa olevaa luottotappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2023	Vaihe 1	Vaihe 2		Vaihe 3		
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä	
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	57 451	12 283	62	12 345	2 398	72 194
Yrityspankki	31 581	3 453	150	3 603	761	35 945
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-21	-161	-1	-162	-418	-602
Yrityspankki	-35	-87	-7	-94	-196	-325
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,04 %	-1,31 %	-1,42 %	-1,31 %	-17,43 %	-0,83 %
Yrityspankki	-0,11 %	-2,52 %	-4,54 %	-2,60 %	-25,78 %	-0,90 %
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	89 032	15 736	212	15 948	3 159	108 139
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-57	-248	-8	-256	-614	-927
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,06 %	-1,58 %	-3,64 %	-1,60 %	-19,44 %	-0,86 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	12 737	69		69	3	12 809
Tappiota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1	-1	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-0,93 %		-0,93 %	-16,38 %	-0,02 %
Saamistodistukset yhteensä	12 737	69		69	3	12 809
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1		-1	-1	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-0,93 %		-0,93 %	-16,38 %	-0,02 %

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022

Vastuut	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	60 769	7 933	49	7 982	2 041	70 791
Yrityspankki	26 623	2 518	109	2 627	452	29 703
Saamiset asiakkailta yhteensä	87 391	10 451	158	10 609	2 493	100 494
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	2 836	155	0	155	5	2 996
Yrityspankki	3 139	129	2	130	6	3 275
Nostovarot ja limiitit yhteensä	5 975	284	2	286	11	6 272
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	413	26		26	12	451
Yrityspankki	2 706	176		176	33	2 915
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	3 119	202		202	45	3 366
Saamistodistukset						
Ryhmätoiminnot	12 982	73		73		13 055
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73		73		13 055
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	109 468	11 010	160	11 170	2 549	123 187

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-18	-78	-1	-79	-363	-461
Yrityspankki	-30	-23	-5	-28	-182	-240
Saamiset asiakkailta yhteensä	-48	-101	-6	-108	-546	-701
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	-2	-4
Yrityspankki	-3	-2		-2	-24	-29
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-4	-3		-3	-26	-32
Saamistodistukset***						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1		-1		-2
Yhteensä	-53	-105	-6	-111	-572	-736

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2022	Vaihe 1	Vaihe 2		Yhteensä	Vaihe 3	Yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	64 018	8 114	49	8 163	2 058	74 239
Yrityspankki	32 468	2 823	111	2 934	491	35 892
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-19	-79	-1	-80	-366	-460
Yrityspankki	-33	-25	-5	-30	-206	-274
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,03 %	-0,98 %	-2,04 %	-0,98 %	-17,77 %	-0,62 %
Yrityspankki	-0,10 %	-0,87 %	-4,73 %	-1,02 %	-42,00 %	-0,76 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	96 485	10 937	160	11 097	2 549	110 131
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-52	-104	-6	-110	-572	-734
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-0,95 %	-3,90 %	-0,99 %	-22,44 %	-0,67 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	12 982	73		73		13 055
Tappiota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-1,18 %		-1,18 %		-0,02 %
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73		73		13 055
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1		-1		-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-1,18 %		-1,18 %		-0,02 %

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2023 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2023	96 485	11 097	2 549	110 131
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-9 329	8 887		-442
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-756		719	-37
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	3 245	-3 379		-135
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-704	630	-74
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	53		-65	-12
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		263	-297	-34
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	15 116	1 138	165	16 419
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-10 038	-1 078	-343	-11 459
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-5 744	-274	-109	-6 124
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut	0	-1	-91	-95
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2023	89 032	15 948	3 159	108 139

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvaan management overlay -varauksen kohdistuvien vastuiden, 3,2 miljardia euroa, siirto.

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2023 aikana.

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1 12 kk	Vaihe 2 Koko voimassa- oloaika	Vaihe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	52	110	572	734
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-8	132		124
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		84	83
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-16		-15
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-11	67	56
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-9	-8
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-31	-26
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	12	32	35	79
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-11	-12	-71	-94
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	11	17	32	59
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennyksiin pienentymiset		0	-65	-65
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	5	146	42	193
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	57	256	614	927
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 10-12/2023	-1	49	16	64

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvan management overlay -varausten kasvua 64 miljoonaa euroa.

Rakennustoimialan heikot näkyvät heijastuvat odotettavissa olevien luottotappioiden kasvussa vaiheissa 2 ja 3.

OP Ryhmä on Q4/2023 kalibroinut asuntovakuudellisten luottojen LGD-mallin. Kalibroinnilla parannettiin vakuuden arvon ennustemallia ja sen makrotaloudellista herkkyyttä. Tämä vaikutti mallin vakuudellisen palautusosuuden komponenttiin ja se kasvatti odotettavissa olevien luottotappioiden määrää 1,4 miljoonaa eurolla.

OP Ryhmä on lisännyt Q3/2023 (annualisoidun) maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (Probability of Default, PD) yli kolminkertaisen kasvun uudeksi merkittävän luottoriskin lisääntymisen kriteeriksi vaihe 2 siirtoihin. Tämä aiheutti vajaan 400 miljoonan euron vastuiden siirron vaiheesta 1 vaiheeseen 2 ja 1,4 miljoonan euron lisäyksen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään. Kriteerissä annualisoidun PD:n pitää kuitenkin olla yli 0,3 %, joten tässä OP Ryhmä käyttää ensimmäistä kertaa IFRS 9 -standardissa mainittua ns. alhaisen luottoriskin oletamaa (low credit risk assumption).

OP Ryhmä on arvioinut Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia asiakkaidensa luottoriskiin ja siihen liittyvää Q1/2022 tehdyn johdon harkintaa sisältävän management overlay -varauksen jäljellä olevaa määrää 2 miljoonaa euroa. Varaus on purettu Q2/2023.

OP Ryhmä on arvioinut inflaation ja euribor-korkojen nousun sekä asuntovakuuksien hinnan laskun vaikutuksia asuntoluottojen luottoriskiin. Arviointi tehtiin stressitestinä, jossa mitattiin kotitalouksien kassavirtaa ja arvioitiin sen perusteella mahdollisia asiakkaita, joiden maksukyky on vaarantunut. Analyysin perusteella tehtiin Q4/2022 johdon harkintaan perustuva management overlay -varaus 4,24 miljoonaa euroa, jota on Q3/2023 alennettu 6,4 miljoonaa euroa inflaation vaikutuksen poistuttua stressitestistä. Lisäksi varaus on laajennettu kattamaan kaikki henkilöasiakkaiden vastuut. Henkilöasiakkaiden varauksen stressitesti päivitettiin Q4/2023 uusilla oletuksilla. Oletuksena on, että korkotaso laskee hitaasti, työttömyysaste nousee 8 prosenttiin ja asuntojen hinnat laskevat edelleen 2 prosenttia. Johdon harkintaan perustuvan management overlay -varauksen määrä pysyi kuitenkin Q4/2023 ennallaan eli 35,9 miljoonassa eurossa.

Rakentamisen toimialaan tehtiin Q4/2022 OP Ryhmän analyysin perusteella 5,3 miljoonan euron johdon harkintaan perustuva management overlay -varaus. Analyysi päivitettiin Q2/2023 toimialan edelleen heikentyneiden näkyvien johdosta. Analyysi tehtiin perusskenaarion (60 prosentin paino) ja heikon skenaarion (40 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto laskee 20 prosenttia / 35 prosenttia, kannattavuus heikentyy 20 prosenttia / 40 prosenttia, omavaraisuaste laskee 10 prosenttia / 20 prosenttia, korkotaso on 4 prosenttia / 6 prosenttia sekä uusien asuntojen hinnat ovat laskeneet 15 prosenttia / 30 prosenttia. Päivityksen perusteella varausta kasvatettiin 11,7 miljoonaa euroa 17,0 miljoonaa euroon. Varaus päivitettiin Q4/2023 stressaamalla luottoluokkia eri skenaarioissa. Lisäksi varaus laajennettiin kattamaan myös pienet rakennusalan yritykset. Rakennusalan heikkojen näkyvien odotetaan jatkuvan vuoteen 2025 saakka. Varausta kasvatettiin 21,7 miljoonaa euroa 38,7 miljoonaa euroon.

Kiinteistötoimialaan tehtiin Q2/2023 johdon harkintaan perustuva 27,2 miljoonan euron management overlay -varaus perustuen toimialan heikentyneisiin näkyymiin. Analyysi tehtiin perusskenaarion (70 prosentin paino) ja heikon skenaarion (30 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto kasvaa 3 prosenttia/0 prosenttia, kannattavuus heikentyy 5 prosenttia/10 prosenttia, omavaraisuusaste heikenee 10 prosenttia/20 prosenttia ja korkotaso on 4 prosenttia/6 prosenttia. Varaus on päivitetty Q4/2023 ja sitä purettiin 13 miljoonaa euroa 14,2 miljoonaa euroon, koska inflaation ja korkotason nousu on jo suurimmaksi osaksi realisoitunut ja luottoluokituksen päivitykset on tehty.

Lisäksi OP Ryhmä varautui Q4/2022 5 miljoonan euron management overlay -varauksella vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tehtävään takautuvaan kantakorjaukseen lainanhoitojoustoihin liittyen. Varaus on purettu Q2/2023 koska kantakorjaus on viety järjestelmiin ja automaattisen ECL-laskennan piiriin.

Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmä teki 34 miljoonan euron ECL-lisävarauksen liikekiinteistövuokaudellisiin saataviin. Varauksella ennakoitiin riskillisimpien liikekiinteistöjen vakuusarvioinnin päivityksestä aiheutuvaa ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varausta on jäljellä Q4/2023 6 miljoonaa euroa.

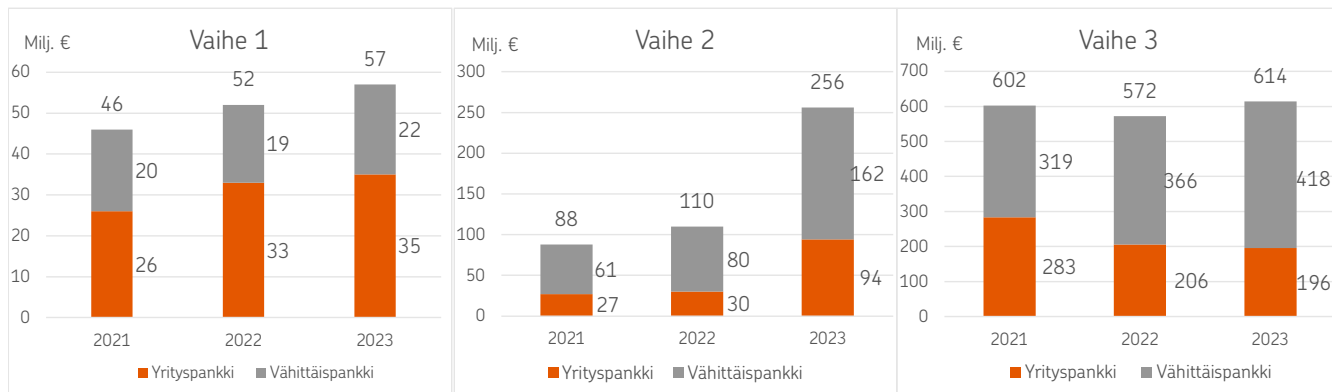
OP Ryhmä teki Q4/2023 uuden management overlay -varauksen varhaisvaroitusjärjestelmän (Early Warning System, EWS) ja asiakaskokonaisuuksien tunnistamisen prosessin parannukseen, mikä toteutetaan vuoden 2024 aikana. Prosessiparannuksen odotetaan lisäävän odotettavissa olevia luottotappioita noin 14,1 miljoonaa euroa vähittäispankkisegmentissä.

Seuraavassa taulukossa esitetään tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia management overlay -varauksia, edellä kuvatut management overlay varaukset ja raportoidun tappiota koskeva vähennyserän yhteismäärä.

	Vähittäispankki	Yrityspankki	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023			
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia	504	314	818
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Henkilöasiakkaat inflaatio, korkotasoa ja vakuuksien arvo	35	1	36
Rakentaminen toimiala	29	9	39
Kiinteistötoimiala	13	1	14
Liikekiinteistövuokaudellisten luottojen vakuusarvostus	6		6
Varhaisvaroitusjärjestelmä- ja asiakaskokonaisuuksien tunnistamisen prosessin parannus	14		14
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	98	11	109
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	602	325	927

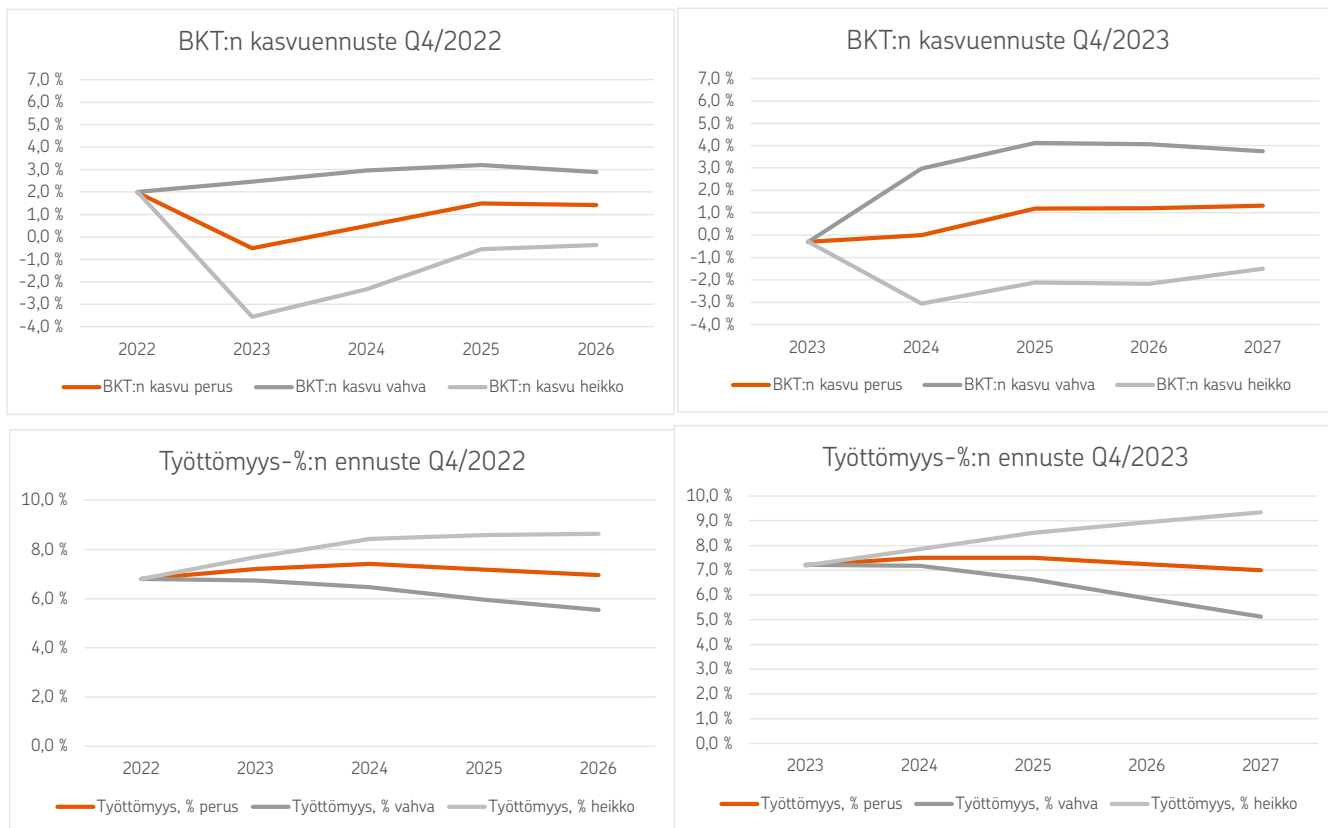
	Vähittäispankki	Yrityspankki	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022			
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia	401	267	668
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Venäjä-Ukraina sota	2		2
Sähkön hinta, korkotasoa ja vakuuksien arvo	42		42
Rakentaminen toimiala	3	3	5
Lainanhoitojoustojen tuleva takautuva korjaus	5		5
Liikekiinteistövuokaudellisten luottojen vakuusarvostus	11		11
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	63	3	66
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	465	269	734

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan asiakkasaamisten odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä arvonalentumisvaiheittain viime vuosina.

ECL-laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaariopainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Viimeisen vuosineljänneksen 2023 aikana makroekonomisten ennusteiden päivitys kasvatti hieman odotettavissa olevien luottotappioiden määrää.

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan BKT:n ja työttömyysasteen ennusteiden muutosta.

Saamistodistukset, milj. €

	Vaihe 1 12 kk	Vaihe 2 Koko voimassa- oloaika	Vaihe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	1	1		2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2		0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3			1	0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0			0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset				
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)				
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos			1	0
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	1	1	1	2
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 10-12/2023	0	0	0	0

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2022	93 044	8 806	2 530	104 380
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-5 695	5 491		-203
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-376		339	-37
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	2 684	-2 976		-292
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-536		-50
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	49		-51	-2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		218	-247	-29
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	19 141	1 077	138	20 355
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-11 465	-890	-365	-12 720
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-896	-93	-171	-1 160
Luottotappioksi kirjatut	0	0	-110	-111
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2022	96 485	11 097	2 549	110 131

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvon alentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana.

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa- oloaika	Koko voimassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	46	89	603	737
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-5	38		33
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-3		67	64
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-18		-16
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-12	57	45
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1		4	-23	-19
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	1		-6	-6
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	17	14	30	61
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-8	-14	-92	-114
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	4	7	40	51
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)				
Muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa	0	2	5	7
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset	0	0	-108	-108
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	6	21	-31	-3
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	52	110	572	734

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa- oloaika	Koko voimassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	7	2	5	14
IFRS 17 -siirtymä 1.1.2022	-5	-2	-5	-12
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	2	0	0	2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0	0		0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0		0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	1	0	0
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	1	1	0	2

Liite 5. Nettopalkkiotuotot

Tammi-joulukuu 2023, milj. €	Vähittäis-pankki	Yritys-pankki	Vakuutus	Ryhmä-toiminnot	Konserni-eliminoinnit	OP Ryhmä	10-12/2023
Palkkiotuotot							
Luotonanto	108	54		0	-2	160	40
Talletukset	23	2		0	0	25	6
Maksuliike	285	32		19	-19	317	63
Arvopapereiden välitys	6	18		0	-7	18	5
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	5		0	0	5	2
Sijoitusrahastot	48	231	48		-47	279	70
Omaisuudenhoito	31	28		1	-13	46	19
Lainopilliset palvelut	23	0			0	23	6
Takaukset	11	12		0	0	23	6
Asunnonvälitys	63				0	63	16
Vakuutus sopimusten myyntipalkkiot	92		9		-64	38	7
Henkivakuutuksen sijoitussopimukset			25			25	6
Muut	44	10		1	-40	14	3
Yhteensä	735	393	81	21	-192	1 038	250
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	-2		0	1	0	1
Maksuliike	-30	-7	-2	-3	16	-26	-5
Arvopapereiden välitys		-3		0	0	-3	-1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	-5		0	0	-5	-1
Sijoitusrahastot		-106	0		47	-58	-14
Omaisuudenhoito		-8	5	-1	0	-4	3
Takaukset		0				0	0
Vakuutus sopimusten myyntipalkkiot			-28		23	-5	-1
Muut	-20	-44	-1	-16	52	-29	-9
Yhteensä	-50	-174	-25	-21	139	-130	-27
Nettopalkkiotuotot yhteensä	686	219	56	-1	-52	908	223
Oikaistu Tammi-joulukuu 2022, milj. €							
Palkkiotuotot							
Luotonanto	104	48		0	-1	150	36
Talletukset	22	3		0	0	25	7
Maksuliike	298	32		11	-12	329	83
Arvopapereiden välitys	8	22			-8	22	4
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	6		0	0	6	2
Sijoitusrahastot	47	237	48	0	-46	286	71
Omaisuudenhoito	33	27		1	-13	48	18
Lainopilliset palvelut	27	0				27	6
Takaukset	12	13		0	0	25	6
Asunnonvälitys	72				0	72	16
Vakuutus sopimusten myyntipalkkiot	96		10		-60	46	8
Henkivakuutuksen sijoitussopimukset			24			24	6
Muut	94	8	1	2	-90	16	4
Yhteensä	814	395	84	14	-230	1 077	268
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	-2		0	1	0	0
Maksuliike	-29	-3	-1	-2	10	-25	-5
Arvopapereiden välitys		-4		0	0	-4	-1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	-4		0	4	0	0
Sijoitusrahastot		-110	0		46	-64	-15
Omaisuudenhoito		-9	0	-4		-13	-3
Takaukset		0				0	0
Vakuutus sopimusten myyntipalkkiot	5		-31		21	-5	-2
Muut	-16	-98	-2	-8	102	-23	-7
Yhteensä	-41	-229	-34	-15	184	-134	-34
Nettopalkkiotuotot yhteensä	773	166	50	0	-45	942	234

Liite 6. Vakuutuspalvelutulos

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Vahinkovakuutus				
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	1 309	1 269	338	315
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	11	21	3	6
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	249	231	44	69
Vakuutusmaksuottojen hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	124	124	34	33
Vakuutusmaksuottojen muut muutokset	65	34	52	17
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuotot GMM mallin mukaan yhteensä	1 758	1 680	471	439
Henkivakuutus				
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	119	112	29	28
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	10	14	2	3
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	64	40	15	10
Vakuutusmaksuottojen hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	14	20	5	4
Vakuutusmaksuottojen muut muutokset	9	2	4	-2
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuotot GMM mallin mukaan yhteensä	216	189	56	42
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	17	19	4	5
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	4	9	1	2
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	5	6	1	2
Vakuutusmaksuottojen hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	2	2	1	1
Vakuutusmaksuottojen muut muutokset	-2	-7	0	-1
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuotot VFA mallin mukaan yhteensä	26	29	7	9
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuotot yhteensä	242	217	63	51
Vakuutusmaksuotot yhteensä	2 000	1 898	534	491
Vahinkovakuutus				
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-1 295	-1 454	-366	-364
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutustapahtumista aiheutuvat muutokset	-116	-41	25	36
Vakuutusmaksuottojen hankintakulut	-124	-124	-34	-33
Vakuutusmaksuottojen jaksettujen hankintakulujen arvonalentumiset ja niiden peruutukset		0		0
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-33	-8	-4	2
Vahinkovakuutuksen vakuutuspalvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-1 568	-1 627	-378	-359
Henkivakuutus				
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-135	-120	-33	-34
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutustapahtumista aiheutuvat muutokset	-2	-7	0	2
Vakuutusmaksuottojen hankintakulut	-14	-20	-5	-4
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-53	-101	-23	-39
Henkivakuutuspalvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-205	-248	-61	-75
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-26	-21	-7	-5
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutustapahtumista aiheutuvat muutokset	-1	-1	0	0
Vakuutusmaksuottojen hankintakulujen purku	-2	-2	-1	-1
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-24	1	-8	5
Henkivakuutuksen vakuutuspalvelukulut VFA mallin mukaan yhteensä	-52	-23	-16	-1
Henkivakuutuksen vakuutuspalvelukulut yhteensä	-256	-271	-77	-75
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	-1 824	-1 898	-455	-434
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutusmaksuottojen nettotuotot	-88	111	-54	-26
Henkivakuutuksen jälleenvakuutusmaksuottojen nettotuotot	-7	-5	-3	-2
Jälleenvakuutusmaksuottojen nettotuotot yhteensä	-95	106	-56	-28
Vakuutuspalvelutulos	81	106	23	28

Liite 7. Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Vahinkovakuutus				
Vakuutusmaksuvelan diskonttauksen purkautuminen	-33	-1	-12	-1
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-153	595	-178	30
Vakuutusmaksuottojen valuuttakurssierot	0	-1	0	1
Vahinkovakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-186	593	-190	30
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	4	-10	15	1
Henkivakuutus				
Vakuutusmaksuvelan diskonttauksen purkautuminen	12	27	1	5
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-119	533	-109	44
Henkivakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-107	560	-108	50
Vakuutusmaksuottojen nettorahoituserät, riskin pienentäminen	-53	363	-87	15
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten vaikutus	0		0	
Vakuutusmaksuottojen perustana olevien erien käyvän arvon muutosten nettorahoituserät	-377	711	-249	-89
Henkivakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut VFA yhteensä	-429	1 074	-335	-74
Henkivakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	-3	8	-2	1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-722	2 226	-621	7

Liite 8. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	20	4	2	1
Saamistodistusten arvostusvoitot ja -tappiot	5	-24	6	2
Yhteensä	26	-20	9	3
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	9	-4	4
Osingot ja voitto-osuudet	4	2	0	0
Yhteensä	4	11	-4	5
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	67	-17	27	-5
Arvostusvoitot ja -tappiot	-42	-2	-1	30
Yhteensä	25	-20	26	26
Yhteensä	55	-29	31	33

Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Myyntivoitot ja -tappiot	5	10	0	0
Muut tuotot ja kulut		-1		-1
Yhteensä	5	9	0	-1

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot

Milj. €	1-12/2023	Oikaistu 1-12/2022	10-12/2023	Oikaistu 10-12/2022
Vakuutustoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	-22	10	-5	1
Arvostusvoitot ja -tappiot	106	-443	143	10
Yhteensä	84	-433	138	11
Yhteensä	84	-433	138	11

Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot		-1		
Osingot ja voitto-osuudet	0	5	0	2
Yhteensä	0	3	0	2
Yhteensä	0	3	0	2

Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi

Saamistodistukset				
Korkotuotot	136	102	36	25
Arvostusvoitot ja -tappiot	278	-812	233	-28
Yhteensä	414	-710	269	-3
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	152	-230	48	-36
Osingot ja voitto-osuudet	43	93	9	23
Yhteensä	195	-137	57	-14
Yhteensä	609	-847	327	-16

Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevista varoista

Korkotuotot	103	-85	78	-19
Arvostusvoitot ja -tappiot	910	-1 460	571	287
Yhteensä	1 013	-1 545	650	268

Nettotuotot rahoitusvaroista, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	1 622	-2 392	976	252
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	1 706	-2 822	1 115	264

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotot	52	52	13	13
Arvostusvoitot ja -tappiot	-29	6	-21	-8
Vastike- ja hoitokulut	-46	-42	-18	-14
Muut	0	1	0	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	-22	17	-26	-9
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot				
Korkotuotot	12	3	4	1
Korkokulut	-2	1	-1	3
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-2	2	0	0
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot yhteensä	8	6	3	4
Osakkuus- ja yhteisyritykset				
Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät osakkuusyritykset	0	15	-4	-8
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät osakkuusyritykset	2	8	-2	0
Yhteisyritykset	0	2	0	2
Yhteensä	3	25	-5	-8
Rahoitusvelat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi				
Sijoitussopimusten maksutulo	448	503	128	103
Sijoitussopimuksista maksetut korvaukset	-358	-359	-90	-93
Sijoitussopimusten velkojen muutos	-733	668	-439	-196
Sijoitussopimusvelkojen nettotuotot yhteensä	-642	812	-401	-186
Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot				
Vakuutuksen pääomalainojen korot			0	
Vakuutuspalvelutulokseen liittyvät valuutta-arvostusvoitot /-tappiot	0	-1	0	-1
Muut tuotot ja kulut lainoista ja muista saamisista	0		0	
Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	0	-1	0	-1
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1 057	-1 952	686	66

Liite 10. Liiketoiminnan muut kulut

Mlj. €	Oikaistu		Oikaistu	
	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
ICT-kulut				
Tuotanto	-238	-228	-62	-58
Kehittäminen	-222	-153	-80	-47
Toimitilat	-58	-58	-19	-18
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	-82	-88	-16	-15
Palveluostot	-143	-123	-40	-33
Asiantuntijapalvelut	-55	-46	-16	-18
Tietoliikenne	-33	-32	-8	-8
Markkinointi	-44	-39	-13	-14
Lahjoitukset	-14	-14	-4	-3
Vakuutus- ja varmuuskulut	-15	-12	-2	-3
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	-6	-6	-1	-1
Muut	-101	-93	-25	-28
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-1 011	-892	-287	-247
Kehittämismenot				
Mlj. €	1-12/2023	1-12/2022	10-12/2023	10-12/2022
Kehittämisen ICT-kulut	-222	-153	-80	-47
Orman työn osuus	-72	-63	-20	-17
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	-294	-216	-100	-64
Aktivoidut ICT-menot	-51	-81	7	-24
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	-12	-16	-3	-4
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	-62	-97	4	-28
Kehittämismenot yhteensä	-356	-313	-96	-92
Poistot ja arvonalentumiset	-142	-145	-56	-33

Liite 11 Jälleenvakuutusopimusvarat

MIJ. €	31.12.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutusopimusten varat	-18	-24
Jälleenvakuutusopimusten vastuu toteutuneista vahingoista	124	268
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutusopimusvarat yhteensä	106	245

Liite 12. Vakuutusopimusvelat

MIJ. €	31.12.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	230	180
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	2 303	2 356
Vahinkovakuutuksen vakuutusopimusvelat yhteensä	2 533	2 536
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	3 177	3 260
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	14	12
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, VFA yhteensä	5 824	5 586
Vastuu toteutuneista vahingoista VFA yhteensä	41	51
Henkivakuutuksen vakuutusopimusvelat yhteensä	9 056	8 909
Vakuutusopimusvelat yhteensä	11 589	11 446

Liite 13. Jälleenvakuutusopimusvelat

MIJ. €	31.12.2023	31.12.2022
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutusopimusten velat	0	2
Henkivakuutuksen jälleenvakuutusopimusvelat yhteensä	0	2
Jälleenvakuutusopimusvelat yhteensä	0	2

Liite 14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

MIJ. €	31.12.2023	31.12.2022
Joukkovelkakirjalainat	12 845	10 563
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat	4 045	4 306
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat	13 871	12 262
Muut		
Sijoitustodistukset	668	1 083
Yritystodistukset	6 128	9 287
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-46	-63
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	37 511	37 438

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 15. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Päättävä tase 31.12.2021:	63	164	96	323
IFRS 17 Vakuutus sopimukset standardin siirtymän vaikutus	-41	-164		-205
Avaava tase 1.1.2022	23		96	118
Käyvän arvon muutokset	-48		-512	-561
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-10			-10
Siirrot korkokatteeseen			-28	-28
Laskennalliset verot	12		108	120
Päättävä tase 31.12.2022	-24		-337	-360

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset		Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	-24		-337	-360
Käyvän arvon muutokset	-62		72	10
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-6			-6
Siirrot korkokatteeseen			84	84
Laskennalliset verot	14		-31	-18
Päättävä tase 31.12.2023	-78		-212	-290

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -363 miljoonaa euroa (-450) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli 73 miljoonaa euroa (90). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä tilikauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 0 miljoonaa euroa (0).

Liite 16. Annetut vakuudet

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	241	1
Luotot (covered bondien vakuutena)	18 163	21 048
Muut	744	14 128
Annetut vakuudet yhteensä*	19 148	35 176
Vakuudelliset johdannaisvelat	657	701
Vakuudelliset muut velat	168	12 000
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 871	12 262
Yhteensä	14 696	24 962

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 1,5 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,0 miljardia euroa on päivän sisäisen limitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvarat 31.12.2023, milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tulojen erien kautta kirjattavat	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	19 755						19 755
Saamiset luottolaitoksilta	858						858
Johdannaispimukset			2 256			1 145	3 401
Saamiset asiakkailta	97 836						97 836
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				12 581			12 581
Saamistodistukset	623	11 588	216	6 367			18 793
Osakkeet ja osuudet		0	84	2 349	1		2 434
Muut rahoitusvarat	2 226						2 226
Yhteensä	121 298	11 588	2 556	21 297	1	1 145	157 885

OP Ryhmän taseessa oli katsauskauden päättyessä 623 miljoonalla (1) eurolla joukkovelkakirjoja joita ei kirjanpitoluokasta johtuen arvostettu markkina-arvoon. Näiden joukkovelkakirjojen markkina-arvo oli 641 miljoonaa euroa (1) katsauskauden lopussa.

Jaksotettuun hankintamenoan arvostettavien velkakirjaluohtojen käyvän arvon arvostuksessa haetaan luotolle hintaa mikä siitä raportointihetkellä saataisiin, jos luotto nyt myönnettäisiin asiakkaalle. Raportointihetken keskimääräinen marginaali määritetään luottoluokittain ja niistä muodostetaan ns. arvostuskäyrä. Arvostuskäyrän pohjakorkona käytetään 12 kk Euriboria euromääräisille luotoille ja 6 kk viitekorkoa muille valuuttamääräisille luotoille. Arvostuskäyrästä lasketaan diskonttaustekijä, jolla diskontataan luoton sopimukseen perustuvat kassavirrat raportointihetkeen. Diskontattujen kassavirtojen summa on käypä arvo. Velkakirjaluohtojen käypä arvo oli 31.12.2023 3 416 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa korkeampi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvarat 31.12.2022, milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tulojen erien kautta kirjattavat	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	35 004						35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798						798
Johdannaispimukset			2 874			1 243	4 117
Saamiset asiakkailta	98 546						98 546
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				11 597			11 597
Saamistodistukset	1	11 755	295	6 247	0		18 298
Osakkeet ja osuudet		0	86	1 653	2		1 741
Muut rahoitusvarat	2 394						2 394
Yhteensä	136 743	11 756	3 255	19 497	2	1 243	172 496

Rahoitusvelat 31.12.2023, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		66		66
Johdannaissopimukset	2 895		375	3 271
Velat asiakkaille		76 656		76 656
Velat sijoitus sopimuksista	7 944			7 944
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 210	35 300		37 511
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 414		1 414
Muut rahoitusvelat		5 739		5 739
Yhteensä	13 049	119 176	375	132 600

Oikaistu Rahoitusvelat 31.12.2022, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		12 301		12 301
Johdannaissopimukset	3 980		452	4 432
Velat asiakkaille		81 468		81 468
Velat sijoitus sopimuksista	7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 190	36 248		37 438
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 384		1 384
Muut rahoitusvelat		3 813		3 813
Yhteensä	12 382	135 215	452	148 048

OP Ryhmän jaksettuihin hankintamenojen arvostettujen yleiseen liikkeeseen laskettujen senior- ja senior non-preferred -ehtoisten joukkovelkakirjojen käypä arvo joulukuun lopussa oli noin 28 782 miljoonaa euroa (30 129). Käypä arvo perustuu markkinoilta saatavilla olevaan informaatioon. Kaikki huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksettuihin hankintamenojen. Niiden käypä arvo on jaksettua hankintamenoa matalampi, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 18. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.12.2023, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1 425	263	746	2 434
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 564	936	83	6 583
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 624	4 957		12 581
Johdannaissopimukset	0	3 303	98	3 401
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0			0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 166	1 694	727	11 588
Rahoitusinstrumentit yhteensä	23 779	11 153	1 655	36 587
Sijoituskiinteistöt			527	527
Yhteensä	23 779	11 153	2 182	37 114

Varojen käyvät arvot 31.12.2022, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	736	265	740	1 741
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 090	1 382	70	6 542
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 431	4 167		11 597
Johdannaissopimukset	5	4 035	77	4 117
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 193	1 721	801	11 755
Rahoitusinstrumentit yhteensä	22 456	11 569	1 688	35 712
Sijoituskiinteistöt			561	561
Yhteensä	22 456	11 569	2 249	36 274

Velkojen käyvät arvot 31.12.2023, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 814	3 130		7 944
Strukturoidut velkakirjalainat			2 210	2 210
Muut		5		5
Johdannaissopimukset	2	3 178	91	3 271
Yhteensä	4 815	6 313	2 302	13 430

Oikaistu Velkojen käyvät arvot 31.12.2022, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 620	2 591		7 211
Strukturoidut velkakirjalainat			1 190	1 190
Johdannaissopimukset	7	4 332	94	4 432
Yhteensä	4 627	6 922	1 284	12 834

Käypään arvoon arvostus

Johdannaiset ja muut käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit

Listattujen johdannaisten hinta saadaan suoraan markkinoilta. OTC-johdannaisten arvostuksessa käytetään markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja ja menetelmiä, jotka sopivat parhaiten kyseisen rahoitusinstrumentin arvostamiseen. Näitä tarvitaan mm. korko ja -valuuttakäyrien ja volatiiliteettipintojen muodostamiseen sekä optioiden arvostukseen. Yleisesti näiden mallien syöttötiedot voidaan johtaa markkinoilta. Kuitenkin joidenkin sopimusten arvostuksessa joudutaan käyttämään malleja, joiden syöttötietoja ei voida havaita markkinoilta vaan ne joudutaan arvioimaan. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Middle Office vastaa pankkitoiminnan johdannaisten käyvän arvon arvostuksista, ml. tason 3 arvostuksista, ja niissä käytetyn markkinadatan, arvostuskäyrien ja volatiiliteettipintojen laadusta ja luotettavuudesta osana päivittäistä arvostusprosessia. Middle Office vertaa sopimustasolla arvostushintoja säännöllisesti CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin arvostuksiin ja selvittää tarvittaessa mahdolliset merkittävät arvostuserot.

Riskienhallinnan ohjaus on vastuussa uusien arvostusmallien ja menetelmien hyväksymisestä sekä arvostusprosessin valvonnasta. Arvostusten varmennus perustuu mm. arvostamiseen käyttäen vaihtoehtoisia lähteitä sekä markkinahinnoille, että muille syöttötiedoille. Varmennusprosessissa arvostushintoja voidaan verrata CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin hintoihin. Lisäksi on mahdollista käyttää myös kolmansien osapuolten tarjoamia arvostuspalveluja.

Pankkitoimintaan liittyvässä OTC -johdannaisten arvostuksessa huomioidaan kaupan osapuolten luottoriski ja luottoriskipreemioiden ylittävät rahoituskustannukset. Luottoriskiä oikaistaan vastapuoliriskikorjauksella (ns. Credit Valuation Adjustment "CVA") sekä omalla luottoriskikorjauksella (ns. Debit Valuation Adjustment, "DVA"). CVA- ja DVA -arvostusoikausit lasketaan vastapuolikohtaisesti. CVA- ja DVA-oikausit lasketaan vastapuolikohtaisesti simuloimalla johdannaisten markkina-arvoja ja maksukyvyttömyystilanteita perustuen pääsääntöisesti markkinoilta saataviin tietoihin. Maksukyvyttömyystodennäköisyyksien arvioinnissa hyödynnetään vastapuolten rating-informaatiota, likvidejä luottoriski-indeksejä sekä markkinadatatoimittajien luottoriskisektorikäyriä. OTC-johdannaisten rahoituskustannusten vaikutusta arvostukseen arvioidaan muokkaamalla arvostuksessa käytettäviä diskonttokäyriä pääomallisten ja pääomattomien luottoriski-instrumenttien luottoriskipreemioiden tilastollisten erojen avulla.

Käyvän arvon hierarkia

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörssiissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat, kiinteistöisijoitukset sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

OP Ryhmän liiketoiminnan kannalta tärkeitä johdannaisia ovat koronvaihtosopimukset, korko-optiot ja strukturoidut velkakirjat. Koronvaihtosopimukset arvostetaan johtamalla markkinoilla havaittavien koronvaihtosopimusten ja muiden korkojohdannaisten hinnoista arvostuskäyrät. Arvostuskäyriä käytetään ennustamaan tulevia rahavirtoja ja määrittämään rahavirtojen nykyarvot myös sellaisilla koronvaihtosopimuksilla, joiden hinta ei ole suoraan markkinoilta havaittavissa. Korko-optioiden arvostuksessa toimitaan vastaavalla tavalla. Koronvaihtosopimuksiin verrattuna käytetään myös markkinoilta havaittavia korko-optioiden hintaa kuvaavia volatiiliteettejä.

Monirakenteisten johdannaisten tai esimerkiksi strukturoitujen velkakirjojen ja osakerakenteiden arvostamisessa käytetään mallia, jossa simuloidaan markkinahintojen kehitystä ja lasketaan johdannaisen toteutunut arvo kussakin simulaatiossa. Johdannaisen hinta saadaan laskemalla simulaatioiden keskiarvo.

Tason 2 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: vastaavanlaisten erien noteeratut hinnat toimivilla markkinoilla ja samanlaisten erien noteeratut hinnat muilla kuin toimivilla markkinoilla, markkinakorot, implisiittiset volatiiliteetit ja luottoriskimarginaalit.

Tason 3 syöttötiedot ovat syöttötietoja, jotka eivät ole havainnointivissa arvostettavalle erälle. Tason 3 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: historiallisen volatiiliteetin käyttö option arvostamisessa, sellaiset pitkät korot, joita vastaavia sopimuksia ei ole markkinoilla havaittavissa.

Kiinteistösjoiutuksilla ei ole samanlaisia päivittäin noteerattavia hintoja tai hintalähteitä kuin likvideillä markkinoilla. Kiinteistöjen arvostusprosessi perustuu ulkopuolisten arvioitsijoiden käyttöön (kiinteistön arvo yli 1 MEur) tai liiketoiminnan omiin arviointimenetelmiin.

Suorien kiinteistösjoiutusten arvostuksen lähteinä ovat pääsääntöisesti ulkopuolisten auktorisoitujen arvioitsijoiden antamat arviokirjat. Ulkopuolinen arvioitsija valitsee itsenäisesti kunkin kohteen arviointiin parhaiten sopivan menetelmän. Yleisesti käytettyjä arviointimenetelmiä ovat kauppa-arvomenetelmä, tuottoarvomenetelmä ja jälleenhankinta-arvomenetelmä. Kiinteistörahastojen arvot saadaan kohderahastoilta kunkin kohderahaston sääntöjen määrittelemänä ajankohtina ja sääntöjen määrittelemän standardin mukaisena. Arvostukset perustuvat pääsääntöisesti kohderahastojen yksittäisten kiinteistökohteiden yhteenlasketuihin arvoihin lisätynä kohderahaston nettovarallisuudella. Yksittäisten kohteiden arvot perustuvat pääsääntöisesti ulkopuolisten riippumattomien auktorisoitujen arvioitsijoiden laatimiin arviokirjoihin.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
IFRS 17 käyttöönotto ja vuoden 2022 muutokset	51		-8	43
Avaava tase 1.1.2023	810	77	801	1 688
Tuloslaskelman nettotuotot	-74	21		-53
Hankinnat	151			151
Myynnit	-51			-51
Lyhennykset	-82			-82
Siirrot tasoon 3	28		229	257
Siirrot tasosta 3	-3		-294	-297
Päätävä tase 31.12.2023	829	98	727	1 655

Rahoitusvelat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	1 190	94	1 284
Tuloslaskelman nettotuotot		52	50
Muut muutokset		968	968
Päätävä tase 31.12.2023		2 210	2 302

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2023

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-44	-82		-126
Realisoitumattomat nettotuotot	24			24
Nettotuotot yhteensä	-21	-82		-103

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2023 aikana.

Liite 19. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Takaukset	841	570
Takuuvastuut	2 743	2 668
Luottolupaukset	12 525	14 267
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	553	736
Muut*	1 509	1 420
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	18 171	19 662

* Josta vahinkovakuustoitominnan sitoumukset pääomarahastoihin 224 miljoonaa euroa (200)

Liite 20. Johdannaissopimukset

Johdannaiset yhteensä 31.12.2023

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Käyvät arvot*		Velat
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	
Korkojohdannaiset, josta	47 197	103 240	80 309	230 746	2 451	2 144
Keskusvastapuoliselitettävät	27 933	69 134	46 751	143 817	103	82
Settled-to-market (STM)	14 874	39 783	32 361	87 019	61	46
Collateralised-to-market (CTM)	13 059	29 351	14 390	56 799	42	36
Valuuttajohdannaiset	59 921	4 869	1 404	66 193	922	1 044
Luottojohdannaiset	42	104	9	154	10	8
Muut johdannaiset	438	898	39	1 375	94	76
Johdannaiset yhteensä	107 598	109 111	81 760	298 469	3 477	3 271

Johdannaiset yhteensä 31.12.2022

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Käyvät arvot*		Velat
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	
Korkojohdannaiset, josta	29 963	105 209	89 412	224 584	2 981	3 096
Keskusvastapuoliselitettävät	22 144	60 716	55 600	138 460	190	191
Settled-to-market (STM)	11 535	35 194	39 212	85 941	126	134
Collateralised-to-market (CTM)	10 609	25 521	16 388	52 519	64	58
Valuuttajohdannaiset	55 961	5 303	1 086	62 350	958	1 157
Luottojohdannaiset	34	63	13	110	1	34
Muut johdannaiset	439	889	26	1 355	91	82
Johdannaiset yhteensä	86 398	111 463	90 538	288 399	4 031	4 368

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseessa.

Liite 21. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	%	Käypä arvo*, milj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	433	10	622	15
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	422	10	632	16
Johdannaiset***	11	0	-10	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 662	61	2 526	62
Valtiot	304	7	303	7
Investment Grade	1 928	44	1 834	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	234	5	206	5
Strukturoidut sijoitukset****	196	5	181	4
Osakkeet yhteensä	872	20	557	14
Suomi	122	3	67	2
Kehittyneet markkinat	582	13	326	8
Kehittyvät markkinat	90	2	88	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	71	2	69	2
Vaihtoehdot sijoitukset yhteensä	29	1	31	1
Hedge fund -rahastot	29	1	31	1
Kiinteistö sijoitukset yhteensä	338	8	336	8
Suorat kiinteistöt	153	4	155	4
Epäsuorat kiinteistö sijoitukset	186	4	181	4
Yhteensä	4 334	100	4 071	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkivakuutus	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	%	Käypä arvo*, milj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	367	11	614	19
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	361	11	601	19
Johdannaiset***	6	0	13	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 070	65	1 976	61
Valtiot	225	7	182	6
Investment Grade	1 519	47	1 469	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	156	5	161	5
Strukturoidut sijoitukset****	170	5	163	5
Osakkeet yhteensä	546	17	419	13
Suomi	82	3	44	1
Kehittyneet markkinat	343	11	240	7
Kehittyvät markkinat	53	2	65	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	65	2	67	2
Vaihtoehdot sijoitukset yhteensä	36	1	38	1
Hedge fund -rahastot	36	1	38	1
Kiinteistö sijoitukset yhteensä	180	6	189	6
Suorat kiinteistöt	13	0	24	1
Epäsuorat kiinteistö sijoitukset	168	5	165	5
Yhteensä	3 201	100	3 235	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 22. Lähipiiritapahtumat

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP Ryhmän henkilöstörahasto ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2022 jälkeen.

Taloudellinen informaatio

Vuoden 2023 raporttien julkaisuajankohdat:

OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2023	Viikko 11
Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2023	Viikko 11
OP Ryhmän vuosikatsaus 2023 (sis. vastuullisuusraportoinnin)	Viikko 11
OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2023	Viikko 11
OP-yhteenliittymän Pilari III -taulukot 2023	Viikko 11
OP Ryhmän toimielinten palkitsemisraportti 2023	Viikko 11
OP Ryhmän toimielinten palkitsemispolitiikka	Viikko 11

Vuoden 2024 osavuositarkastusten sekä puolivuositarkastuksen julkaisupäivämäärät:

Osavuositarkastus 1.1.–31.3.2024	8.5.2024
Puolivuositarkastus 1.1.–30.6.2024	24.7.2024
Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2024	31.10.2024
OP-yhteenliittymän Pilari III -taulukot 31.3.2024	Viikko 19
OP-yhteenliittymän Pilari III -taulukot 30.6.2024	Viikko 32
OP-yhteenliittymän Pilari III -taulukot 30.9.2024	Viikko 45

Helsingissä 7.2.2024

OP Osuuskunta

Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500
Talous- ja rahoitusjohtaja Mikko Timonen, puh. 010 252 1325
Johtaja Lotta Ala-Kulju, yritysviestintä, puh. 010 252 8719